

Regionreforma;

Oppgave- og ressursoverføringer til Vestland fylkeskommune

Fylkesrådmannen, oktober 2020

Regionreforma: Oppgåve- og ressursoverføringar Vestland fylkeskommune

Innhald	3
Innleiing	5
Samandrag	7
Arbeids- og sosialdepartementet:	13
• Arbeidsmarknadstiltaket bedriftsintern opplæring (BIO)	13
Barne- og familiedepartementet:	15
• Bufetats oppgåver i barnevernet	15
Helse- og omsorgsdepartementet:	16
• Tilskotsmidlar i program for folkehelsearbeid i kommunane ¹⁾	16
• Midlar til tverrfagleg innsats på rusfeltet	18
• Forvaltning av tilskot til friskliv, læring og meistring	19
Klima- og miljødepartementet:	21
• Oppgåver i høve skjergardstenesta og statleg sikra friluftsområde	21
• Oppgåver på kulturminneområdet	23
Kommunal- og moderniseringsdepartementet:	25
• Innlemming av tilskot til inkluderande og vekstkraftige lokalsamfunn og regionale tiltak for utvikling av næringsmiljø og tilgang til kompetanse	25
Kulturdepartementet	27
• Kulturoppgåver	27
Kunnskapsdepartementet	35
• Overføring av oppgåver frå IMDi	35
• Minoritetsrådsgjevarordninga ¹⁾	38
• Overføring av tilskot til jobbsjansen del B, til etablereropplæring av innvandrarak og til mentor- og traineeordningar	39
• Tilskot til fylkesvise partnerskap for karriererettleiing	42
• Regionale forskingsfond ²⁾	44
• Ei sterkare kompetansepolitisk rolle ¹⁾	46
• Utvida ansvar for tilrettelegging/forsterka opplæring (16-24) år ¹⁾	48
• Spesialpedagogisk støtte til barn	49
• Ny tilskotsordning til fagopplæring ³⁾	51

---

1) Ikkje ferdig utgreidd, eventuelt krev noko meir tid. Jf. Prop. 1 S (budsjett 2020).

2) Regionale forskingsfond er ingen ny oppgåve. Justering/utviding av oppgåve frå 2009.

3) Ny søknadsordning frå 2020. Vanskeleg å sjå at denne er sett i samanheng med regionreforma og overføringsformene som no vert valde; generelt rammetilskot eller overføring basert på særskild fordeling.

Landbruks- og matdepartementet	52
• Forvaltning av tilskot, prosjektmidlar og regionale næringsprogram	52
Nærings- og fiskeridepartementet	54
• Oppdragsgjevaransvaret mot Siva og Innovasjon Norge	54
• Ytterlegare næringspolitiske oppgåver ¹⁾	58
Samferdsledepartementet	61
• Tilskot til ikkje-statlege lufthamner ¹⁾	61
• Kjøp av innanlandske flyruter ¹⁾	63
• Overføring av fiskerihamneanlegg	66
• Forvaltning av tilskot til utbygging av breiband	68
• Utvida TT-ordning for brukarar med særskilde behov ¹⁾	69
• Fylkesdelen av sams vegadministrasjon.	71
• Tilskot (nytt) til fylkesveier med næringstransport av nasjonal interesse ³⁾	75
Utenriksdepartementet	76
• Tre ordningar. Gjeld Nord-Norge.	
Vedlegg:	77
1. Oppgåver som er/blir overførte til fylkeskommunane med grunngjeving i regionreforma der staten tilfører midlar ihht. såkalla særskild fordeling	79
2. Endringar i fylkeskommunale rammevilkår frå 2019-2020 med preg av finansieringsendringar («innlemmingar»). Endringane følgjer dels fordelingsreglane i inntektssystemet og dels såkalla særskild fordeling	80
3. Endringar som staten ikkje vil ta inn i regionreforma	81
4. Dokument/kjelder	82

Innleiing

I tilknytning til regionreforma er det overført oppgåver, ansvar og mynde frå staten til dei nye fylkeskommunane/regionane.

I følgje regjeringa er målet med regionreforma å:

- leggje til rette for ei positiv samfunnsutvikling i alle deler av landet, ut frå regionale fortrinn, føresetnader og prioriteringar.
- leggje til rette for samordna oppgåveløysing, samordning av sektorar og prioriteringar og for sektorovergrepande initiativ.
- bidra til forenkling og tydeleggjing av ansvarsdelinga i samfunnsutviklinga.
- etablere større fylkeskommunar med betre moglegheit til å vere likeverdige partnarar i samarbeid med statlege aktørar, og som betre vil kunne fremje innbyggjarane og næringslivet sine interesser overfor nasjonale myndigheiter.
- Etablere større fylkeskommunar med større kapasitet og kompetanse i oppgåveløysinga, og som gjev stordriftsfordelar og frigjer ressursar til tenesteproduksjon.

Regionreforma tok til å gjelde frå 1.01.2020 (frå 2018 for Trøndelag).

Utgangspunktet for arbeidet med regionreforma var ei tilsvarande kommunereform. Då denne i juni 2014 var til handsaming i Stortinget, bad ein regjeringa gå gjennom også fylkeskommunane sine oppgåver. Dette vart følgt opp i Meld. St. 22 (2015–16) «Nye folkevalde regionar – rolle, struktur og oppgåver (april 2016) og Prop. 84 S (2016–17) «Ny inndeling av regionalt folkevald nivå» (april 2017). Stortinget slutta seg til begge desse. Nemnde proposisjon vart vedteken 8.juni 2017. Denne konkluderte m.a. med at den nye fylkesstrukturen skulle bestå av 11 fylke/regionar og at Oslo skulle vere eitt av desse. Her vest skulle Hordaland og Sogn og Fjordane slåast saman. Dette fylket fekk seinare namnet «Vestland».

Målet med dette dokumentet er å gje eit oversyn over dei oppgåver som er overførte frå staten til fylkeskommunane, oppgåver som er vedtekne overførte frå ein seinare dato og oppgåver som ein vurderer å overføre – alt i tilknytning til regionreforma. Dokumentet stiller ikkje spørsmål ved Stortinget sin fylkesstruktur/regionstruktur.

Dokumentet viser også kva som er overført av midlar og ressursar og korleis Vestland fylkeskommune (VLFK) kjem ut. Det er og tekne inn nokre vedtak gjorde i VLFK 1. halvår 2020. Desse seier noko om korleis vi har implementert dei nye oppgåvene.

Oppgåvegjenomgangen er gjort ihht gjeldande departementsstruktur. Det gjer det enklare å dokumentere og vise til kjelder. Alle meldingar og proposisjonar til Stortinget kjem frå eit departement.

Dei aller fleste tekstavsnitt er saksa/kopierte frå slike dokument. Desse er difor dels på nynorsk og dels på bokmål. Eigenprodusert tekst er på nynorsk. For kvar oppgåve viser vi til historikk, omtale og finansiering, samt at vi kjem med nokre korte vurderingar.

Omgrepet «oppgåve» er ikkje eintydig. Både her og i statlege dokument vil ei «oppgåve» kunne bety alt frå ei og kanskje opp til fem ulike ordningar.

Etter fylkesrådmannen si oppfatning er det viktig at vi, både politisk og administrativt, har god kunnskap om dei mange elementa som ligg i regionreforma og ikkje minst; Om staten opnar for at fylkeskommunane får eit auke regionalpolitisk handlingsrom.

Dokumentet er ajour fram t.o.m. Stortinget si handsaming av kommuneproposisjonen for 2021 (17.06.2020). Det er for kvar ny oppgave også teke inn kva regjeringa legg opp til i sitt forslag til statsbudsjett for 2021. Dette vart framlagt 07.10.2020.

Det er vanskeleg å forstå dei innleiande kulepunkta, som viser kva som er målet med regionreforma, på ein annan måte at ein på statleg side la opp til ein ambisiøs reform. På fylkeskommunal side veit vi at både ambisjonar og forventningar har vore store.

Dette dokumentet viser at regionreforma – så langt – ikkje har blitt det vi såg føre oss. Det har jamt over blitt for mange små oppgaver og føreliggjande dokumentasjon viser at kvart einskild departement har fått bestemme for mykje på eigen sektor. Den statlege heilskapstenkinga har ikkje vore ein del av den samla prosessen.

Dei økonomiske analysane våre viser at Vestland fylkeskommune får auka sitt budsjett med ca. 7,5% pga. regionreforma. Dei fleste andre fylke får ein endå mindre auke. Dette er fordi dei oppgavene som er overførte ikkje er like aktuelle for alle fylke.

Regionreformprosessen bør ikkje vere eit avslutta kapittel. Det er viktig at vi alle skaffar oss god oversikt over kva oppgaver som er overførte, kva som ikkje er overførte og – ikkje minst - set oss klare mål for kva oppgaver som no bør over frå staten til dei nye fylkeskommunane.

Fylkesrådmannen vonar føreliggjande dokumentasjon kan stimulere eit slikt arbeid.

Ut frå den oversikta fylkesrådmannen no har er følgjande oppgaver framleis til vurdering i regjeringa:

- «Ytterlegare næringspolitiske oppgaver». Sjå eige punkt under Nærings- og fiskeridept. Kjem kanskje seinhaustes 2020.
- «Ei sterkare kompetansepolitisk rolle» og «Eit utvida ansvar for tilrettelegging/forsterka opplæring (16-24 år) år. Sjå eigne punkt under Kunnskapsdept. Kjem i ny Stortingsmelding våren 2021.
- «Minoritetsrådigevarordninga» (frå IMDi). Også denne under Kunnskapsdept. Uklårt når denne kjem.

Ein bør og merke seg at det framleis er oppgaver som er vedtekne overførte, men som kjem noko fram i tid. Den største av desse er «Kjøp av innanlandske flyruter».

Vestland fylkeskommune, oktober 2020

Fylkesrådmannen

Samandrag

Gjennomgangen i dokumentet kan samanfattast i følgjande tabell (mill.kr, 2020-kr):

Oppgåver	Landet 2020	VLFK 2020	Inntekts-kategori ¹⁾	Merknad
Nye oppgåver	(2.132,8)	(294,4)		Regionreforma
Bedriftsintern opplæring (BIO)	55,0	8,3	RT-O	Tilleggsløyving-20 ²⁾
Tverrfagleg innsats rusfeltet	3,2	0,5	RT-O	
Friskliv, læring og meistring	18,0	1,8	ØM-L	
Skjergardstenesta og friluftsliv	2,7	0,4	RT-O	
Kulturminneoppgåver	10,0	1,5	RT-O	Opptopping 2022 ³⁾
Lokalsamfunn og næringsmiljø	100,1	10,2	RT-S	
Oppgåver frå IMDi	29,1	4,4	RT-O	
Jobbsjansen del B, Etablerarar, Mentor/trainee	111,1	12,1	RT-S RT-O	
Fylkesvise partnerskap for karriererettleiing	35,6	3,8	RT-S/ RT-O	RT-O frå 2021. VLFK tener 1,5 m.kr på det
Landbruk/reg. tilrettelegging	53,0	6,7	ØM-L	Ihht jordbruksavtalen
Landbruk/reg. næringsprogram	8,0	0,8	RT-S	
Oppdragsgjevar mot Siva og IN	295,7	38,4	ØM-L	Tillegg KMD-løyving ⁴⁾
Fylkesdelen av Sams vegadministrasjon	1.199,0	181,8		
Nord-Norge-ordningar	57,5	0,0	ØM-L	
Overføring fiskerihamneanlegg	154,8	23,7	RT-S	Prosess i 2020 ⁵⁾
Vidareførte oppgåver	(522,2)	(49,1)		Kopla til R-reforma
Folkehelsearbeid, kommunane	77,0	10,0	ØM-L	
Regionale forskingsråd	189,1	18,4	ØM-L	
Utbygging av breiband	256,1	20,7	ØM-L	Tilleggsløyving-20 ²⁾
Innlemming inntektssystem	(898,8)	(428,8)		Frå år 2020
Gang- og sykkelveggar	32,4	4,9	RT-O	
Lærlingar med særskilde behov	64,9	9,8	RT-O	
Tidleg karriererettleiing, nye innvandrarar	5,2	0,8	RT-O	
Ras-/skredsikring fylkesveggar	796,3	413,3	RT-S	
Nye (søknads-)ordningar	(115,0)	(0,0)		Frå år 2020
Fagopplæring, nytt tilskot Mot vaksne innvandrarar	15,0		ØM-L	Ikkje fordelt (mai-20)
Fylkesveggar, tilskot mot veggar med stor næringstransport	100,0		ØM-L	Ikkje fordelt. Søknadsfrist 15.09.20
Seinare oppgåver (2021-24)	(764,1)	(0,0)		2021 og 2024
Tilskot ikkje statlege lufthamner	46,0		RT-S	Ikkje fordelt ⁶⁾
Kjøp av innanlandske flyruter	718,1		RT-S	Ikkje fordelt ⁷⁾

¹⁾ RT-O = Rammetilskot, ordinært. RT-S: Rammetilskot med særskild fordeling. ØM-L: Øymerka løyving.

²⁾ Tillegg i Stortinget i løpet av 2020 (corona-tiltak) er her haldne utafør.

³⁾ Blir 10 mill.kr frå 2022. 2 mill.kr i 2020 og 6 mill.kr i 2021.

⁴⁾ 295,7 mill.kr (nasjonalt) kom i 2020 i tillegg til tidl. KMD-løyving (550.62). Ny løyving på 553.61, sum 763,3.

⁵⁾ Frå 2020 er det overført 34,3 mill.kr til 5 fylke, deriblant VLFK. Indikert beløp til alle: 154,8 mill.kr.

⁶⁾ Til ikkje statlege lufthamner er 16,2 mill.kr fordelt (2020). Indikert rest 29,8 mill.kr til m.a. VLFK står att.

⁷⁾ Er ikkje fordelt. Indikert beløp 718,1 mill.kr vil bli fordelt (2022/2024).

Sum	4.432,9	772,3		
------------	----------------	--------------	--	--

Tabellen viser at det vert overført oppgåver frå staten til fylkeskommunane tilsvarende 4.433 mill.kr (2020). Viss vi held ikkje-fylkesfordelte tal utafor, vert talet 3.554 mill.kr.

Av dette (siste talet) er 772 mill. kr (21,7%) tildelt Vestland fylkeskommune (VLFK).

Dei fleste oppgåvene er her kalla «nye oppgåver» (2.133 mill. kr). Her inngår både store funksjonar (som fylkesvegadministrasjon) og enkel tilskotsforvaltning (som kommunale frisklivstilbod).

Dessutan er det teke med:

- Tidlegare oppgåver som dei siste åra har vore nært knytt til Regionreforma (522 mill.kr), der fylkeskommunane har fått ei ny rolle (som regionale forskingsråd).
- Innlemmingar/finansieringsendringar, dvs. oppgåver der midlane frå 2020 inngår i rammetilskotet (899 mill.kr, som ras-/skredsikring av vegnettet).
- Nye, søknadsbaserte oppgåver som vert direkte styrte av staten (115 mill.kr, som nytt tilskot til fylkesveggar med stor næringstransport).
- Føreståande oppgåver som vert overførte frå 2021-2024 (764,1 mill.kr, som kjøp av innanlandske flyruter; FOT-ruter).

For dei fleste oppgåvene vert tilhøyrande midlar tekne inn i det fylkeskommunale inntektssystemet/rammetilskotet, anten ihht. ordinære fordelingsreglar eller etter særskilde fordelingskriterium. Nokre midlar blir likevel gitt som øyremarka løyvingar.

Eit særtrekk ved regionreforma er at få store oppgåver er overførte, at dei store oppgåvene nesten berre kjem frå Samferdsledepartementet og at berre få av dei er store for mange fylke. Reforma er så langt ikkje blitt ein generalistreform

I tabellen ligg 26 oppgåver, og berre tre av desse - administrasjon fylkesveg, ras-/skredsikring fylkesveg og kjøp av innanlandske flyruter - dekkjer heile 61% av overført beløp. Alle desse kjem frå Samferdsledept.

VLFK, med knapt 12% av folketalet, får nær 22% av overførte midlar. Dette er *ikkje* eit uttrykk for noko skeivfordeling. Det viser berre at dei store oppgåvene er viktigare for VLFK enn for dei fleste andre fylke.

VLFK sitt budsjett for 2020 viser at økonomien i organisasjonen auka med 6,5-8,5% pga. dei nye oppgåvene. Auken blir låg (6,5%) viss vi reknar med alle typar inntekter (sektorinterne, refusjonar, kompensasjonar, trygdeinntekter) og høg (8,5%) viss vi held desse utafor.

Komponentane i Regionreforma er færre fylke og fleire oppgåver. Sett frå eit fylkesnivå har staten sitt reformarbeid vore sektorisert og lite samordna.

I debatten fram mot 2020 var forventningane om nye og viktige oppgåver kanskje størst i høve Kulturdepartementet, Kunnskapsdepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet og Samferdsledepartementet.

Kulturdepartementet (KUD) fullførte ikkje ei demokratiserande regionreform. Dei la først opp til ein god prosess med både fylkeskommunar og kulturinstitusjonar. Men når

ein så ikkje fekk til nasjonal semje på alle punkt, trekte KUD seg. Viss alle skulle arbeidd på same måte, ville det ikkje vore mogleg å få til ei einaste endring.

Kunnskapsdepartementet (KD) har kome med noko, særleg på innvandrar- og integreringsfeltet. Dei har samtidig problem med å vise at det ligg ei heilt ny oppgåve i den kompetansepolitiske rolla fylkeskommunane er tiltenkt.

Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) har, med tilvising til Corona-pandemien, bedt om meir tid i høve det næringspolitiske verkemiddelapparatet. Her kjem det truleg ei avklaring i løpet av 2020.

Samferdsledepartementet (SD) er alt nemnd. SD har stilt opp i høve regionreforma. Ein bør likevel merke seg at det som er overført stort sett er ikkje-lovpålagte oppgåver.

Eit anna særtrekk ved regionreforma er at det ikkje har vore mogleg å få staten til å overføre tilsette til fylkeskommunane. Også her utgjør Samferdsledept. og fylkesvegane eit unnatak.

Som lekk i reformarbeidet oppnemnde regjeringa eit ekspertutval («Hagenutvalet») som skulle vurdere kva oppgåver som kunne overførast frå staten til fylka. Utvalet tilrådde overført 4.760 statlege årsverk; Distriktssenteret (25), SIVA (45), Kompetanse Norge (95), IMDi (245), Statped (745) og Bufetat (3605). Utvalet skulle, ihht eige mandat, *ikkje* vurdere fylkesvegnettet. Ingen av dei tilrådde endringane er (til no) gjennomførte.

Staten skal, i alle slike prosessar, vurdere økonomiske og administrative konsekvensar. Dette følgjer av den statlege utgreiingsinstruksen, sist revidert i 2016. Når staten forvaltar ei oppgåve, arbeider ein ikkje berre med tilskotsmidlar. Ein brukar også eigne administrative ressursar. Når ein så overfører oppgåva, er det rimeleg at også desse ressursane vert identifiserte og overførte. Elles vil den statlege oppgåveporteføljen gå ned og statleg administrasjonen vere uendra. Innafor regionreforma vil det berre følgje med ressursar i eit fåtal tilfelle (kulturminne, IMDi, fylkesveg, dels landbruk).

I forkant av at «Hagenutvalet» kom si tilråding, leverte ei ekspertgruppe («Andreassen-gruppa» ¹⁾) ein områdegjennomgang av øyremerkta statlege tilskot i kommunesektoren. Leveransen gjekk til KMD og FIN. Sitat frå deira samandrag:

«Denne områdegjennomgangen av øremerkede tilskudd til kommunesektoren viser at dagens situasjon med nærmere 250 tilskuddsordninger gir dårlig og lite effektiv statlig styring ... I den statlige styringen må oppmerksomheten om målgrupper og livshendelser økes, og erstatte dagens sektortilnærming. Ekspertgruppen peker på et behov for en kraftig opprydding og foreslår å etablere et system for fremtiden som samtidig gir en helhetlig og samordnet statlig styring og økt handlefrihet for kommunene til å finne gode og innovative løsninger lokalt.

Det er bred politisk tilslutning til at kommunesektoren i hovedsak skal rammestyres, og dermed at øremerkede tilskudd kun bør benyttes i særskilte tilfeller. Rammefinansiering av kommunale oppgaver gir den mest kostnadseffektive utnyttelsen av ressursene ved at kommunene gis mulighet til selv å vurdere hvilke behov innbyggerne har, og bestemme hvordan kommunens samlede oppgaver skal løses ... Øremerking innebærer at det er staten som

---

¹⁾ Marianne Andreassen var tidlegare direktør i Statens Lånekasse. Ho er no stortingsdirektør.

definerer behovene og prioriteringene, ikke kommunene slik systemet for rammestyling legger til grunn.

De mange ordningene er et tegn på at dagens retningslinjer for øremerkede tilskudd ikke etterleves. Ekspertgruppens utgangspunkt er at rammefinansiering skal være hoved-prinsippet for all finansiering av kommunesektoren.»

Dei fire innlemmingane som er lagt over i dei fylkeskommunale rammetilskota frå 2020, vart føreslegne av «Andreassen-gruppa». Men det var altså 250 slike i kommunesektoren (2017). Dessutan; Då desse fire tilskota vart lagt over, oppretta staten samtidig to nye søknadsbaserte tilskot (opplæring og fylkesveg).

VLFK får i 2020 772,3 mill. kr med tilknytning til Regionreforma. I tillegg kjem det vi måtte få frå dei nye søknadsbaserte tilskota (2020), til ikkje-statlege lufthamner (Stord, 2021) og til kjøp av innanlandske flyruter (2024).

For overføringane gjennom inntektssystemet er dei vanlege fordelingsreglane brukte. Av sum rammetilskot får VLFK 5.555 av 36.841 mill.kr (ca. 15%). Denne %-en er brukt til å rekne ut kor mykje VLFK får til nye oppgåver finansiert på vanleg måte.

Når det gjeld overføringane gjennom inntektssystemet med særskild fordeling, er desse henta frå KMD sitt 2020-budsjett (grønt hefte).

Overføringane gjennom øyremerkte løyvingar er stort sett henta frå statlege tildelingsbrev

Nye oppgåver gjev auka inntekter. Staten og fylkeskommunane har nødvendigvis ikkje same syn på korleis nye inntekter skal nyttast. Fagdepartementa vil gjerne meine at meirinntekter bør brukast tilsvarande det staten gjorde, medan fylka naturleg vil meine at ein bør stå noko friare, dvs. bruke eit visst regionalpolitisk skjønn.

Staten kan styre fylkeskommunane gjennom overføringsmåtane ein vel. Desse gjev difor gode indikasjonar på om staten legg opp til sterk styring eller ikkje.

Overføringsmåtar:

- Fylkeskommunane står fritt dersom staten nyttar ordinært rammetilskot (RT-O) og ikkje koplår dette til for detaljerte lover og forskrifter. Bruken vil normalt ikkje måtte rapporterast utover vanleg Kostra-rapportering.
- Fylkeskommunane står og fritt dersom rammetilskota vert gitt med særskild fordeling (RT-S). Men også her kan grad av juridisk styring spele inn. Heller ikkje i slike tilfelle vil fylkeskommunane måtte rapportere korleis inntektene er brukte. Det kan likevel liggje ei statleg forventning om at ein tek omsyn til staten si særskilde fordeling.
- Øyremerkte midlar (ØM-L). Her bestemmer staten, i tildelingsbrev, korleis midlane skal nyttast og pengebruken rapporterast.

VLFK sitt budsjett for 2020 viser at fylkestinget nytta eit visst regionalpolitisk skjønn når ein fastsette løyvingane til BIO, tverrfagleg rusinnsats, overføring av IMDi-oppgåver, tilskot til etableraropplæring, mentor- og traineetiltak for innvandrarar, gang- og sykkelveggar, lærlingar med særskilde behov og karriererettleiing for innvandrarar.

71% av dei nye inntektene (nasjonalt) kjem som rammetilskot med særskild fordeling. Det er logisk når fylka har svært ulike behov (fylkesveg, rassikring, kjøp av flyruter). Men det gjer og at reforma utfordrar generalistprinsippet. Typisk for tildelte oppgåver er at mange av dei ikkje er lovpålagte og at det er store fylkesvise forskjellar når det gjeld topografi og klima.

Det er vanskeleg å forstå at staten nyttar særskilde fordelingar og øyremerking på KMD sine tilskot, LMD sitt regionale næringsprogram, HOD sine tilskot og andre småting. Dette tyder på mangel på tillit til det regionale styringsnivået.

Med mykje «særskild fordeling» (RT-S) vil det seinare vere vanskeleg for staten å gå over til vanlege fordelingsnøklar. Men dette tilseier og at fylkeskommunane truleg bør ofre dei særskilde fordelingsreglane, og ikkje berre inntektssystemet, større merksemd.

1.01.2020 var ein del oppgåver framleis til vurdering. Fleire av desse, som oppgåver lagt til Bufetat og Statped, og kulturoppgåvene, vart avviste i Kommuneproposisjon 2021. Ytterlegare næringsretta oppgåver skal vurderast i 2020. Det same gjeld minoritetsrådsgjevarordninga og visse sider ved den kompetansepolitiske rolla. Det er dessutan avgjort at ei utvida TT-ordning skal overførast når finansieringa er på plass.

Når det gjeld regional planlegging konkluderte ein slik i kommuneproposisjon 2020:

«Stortinget har sluttet seg til at den regionale planleggingen skal styrkes. Tiltakene KMD jobber med omhandler bedre dialog i planleggingen, mer forpliktende planlegging, regionale avklaringer og fylkeskommunenes deltakelse i store, statlige infrastrukturprosjekter og planfaglig veiledning.»

Også her er det behov for meir klargjering.

Følgjande forslag (oppgåveoverføringar) frå «Hagenutvalet» synest ikkje å vere vurderte:

- Oppdragsgjevaransvar, minst 50% av det offentlege sine midlar forvalta av IN.
- Eigardelen i IN vert auka til 50-66 %.
- Ansvar for ca. 50% av det offentlege sin innsats til næringsretta forskning (Forskningsrådet). Bør forvaltast etter modell av Regionale forskingsfond - RFF.
- Ein del oppgåver vedk. kjøp av togtenester (Jernbanedirektoratet).
- Konesjonsmynde ved utbygging av vasskraft 1-10 MW og vindkraft (1 MW).
- Staten bør vurdere dagens tilsyns- og klageheimlar overfor fylkeskommunen for å redusere tal heimlar og gjere fylkeskommunane meir «ansvarlege».
- Organiseringa av sjukehusa bør vurderes på nytt, der en fylkeskommunal modell bør inkluderes i utredningen.

I vedlegg 3 er det lista opp ein del oppgåver («Hagenutvalet») som er vurderte, og avviste.

Arbeids- og sosialdepartementet (ASD):

Arbeidsmarknadstiltaket bedriftsintern opplæring (BIO)

Historikk;

Initiert i oppgåvemeldinga (oktober 2018)
Tilslutning i Stortinget (desember 2018)
Utdjupa i kommuneproposisjonen for 2020 (mai 2019)
Følgd opp i statsbudsjettet (desember 2019).

VLFK 2020:

FU 26.03.2020 (PS 58/20): Fullmakt til å lyse ut midlar til bedriftsintern opplæring (BIO-midlar). Vedtak:

1. For å imøtekomme dei akutte behova i næringslivet, får fylkesrådmannen fullmakt til å lyse ut 11,4 mill. kr til bedriftsintern opplæring. Dette er ekstra midlar tilført Vestland fylke for å finansiere tiltak til bedrifter med låg aktivitet som følgje av Covid-19 viruset og oljeprisfallet.
2. Midlane kan ikkje nyttast til ordinær opplæring av dei tilsette, men skal nyttast til opplæringstiltak i samband med omstillingsprosessar eller tilpassing til ein ny marknadssituasjon.
3. Handsaming av søknadene skal følgje retningslinene som ligg i saka.
4. Ramma for ein permanent modell for forvaltning av BIO-midlane i Vestland vert seinare lagt fram for FU basert på innspel frå næringslivet og erfaringane frå den første utlysingsrunden.
5. Vestland Fylkeskommune skal søke å nytte seg av dei regionale verkemiddelapparata for å sikre best mogleg tilpassing og effekt lokalt.

Fylkesrådmannen sin tilråding, pkt. 1, var på 5 mill. kr. Dette blei endra av FU, som dessutan la inn eit nytt punkt 5.

Moment frå saka:

I 2020 gjekk ansvaret for arbeidsmarknadstiltaket BIO over til fylkeskommunane. VLFK har fått (dvs. løyvd) 5,5 mill. kr i 2020. Som del av Regjeringa sine tiltak i møte med utbrotet av korona-pandemien, er løyvinga til BIO auka. Det er stort påtrykk frå næringslivet for å få desse midlane i omløp.

Stortinget 31.03.2020:

Pga. Corona-pandemien løyvde Stortinget ekstramidlar til fylkeskommunene; 1 mrd. kr. til kollektivtrafikk (fordelt etter pårekna inntektstap/billettinntekter) og 250 mill. kr. til kompetanseutvikling (fordelt likt per innbyggjar).

Av dette fekk VLFK 110 mill. kr til kollektivtrafikk og 29,677 mill. kr til *BIO - Bedriftsintern opplæring*.

Oppgåveomtale:

Frå kommuneproposisjonen for 2020:

BIO er et arbeidsmarkedstiltak rettet mot bedrifter som må foreta en vesentlig endring av bedriftens produksjon eller etablere seg i nye markeder. Formålet er å motvirke utstøting fra arbeidslivet ved å styrke kompetansen til ansatte i bedrifter med omstillingsproblemer. Omfanget av bruken av BIO vurderes nå av NAV i det enkelte fylket opp mot øvrige aktuelle virkemidler. Støtte til bedrifter utløses på

bakgrunn av søknader. Fylkeskommunene skal få en sterkere kompetansepolitisk rolle, og vil her få et nytt virkemiddel. Nye oppgaver på området kan gi en mer helhetlig innsats og tiltak som er bedre tilpasset regional etterspørsel etter kompetanse og arbeidsplasser. Det antas at fylkeskommunene vil kunne ha behov for å gjøre enkelte tilpasninger i formålet og innretningen av tiltaket slik at det blir en sterkere tilknytning til regional næringsutvikling og kompetansebehov, og en stor grad av frihet til å prioritere og målrette tiltaket til regionale behov. Det arbeides med å legge til rette for implementering av ansvarsendringa.

Finansiering:

Statsbudsjett 2020:

Opphavelig 55,0 mill. kr nasjonalt. Innlemma i og fordelt som rammetilskotet. VLFK får 15 % (8,3 mill. kr) av samla rammetilskot til fylkeskommunane (2020). Oppgåva låg tidlegare under NAV.

I forbindelse med pandemien fikk fylkeskommunene i 2020 ytterligere 300 mill. kr. til formålet. Regjeringen foreslo 50 mill. kr i den første krisepakken (Prop. 52 S (2019–20) og Stortinget bevilget ytterligere 250 mill. kr (Innst. 216 S (2019–20)). Stortinget sin økning begrunnes med behov for mer bedriftsintern opplæring, mulighet til å økt kapasitet innen videregående opplæring og fagskoler for de som nå er permitterte og å styrke de regionale karriereveiledningssentrene. Økningen er fordelt med et likt beløp per innbygger.

Statsbudsjett 2021:

Auken nemnd over (300 mill. kr) er ikkje vidareført i 2021. I framlegget er sum fylkesfordelte midlar (statsbudsjettet) korrigert ned med vel 5,2 mrd. kr relatert til ekstraordinære løyvingar i høve pandemien i 2020. På den andre sida er det lagt inn 1,3 mrd. kr i førebels ufordelt midlar.

Vurdering;

Det vert berre overført tilskotsmidlar, ikkje årsverk, som staten – gjennom NAV – har nytta i arbeidet med dette tiltaket. Dette viser at staten ikkje følgjer opp det som må reknast som rimelege administrative og økonomiske konsekvensar.

VLFK nyttar seg av retten til å bruke delar av tiltaksmidlane til administrasjon, og ser på 5% som retningsgjevande.

Det er ikkje kome juridiske føringar på bruken av midlane, men VLFK prøver å halde seg til forventningane.

Administrativ organisering;

I VLFK ligg oppgåva administrativt til Avdeling for Innovasjon og næringsutvikling.

Barne- og familiedepartementet (BFD):

Bufetats oppgaver i barnevernet

Historikk;

Hagenutvalet (februar 2018):

Ansvar for barnevernsinstitusjoner, fosterhjem og adopsjon som i dag ligger til Bufetat overføres til fylkeskommunene. Ansvar for omsorgssentre for enslige mindreårige asylsøkere under femten år forblir statlige. Ansvar for familievernnet som i dag ligger til Bufetat overføres til fylkeskommunene. Bufetat legges ned. Bufdir beholdes som fagdirektorat for barnevernet.

Kommuneproposisjon 2020 (mai 2019):

Bufetat sine oppgaver i barnevernet er kommentert som «en oppgave som ikke er ferdig utredet eller krever mer tid».

Statsbudsjettet for 2020 (BFD):

Ikkje ytterlegare kommentert.

Kommuneproposisjon 2021 (mai 2020):

Vista Analyse har utredet om en overføring av Bufetats oppgaver i barnevernet til fylkeskommunene vil kunne gi et bedre tilbud til utsatte barn og familier. Denne viser at tidlig innsats er kommunenes ansvar og at dette arbeidet neppe vil påvirkes av om andrelinjetjenesten er fylkeskommunal eller statlig. Utredningen konkluderer med at en oppgaveoverføring medfører risiko for kvalitetsforringelse i tilbudet til de aller mest sårbare barna, og at det vil innebære betydelige omstillingskostnader i en overgangsperiode.

En viktig begrunnelse for å overføre andrelinjetjenesten i barnevernet til staten i 2004 var et mål om mer likeverdige tjenester. En ev. overføring tilbake vil ifølge Vista analyse gi risiko for økt variasjon i tjenestetilbudet. Det er høyst usikkert om fylkeskommunene vil kunne sørge for tjenestene til samme kostnad og kvalitet som Bufetat også på sikt. Tap av stordriftsfordeler vil også gi økte kostnader. Fylkeskommunene vil sannsynligvis, i større grad enn Bufetat, belage seg på private leverandører for å dekke behovet for barnevernstiltak.

Vista Analyse mener at det på lang sikt kan finnes potensielle nytteeffekter ved en overføring til fylkeskommunene, der barnevern potensielt kan samordnes med andre oppgaver fylkeskommunene har ansvar for (kompetanseutvikling, integrering og videregående opplæring). Nyttteeffekten er imidlertid usikker, og veier ikke opp for merkostnadene.

Regjeringa konkluderer med at ein ikkje går vidare med Hagenutvalget sitt forslag om å overføre oppgaver i barnevernet til fylkeskommunane.

Vurdering:

Innafor Bufetat er det ca. 3600 årsverk. Dette er den største statlege verksemda som Hagenutvalet (2018) tilrådde overført til fylkeskommunane.

11 fylkeskommunar burde ha gode føresetnader for å overta den oppgåva Bufetat no har. Bufetat har i dag seks – 6 – regionkontor.

Helse- og omsorgsdepartementet (HOD):

Program; Folkehelsearbeid i kommunane, folkehelseprogrammet

Historikk:

Hagenutvalget (februar 2018):

Peker på at overføring av ansvaret for tilskuddsordninger fra Helsedirektoratet og fylkesmannen til fylkeskommunene vil gi potensial for effektivisering, mindre byråkrati og bedre målretting av midlene.

Oppgavemeldingen (oktober 2018):

HOD er enig i at tilskuddsmidlene til programmet overføres til fylkeskommunene og går inn i rammetilskuddet etter programperioden. Fylkeskommunenes innsats i å drive utviklingsarbeid opprettholdes som en varig oppgave. For å sikre dette, vil HOD vurdere å tydeliggjøre fylkeskommunens plikter (folkehelseloven) til å drive utviklingsarbeid. HOD har i oppgavemeldingen kommet til at en del tilskuddsordninger innrettet mot kommunene ikke bør forvaltes av fylkeskommunene.

Kommuneproposisjonen for 2020 (mai 2019):

I KP 2020 heiter det at oppgåva ikkje er ferdig utgreidd og at regjeringa treng noko meir tid. Oppgåva er ikkje omtalt i KP 2021 (mai 2020). Det betyr at HOD vil kome tilbake til denne oppgåva.

VLFK, 2020 (FU 30.04.2020, meldingssak) – utdrag:

VLFK er med på satsinga Program for folkehelsearbeid i kommunane. VLFK får 56,5 mill. kr frå Helsedirektoratet for 2018-24, føresett årlege statlege løyvingar. Søknadane om opptak som programfylke ligg i dei tidlegare fylkeskommunane.

VLFK får tildelingar etter gamle fylkesgrenser. Midlane skal nyttast i kommunane. Vi kan ikkje nytte midlar til administrasjon, kompetansesentra, høgskular og/eller universitet. Det har likevel vore eit vilkår at FoU-miljøa bidreg med kompetanse. Dette er mjuka opp frå 2019; ein mindre del kan no nyttast til FoU. Det er ikkje eit mål at alle kommunar skal delta, men at alle skal vere involverte (læring).

Hordaland fekk stilt i utsikt 36 mill. kr for 2018-23. I 2019 vart dette redusert til 32 mill. kr. Sogn og Fjordane fekk stilt i utsikt 24,5 mill. kr for 2019-24. Dette inneber vel 10 mill. kr pr år for VLFK.

Ut frå føringane nyttar ikkje VLFK statstilskot til administrasjon. Dei tidlegare fylka nytta ca. 0,8 årsverk kvar til programarbeidet. Det er litt tidleg å fastslå storleiken på ressursbruken for VLFK. I tillegg til stillingar/løn kjem variable kostnader.

FoU-miljøa (5) som deltek har bidrege med arbeid (eigenfinansiert). For å få til betre løysingar er kommunane bedne om å setje av midlar til FoU-miljøa og å lage samarbeidsavtalar. Det vert og lyst ut masterstipend, som del av programmet, for å sikre studentoppgåver som del av evalueringa. Framleis er midlane til FoU små og føreset god vilje frå samarbeidspartnarane.

Oppgåveomtale:

Oppgavemeldinga (oktober 2018):

Program for folkehelsearbeid i kommunene (folkehelseprogrammet) er en tiårig satsing (2017-26) for å fremme helse og livskvalitet, med barn og unge som en prioritert målgruppe. Programmet skal drive utviklingsarbeid for å fremme psykisk

helse og lokalt forebyggende arbeid mot rus. Mål: Alle kommuner skal få økt kapasitet/kompetanse på området. Satsingen skal hindre utenforskap ved å fremme tilhørighet, trygghet, mestring, deltakelse og aktivitet lokalt. Utjevning av sosiale forskjeller er en sentral ambisjon. Fylkeskommunene skal etter folkehelseloven være pådrivere for folkehelsearbeidet. Fylkeskommuner kan søke om midler, som skal fordeles videre til tiltaksutvikling i kommunene.

Statsbudsjettet for 2020 (HOD):

Folkehelseprogrammet ble opprettet i 2017 i samarbeid med KS. Det består av en tilskuddsordning og et system for kunnskapsstøtte og evaluering. Sintef evaluerer programmet, og foreløpige funn viser at samarbeidsorganene som er etablert fungerer etter intensjonen og at disse er en viktig suksessfaktor. Programmet er i en tidlig fase for å vurdere måloppnåelsen. Nettsiden forebygging.no/handling gir en oversikt over tiltak og evalueringsopplegg. Så langt er det starta 75 prosjekt.

Det foreligger et statlig styringsdokument.

Finansiering:

Statsbudsjett 2020:

Øyremerka finansiering 2017-2026, deretter innlemming i rammetilskotet. Statsbudsjett 2020 gjev 77 mill. kr til «Tiltaksutvikling i program for folkehelsearbeid i kommunene».

VLFK er tildelt 10 mill. kr i 2020.

Statsbudsjett 2021:

Regjeringa sitt forslag til statsbudsjett 2021: Det foreslås 77 mill. kr til tilskuddsordningen, dvs. det same kronebeløpet som i 2020. Fortsatt øremerking. Ingen endring i planene for innlemming i rammetilskuddet. Dette kommer altså i 2027.

Vurdering:

Programmet burde inngå i rammetilskotet frå 2020, ev. lenge før 2027. Dette er ingen ny oppgave, men ei vidareføring/ei viss utvikling av ei oppgave mvf. 2017.

Fylkeskommunane, inkl. VLFK, får ingen administrative ressursar til arbeidet. VLFK brukar i dag ca. 1,6 årsverk (eigne ressursar) til å administrere programmet.

Administrativ organisering:

I VLFK ligg oppgåva administrativt til stabsavdeling for Strategisk utvikling og digitalisering.

Midlar til tverrfagleg innsats på rusfeltet

Historikk;

Hagenutvalet (februar 2018):

Peker på at overføring av ansvaret for tilskuddsordninger fra Helsedirektoratet og fylkesmannen til fylkeskommunene vil gi potensial for effektivisering, mindre byråkrati og bedre målretting av midlene.

Oppgåvemeldinga (oktober 2018):

Helsedirektoratet forvalter tilskuddsordningen for bedre tverrfaglig innsats på rusfeltet. Det ble i 2018 bevilget 3,2 mill. kroner til ordningen. Målet er å bidra til at kommunene selv etablerer en struktur for tverrfaglig samhandling som er tilpasset lokale forhold og tjenester. Tilskuddsordningen er benyttet av mer enn 100 kommuner i løpet av tre år, små og store kommuner er relativt jevnt fordelt. Tilskuddsmottakerne har god geografisk spredning. HOD støtter Hagenutvalet i at ansvaret for tilskuddsordningen kan overføres til fylkeskommunene.

Kommuneproposisjonen for 2020 (mai 2019):

Helsedirektoratet forvalter nå tilskuddsordningen for bedre tverrfaglig innsats på rusfeltet i kommunene. Målet med ordningen er å bidra til at kommunene selv etablerer en struktur for tverrfaglig samhandling som er tilpasset lokale forhold og tjenester. Tilskuddsmidlene vil bli overført til fylkeskommunene, som kan bidra til tverrfaglig samhandling på rusfeltet dersom de ser behov for det.

Statsbudsjett 2020 (desember 2019):

Er fulgt opp.

Oppgåveomtale:

Statsbudsjettet for 2020 (HOD):

Målet med ordningen er å bidra til at kommunene etablerer en struktur for tverrfaglig samhandling tilpasset lokale forhold og tjenester. Fylkeskommunene kan fra 2020 bidra til tverrfaglig samhandling på rusfeltet hvis de ser behov for det.

Finansiering:

Statsbudsjettet for 2020 (HOD):

Det foreslås å flytte 3,2 mill. kr til rammetilskuddet til fylkeskommunene.

VLFK får 15% av samla rammetilskot, dvs. 0,5 mill. kr. I budsjettprosessen i VLFK (A-dok. 6/19) overførte ein midlane til tannhelse/pasientbehandling og reduserte samtidig beløpet til 0,3 mill. kr.

Regjeringa sitt forslag til statsbudsjett 2021:

Vidareført innafor rammetilskotet.

Vurdering;

Det vert ikkje overført statlege årsverk. Urimeleg, sjølv om beløpet er lite.

Administrativ organisering:

Tannhelsetenesta ligg administrativt under stabsavdeling for Strategisk utvikling og digitalisering.

Forvaltning av tilskot til friskliv, læring og meistring

Historikk:

Hagenutvalet (februar 2018):

Fylkeskommunene bør få ansvaret for folkehelseoppgavene hos fylkesmannen, unntatt tilsynsoppgavene. De bør dessuten få ansvaret for tilskuddsordninger med relevans for lokalt og regionalt folkehelsearbeid.

Oppgåvemeldinga (oktober 2018):

HOD støtter Hagenutvalget i at ansvaret kan overføres. Fylkeskommunen skal ha oversikt over helsetilstanden i regionen og vil kunne bidra å utvikle kommunale folkehelseiltak tilpasset lokale/regionale behov. HOD, tillegg: «Høringen (Hagenutvalget) viser at det er ulike forståelser av hvilke oppgaver som er lagt til fylkesmannen og fylkeskommunene, bl.a. at ansvaret for å bistå og gi råd overlapper. Departementet vil presisere oppgavene i et rundskriv slik at det blir tydelig at fylkesmann og fylkeskommune ikke skal gjøre de samme oppgavene.»

Omtalt også i kommuneproposisjon 2020 (mai 2019)

Statsbudsjettet for 2020, HOD:

Tilskuddsordningen har vært forvaltet av Fylkesmannen, men vil fra 2020 bli ført over til fylkeskommunen. Overføring medfører ingen endring i fylkesmannens ansvar, rolle og øvrige oppgaver. Det foreslås videreføring av 18 mill. kr.

Kommuneproposisjon 2021, Kommunal- og forvaltningskomiteen (enstemmig):

Stortinget ber regjeringen sørge for at finansiering av frivilligsentralene videreføres med særskilt fordeling også etter 2021 for å sikre finansiering til frivilligsentraler i både små og store kommuner.

Oppgåveomtale:

Oppgåvemeldinga (oktober 2018):

Tilskuddsordningen går til kommuner for etablering/utvikling av frisklivssentraler inkl. lærings- og meistringstilbud som del av kommunale helse- og omsorgstjenester. Formålet er å stimulere til utvikling av helse- og omsorgstilbud som støtter opp under og realiserer politiske mål om å bidra til forebygging av og meistring av sykdom og til bedret ressursutnyttelse i helse- og omsorgstjenesten.

Kommuneproposisjon 2020:

Fylkeskommunen har oversikt over helsetilstanden i regionen og kan støtte opp under utviklingen av kommunale folkehelseiltak. Helsedirektoratet har nå ansvaret for ordningen. Denne skal stimulere kommuner til å etablere og utvikle frisklivstilbud inkl. lærings- og meistringstilbud i egne tjenester. Forvaltningen av ordningen skal over til fylkeskommunen. Den faglige utviklingen vil fortsatt ligge i Helsedirektoratet, men ansvaret for utlysning og tildeling av tilskuddet vil bli overført til fylkeskommunen (nå fylkesmannen).

Finansiering:

Statsbudsjett 2020:

Det er satt av 18 mill. kr som øyremerka tilskot (statsbudsjettet).

VLFK er tildelt 1,750 mill. kr i 2020. Eit tilsvarende beløp ligg i B-20 for VLFK. Bruken av midlane skal rapporterast til Helsedirektoratet i 2021. Ordninga vert lyst ut (søknadsfrist 8.05.2020).

Ved Stortinget si handsaming av KP 2021 blei det gjort slikt anmodningsvedtak:
«Stortinget ber regjeringa sørge for at finansiering av frivilligsentralene overføres til et øremerket tilskudd på Kulturdepartementets budsjett fra 2021 for å sikre finansiering til frivilligsentraler i både små og store kommuner.» Dette er fulgt opp i regjeringa sitt forslag til statsbudsjett for 2021.

Regjeringa sitt forslag til statsbudsjett 2021:
Midlane er framleis øyremerka.

Vurdering:

Det er nå 270 kommunale frisklivssentraler (nasjonalt). Ordningen har hittil vært ivaretatt av Fylkesmannen. Det heter i HOD sitt budsjett at «Overføringen av oppgaven medfører ingen øvrige endringer i Fylkesmannens ansvar, rolle og øvrige oppgaver vedk. kommunale frisklivs-, lærings- og mestringstilbud.»

Det vart i 2019 avgjort at ansvaret for forvaltninga av tilskotet skulle overførast frå fylkesmannen til fylkeskommunen. For fylkeskommunen er det ei utfordring at vi berre er gitt i oppgåve å forvalte midlar til frisklivstilbod, og at det ikkje er gitt ressursar til utvikling/understøtte av sentralane/prosjekta (ligg til fylkesmannen). Det er utfordrande å forvalte ei tilskotsordning utan ein tettare dialog med søkerane i forhold til oppfølging. Det er og eit spørsmål om fylkeskommunen er rette instans for denne oppgåva då sentralane primært ligg som eit kommunalt førebyggjande helsetilbod.

Administrativ organisering:

I VLFK ligg oppgåva administrativt til stabsavdelinga for Strategisk utvikling og digitalisering.

Klima- og miljødepartementet:

Oppgaver i høve skjergardstenesta og statleg sikra friluftsområde

Historikk;

Meld. St. 22 (2015-16), april 2016:

For at de nye folkevalgte regionene skal få et mer helhetlig ansvar for friluftslivet, foreslår Klima- og miljødepartementet at fylkesmannens ansvar og rolle innen friluftsliv overføres til de nye folkevalgte regionene. Som del av dette overføres fylkesmannens oppgaver knyttet til *Skjærgårdstjenesten*. Fylkesmannens ansvar for statlig eide og sikrede friluftsområder vil vurderes med sikte på overføring til større folkevalgte regioner.

Hagenutvalet - generelt (februar 2018):

Fylkeskommunen bør få ansvaret for klima- og miljøoppgavene som nå ligger til fylkesmannen, unntatt forurensingsområdet og oppgaver knyttet til kontroll, tilsyn og klage. Videre bør en få et regionalt samordningsansvar på klimaområdet (jf. klimaloven) og forvaltningsansvaret for relevante tilskudds- og prosjektmidler innenfor de oppgaveområdene som foreslås overført.

Seinare prosess mot vedteken ordning, innsnevra i høve Hagenutvalet:

Omtalt i oppgåvemeldinga (okt.-18) og støtta i Stortinget (des-18)

Utdjupa i kommuneproposisjonen (mai-19)

Følgd opp i statsbudsjettet (des-19).

VLFK 2020, FU 30.04.20; Fjordane friluftsråd, søknad skjergardsteneste, vedtak:

FU løyver 200.000 kr i tilskot til Fjordane Friluftsråd til kjøp av arbeidsbåt for å etablere skjergardsteneste. Det er ein føresetnad at kommunane Askvoll, Kinn og Bremanger og sett av midlar til etablering og drift av tenesta. Budsjettet vert endra slik: «Til rådvelde for FU» går ned med kr 200.000,-, «Friluftsføremål» aukar med kr 200.000.

Tekstutdrag frå saka:

Friluftsrådet søkte 16.03.20 om 600.000 kr i investeringstilskot. KLM har i ein avgrensa periode sett av midlar til utviding av tenesta. Denne er eit samarbeid om skjøtsel/drift av båtbaserte friluftsområde (kommunar, fylkeskommunar, staten og friluftsråda). Fjordane friluftsråd har nyleg blitt med i Vestkystparken, men dei har enno ikkje etablert eiga skjergardsteneste. KLM forvaltar dei statlege tilskota og har vore i dialog med Fjordane Friluftsråd om vilkår for å bli ein del av ordninga. Ein eigna båt til teneste på kyst og ytre fjordstrøk er avgjerande for å få dette til. KLM kan yte inntil 50%. Budsjettet legg opp til 1,5 mill. kr frå KLM, 600.000 kr frå VLFK (+ 400.000 kr tidlegare SFFK) og 500.000 kr frå medlemskommunane (Solund, Kinn, Askvoll og Bremanger).

Oppgaveomtale:

Frå kommuneproposisjonen for 2020:

Fylkesmannens oppgaver knyttet til Skjærgårdstjenesten og statlig sikrede friluftslivsområder blir overført til fylkeskommunene. I tillegg blir deler av Miljødirektoratets forvaltningsansvar for disse områdene overførte. Fylkesmannen skal fortsatt ha innsigelsesmyndighet (friluftslivinteresser).

Finansiering:

Kommuneproposisjon 2020, mai 2019:

De ressursene Miljødirektoratet og fylkesmennene har brukt på oppgavene er beregnet til å utgjøre ca. 2,7 årsverk.

Statsbudsjettet for 2020:

2,7 mill. kr innlemma i og fordelt som rammetilskotet. VLFK får 15% av dette (0,4 mill. kr). I VLFK er eit visst beløp brukt til stilling(ar) som arbeider med oppgåva. Grovt sett er det rimeleg å konkludere med at tilført beløp er brukt til dette.

Regjeringa sitt forslag til statsbudsjett 2021:

Vidareført innafor rammetilskotet.

Vurdering:

KS har uttalt: Fylkeskommunene har meldt at 2,7 årsverk er for lite for å ivareta oppgavene. Et forslag til en svært detaljert forskrift for fylkeskommunenes ivaretagelse har vært på høring. Denne er vedtatt og implementert, med små justeringer og forkortinger etter høringsrunden.

Her er det altså lagt opp til sterk statlig detaljstyring.

Administrativ organisering:

I VLFK ligg oppgåva administrativt til avdeling for Kultur, idrett og inkludering.

Oppgaver på kulturminneområdet

Historikk:

Meld. St. 22 (2015-16), april 2016 og Prop 84S (2016-17), april 2017:
Oppgaver skal overførast frå Riksantikvaren, jf. tekst under.

Hagenutvalet (februar 2018):

Ansvar for de fleste førstelinjeoppgavene hos Riksantikvaren bør overføres til fylkeskommunene. Det samme med relevante tilskuddsordninger.

Oppgåvemeldinga (oktober 2018):

Oppgaver på kulturminneområdet som i dag utføres av Riksantikvaren overføres til fylkeskommunene. Deler av tilskuddsordninger til formål som inngår i ev. nye bevaringsprogrammer kan overføres etter dagens programperiode (til 1.01.2020).

Seinare prosess:

Tilslutning i Stortinget (desember 2018)

Utdjupa i kommuneproposisjon 2020 (mai 2019) og følgd opp i statsbudsjettet.

Kommuneproposisjon 2021 (mai 2020):

Oppgaveoverføringen på kulturminneområdet ble i all hovedsak gjennomført med virkning fra 1. januar 2020. Resterende tilskuddsforvaltning overføres i 2021. Det er lagt til grunn at Riksantikvaren (RA) i en overgangsperiode skal bruke ressurser og bistå fylkeskommunene med generell veiledning og faglige råd inntil de har tilstrekkelig kompetanse. Midler tilsvarende 4 årsverk legges i rammetilskuddet til fylkeskommunene i 2021. Klima- og miljødepartementet vil sørge for en følgeevaluering, og det vil bli gitt tilbakemelding til Stortinget i de årlige budsjettproposisjonene. Tilskuddsforvaltning er et sentralt virkemiddel i forvaltning av kulturminner. Tilskudd som overføres fylkeskommunen fra 2021 er til fartøyvern, til tekniske og industrielle kulturminner og til brannsikring av tette trehusmiljøer, profane middelalderhus og ruiner. RA skal fortsatt ha en rolle i forvaltningen av tilskuddsmidlene. Dette er av hensyn til nasjonal styring og måloppnåelse. Fylkeskommunene skal gjøre en foreløpig vurdering og prioritering av innkomne søknader høsten 2020. På dette grunnlaget vil RA fordele rammer til fylkeskommunene, som deretter tildeler midler i 2021 på bakgrunn av de innkomne søknadene. Innen 2021 skal RA ha utarbeidet en veiledning og et system for saksbehandling (Digisak) skal gjøres tilgjengelig for fylkeskommunene.

Oppgaveomtale:

Frå kommuneproposisjonen for 2020:

Flere førstelinjeoppgaver skal over fra Riksantikvaren (RA) til fylkeskommunene, som regional kulturminnemyndighet; De fleste automatisk fredete kulturminnene, (inkl. fire middelalderbyer), fredete fartøyer, vernet fartøy, de fleste forskriftsfredete statlige eiendommer og 15 tekniske/industrielle fredete anlegg. Videre brannsikring av tette trehusmiljø, forvaltning av middelalderruiner og profane middelalderbygninger.

RA skal fortsatt være fredningsmyndighet og videreutvikle funksjonen som rådgivende og utøvende faginstans og utarbeide retningslinjer, rutiner, digitale fagsystemer som skal gi lik praksis i fylkene (direktorat). RA skal ha det overordnede ansvaret for tilskuddspostene og forvaltningen. Fylkeskommunen vil foreta en foreløpig vurdering og prioritering av innkomne søknader. RA vil fordele rammer til fylkeskommunen, som deretter prioriterer tildeling etter søknad.

Føring: Forskrift om fastsetting av myndighet etter kulturminnelova gir oppgaver og myndighet til fylkeskommunene. Denne fordeler myndighet til ulike aktører.

Finansiering:

Statsbudsjett 2020:

2 mill. kr. Innlemma i og fordelt som rammetilskotet. Staten varslar opptopping med nye 4 mill. kr i 2021 og ytterlegare 4 mill. kr i 2022. Fra KP 2020: «RA vil måtte bistå inntil de respektive fylke har tilstrekkelig kompetanse. En overføring av RA sine ressurser må derfor tas over en periode, fram til 2022.»

VLFK får tilført 15 % (0,3 mill. kr).

Av dette er 0,2 mill. kr, og så ytterlegare 0,9 mill. kr, tilført sektoren (jf. B-20). Det vert, i følgje B-20, arbeid for å skaffe finansiering for ytterlegare 2,3 mill. kr. Det er tilsett i 4 stillingar i alt, tilsvarande 3,4 mill. kr.

Regjeringa sitt forslag til statsbudsjett 2021:

Dette følger opptappingsplanen (2020-2022) nemnd over. Her står det: «Som en del av regionreformen overføres det gradvis oppgaver til fylkeskommunen på kulturminneområdet i perioden 2020–22. I 2021 overføres det midler tilsvarende fire årsverk fra Riksantikvaren, og rammetilskuddet økes derfor med 4,1 mill. kr.

Vurdering:

KS har uttalt: RA og Klima- og miljødepartementet har tidligere vurdert det fylkeskommunale behovet til 22-25 årsverk.

Her ligg det altså ein klår underkompensasjon.

Administrativ organisering:

I VLFK ligg oppgåva administrativt til avdeling for Kultur, idrett og inkludering.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet:

To ordninger:

1. Innlemming av tilskot til inkluderande og vekstkraftige lokalsamfunn
2. Innlemming av tilskot til regionale tiltak for utvikling av næringsmiljø og tilgang til kompetanse

Historikk;

Presentert i statsbudsjettet for 2020 (KMD).

Oppgaveomtale:

Frå statsbudsjett 2020 KMD/Grønt hefte:

KMD desentraliserer delar av regional- og distriktpolitiske tilskotsmidlar.

Innsatsen under kap. 550, post 64, Inkluderande og vekstkraftige lokalsamfunn var særleg knytt til å inkludere tilflyttarar, styrke sårbare næringsmiljø og kommunane sine evner til å planlegge, mobilisere, samarbeide om og gjennomføre utviklingstiltak. Kap. 553, post 60, gjeld Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljø og tilgang til kompetanse med mål å få til samarbeid mellom bedrifter i næringsmiljø, og betre koplingar mellom bedrifter og utdanningsmiljø for å møte næringslivet sitt behov.

Innafor regionreforma skal midlane bygge opp under ansvaret fylkeskommunane har som regionale samfunnsutviklarar.

Finansiering:

Statsbudsjett 2020:

To tidlegare øyremerka budsjettpostar (KMD), summert til 100,104 mill. kr. Midlane er frå 2020 innlemma i rammetilskotet, men med særskild fordeling; tabell C.

Vestland får 10,217 mill. kr, dvs. 10,2 % av nasjonal ramme.

I følgje Grønt hefte er fordelinga i 2020 er ei vidareføring av fordelinga i 2019. I 2019 var midlane fordelt etter to modellar;

- Kap. 550, p 64, var konsentrert til ti fylkeskommunane med flest kommunar med distriktsutfordringar. Fordelinga tok utgangspunkt i dei 120 kommunane med størst distriktsutfordringar (distriktsindeksen). Fylkeskommunane fekk eit større beløp/innb. i kommunar som hadde dei største utfordringane. Det blei tildelt midlar til fylkeskommunar med over 500 000 kr i fordelingsmodellen.
- Kap. 553, p 60, blei fordelt likt per fylkeskommune, med unntak av Trøndelag.

Ovannemnde distriktsindeks vart omtalt/endra i Kommuneproposisjon 2021 (mai-20). Utdrag:

Distriktsindeksen er et verktøy for å peke ut distriktskommuner og er uttrykk for graden av distriktsutfordringer i en kommune. KMD har foretatt en bred gjennomgang av indeksen. Arbeidet ble gjennomført av Asplan Viak, og en referansegruppe med medlemmer fra kommuner, fylkeskommuner og KS fulgte arbeidet. Asplan Viaks forslag ble sendt til uttalelse hos kommuner og fylkeskommuner. Innspillene er gjengitt i rapporten fra Asplan Viak. KMD har gjort en selvstendig vurdering av både rapport og innspill. Asplan Viak foreslo at distriktsindeksen blir redusert fra ni til fire indikatorer: SSBs sentralitetsindeks (60%), befolkningsvekst

siste ti år (20%), sysselsettingsvekst siste ti år (10%), og ensidig næringsstruktur (Herfindahlsindeksen) (10%). I flere av innspillene ønsket man større vektning av de samfunnsmessige utfordringene som følger av det å være distriktskommune, og mindre vektning av de geografiske utfordringene.

Dette innspillet har KMD tatt hensyn til ved å vekte geografiutfordringene (SSBs sentralitetsindeks) lavere, og befolkningsendringer siste ti år høyere. Den nye distriktsindeksen har derfor følgende sammensetning: SSBs sentralitetsindeks (40%); befolkningsvekst siste ti år (40%); sysselsettingsvekst siste ti år (10%); og ensidig næringsstruktur (Herfindahlsindeksen) (10%).

Distriktsindeksen inngår blant annet i modell for fordeling av kap. 553, post 61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling på KMD sitt budsjett. KMD vil gjennomgå fordelingsnøkkelen for posten i lys av endringene i distriktsindeksen. Departementet vil komme tilbake til dette i statsbudsjettet for 2021.

Regjeringa sitt forslag til statsbudsjett 2021:

Framleis særskild fordeling. Regjeringa skriv: «Som ein del av regionreforma desentraliserer KMD delar av dei regional- og distriktpolitiske tilskotsmidlane. Det inneber m.a. at kap. 550, p. 64 Inkluderande og vekstkraftige lokalsamfunn og kapittel 553, post 60 Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljø og tilgang til kompetanse, blei innlemma i rammetilskotet for fylkeskommunane med særskild fordeling. Totalt blei 100,1 mill. kroner innlemma i rammetilskotet i 2020. For å ta i vare den særneige geografiske fordelinga til midlane, blei postane innlemma med ei særskild fordeling. Fordelinga i 2020 var ei vidareføring av den samla fordelingsprofilen til midlane i 2019. I 2021 er fordelinga oppdatert pga. ny distriktsindeks, men det er laga ei overgangsordning. 2021-beløpet er vidare justert med anslått pris- og kostnadsvekst i kommunesektoren i 2021.

Vurdering:

Tidlegare fordeling, sjå over, gjev eit godt innblikk i statleg detaljstyring. Ingen overføring av ressursar (årsverk). Dette siste er urimeleg, då staten openbert har nytta ressursar i sitt fordelingsarbeid.

Det er verdt å merke seg at VLFK med «særskild fordeling» får ca. 10%, medan ordinært rammetilskot ville gitt 15% - dvs. ca. 5 mill. kr meir.

Administrativ organisering:

I VLFK ligg oppgåva administrativt til avdeling for innovasjon og næringsutvikling.

Kulturdepartementet (KUD)

Historikk:

Meld. St. 22 (2015-16), april 2016

KUD mener overføring av oppgaver kan forenkle organiseringen og redusere behovet for samfinansiering. KUD vil gjennomgå forvaltningen av aktuelle tilskudd og gjennomgå institusjoner og tiltak med delt finansiering. Før overføring skal det utredes hvordan dagens nasjonale kulturpolitikk kan ivaretas (stortingsmelding).

Prop 84S (2016-17), april 2017:

Ut frå hovudprinsippa for offentleg oppgåvedeling har KUD vurdert kva oppgaver som kan overførast. Det er lagt særleg vekt på at oppgaver bør leggjast på lågast effektive nivå, og at oppgaver som krev regionalpolitiske vurderingar bør leggjast til folkevalde organ. I fase 1 vil KUD overføre tilskot til eit utval institusjonar som i dag blir forvalta av KUD og Norsk Kulturråd. Overføringa vil skje alt frå 2018. Dette utgjer tilskot på 119 mill. kr og gjeld institusjonar med delt finansiering. KUD vil seinare greie ut ev. overføring ut over dette (fase 2).

Stortinget, Kommunal- og forvaltningskomiteen, våren 2017:

Ved behandlingen KP sluttet Stortinget seg ikke til regjeringens forslag om overføring fra 2018; «Komiteens medlemmer mener det er riktig å flytte utvalgte oppgaver fra statlig til fylkeskommunalt nivå. Samtidig bør KUDs oversikt over mulige kulturinstitusjoner som omfattes av endringen være rådgivende. Endringer kan gjøres i lys av Kulturmeldingen som kommer i 2018 (men først fra 2020).

Hagenutvalet (februar 2018), foreslått overført til fylkeskommunene:

- Ansvar for prosjektmidler og driftsstøtte til institusjoner og arrangementer av lokal eller regional karakter under Norsk Kulturråd.
- Ansvar for samtlige institusjoner under kap. 323 *Musikk og scenekunst*, post 60 *Landsdelsmusikerne i Nord-Norge*, post 71 *Region-/landsdelsinstitusjoner* og post 73 *Region- og distriktsopera* som under KUD. Fra post 70 under samme kap. overføres Den Nationale Scene og Bergen Filharmoniske Orkester. Flertallet av tilskuddene som finansieres over post 78 under samme kapittel.
- Ansvar for flertallet av museer som finansieres over kap. 328 *Museum og visuell kunst*, post 70 *Det nasjonale museumsnettverket*. Også flertallet av tilskudd som finansieres over post 78.
- Ansvar for investeringsmidler tilhørende ovennevnte institusjoner innen musikk, scenekunst og museum som ligger til KUD (kap. 322 *Bygg og offentlige rom*, post 70 *Nasjonale kulturbygg*).
- Ansvar for spillemidler til kulturbygg, Den kulturelle skolesekken, Musikkutstasjonsordningen, Ordningen for innkjøp av musikkinstrumenter, Aktivitetsmidler kor, Krafttak for sang og Ordning for historiske spill under KUD.
- Ansvar for spillemidler på biblioteks-, arkiv- og museumsfeltet som ligger til Nasjonalbiblioteket, Arkivverket og Kulturrådet. Spillemidlene til idrettsanlegg i kommunene blir fordelt direkte til fylkeskommunene uten forutgående behandling i Kulturdepartementet.

Oppgavemeldinga (oktober 2018):

KUD vil vurdere Hagenutvalgets forslag i kulturmeldingen.

Kulturmeldinga, Meld. St. 8 (2018-2019) (november 2018):

Regjeringa vil arbeide vidare med organisering/ansvarsdeling etter slik innretning:

- Gi fylkeskommunane større ansvar for kulturoppgåver på regionalt nivå:
  - Overføre dagens tilskotsmidlar til tiltak og arrangement med sterk lokal og regional forankring, og som ikkje har ein etablert nasjonal posisjon.
  - Sikre ei fordeling av midlar som blir overførte til fylkeskommunane der ein unngår uheldige omfordelingskonsekvensar
- Vidareføre delt finansiering stat/region for eit nasjonalt nettverk av profesjonelle musikk- og scenekunstinstitusjonar med minst éin institusjon i kvart fylke, pluss musea i det nasjonale museumsnettverket
  - Avslutte ordninga med faste fordelingsnøklar, jf. statens budsjettvedtak
  - Auke fylkeskommunale %-delar slik at denne normalt utgjer hovuddelen. KUD vil gå i dialog med fylkeskommunane for å bli samde om %-delingane.
  - Vurdere om statleg finansiering av kulturverksemder med f-kommunalt hovudansvaret skal få forskriftsfesta tilskot.
- Initiere systematisert dialog mellom KUD og fylkeskommunane, inkl. årlege kontaktmøte med brei deltaking frå sektoren og offentlege styresmakter.
- Bruke konsultasjonsordninga som verktøy for å sikre måloppnåing
- Gjennomgå kulturlova for å styrkje kultur som del av kommunal og regional planlegging, styrkje samhandlinga og sikre armlengdsprinsippet.
- Vurdere å tydeleggjere nasjonale forventningar til kommunal og regional planlegging, jf. plan og bygningslova § 6-1
- Staten skal framleis ha ansvar for oppgåver som krev nasjonalt overblikk:
  - Føre vidare tilskotsordningar der vedtak blir gjorde på grunnlag av kunst- og kulturfagleg skjønn ut frå breie søkjarmassar (Norsk kulturråd).
  - Halde oppe nasjonale fagmiljø, fellestenester og stimulerings- og utviklingsmidlar som gir høve til nasjonale og internasjonale satsingar
  - Føre vidare tilskot til verksemder som er spesialiserte og/eller unike i nasjonal samanheng, og tilskot til det arbeidet landsomfattande frivillige organisasjonar gjer for å byggje opp under lokal og regional aktivitet.

Kommuneproposisjon 2020 (mai 2019):

Kulturmeldinga legger opp til at KUD vil vurdere hvilke oppgaver som skal føres over (fra 2021) i samarbeid med den enkelte fylkeskommune og det skal åpnes for innspill fra kommunenivå og kultursektoren.

Prosess mot Vestland fylkeskommune:

- VLFK deltok på felles oppstartmøte 21.05.2019 (orientering, dialog).
- VLFK var på administrativt drøftingsmøte med KUD 03.09.2019.
- VLFK og fylkets kulturverksemder hadde drøftingsmøte med KUD 08.11.20. KUD sa ein vil koma attende til dans, film og det visuelle kunstfeltet. KUD foreslo i dette møtet ei deling basert på statleg majoritetsansvar, regionalt majoritetsansvar, regionalt ansvar og ansvar til Norsk Kulturråd.
Delkonklusjoner:

Regionalt majoritetsansvar:

- Baroniet Rosendal
- Bergen sjøfartsmuseum
- Bymuseet i Bergen
- Hardanger og Voss museum
- KODE
- Musea i Sogn og Fjordane
- Museum Vest
- Museumssenteret i Hordaland
- Kraftmuseet
- Sunnhordland Museum
- BIT Teatergarasjen

Regionalt ansvar:

- Fargespill Bergen
- Det Vestnorske Teateret (tidlegare Hordaland teater)
- Litteraturhuset i Bergen
- Opera Nordfjord
- Teater Vestland (tidlegare Sogn og Fjordane teater)
- Statsraad Lehmkuhl
- Vestlandske teatersenter
- Bergen Nasjonale Opera
- Edvard Grieg kor.

Fylkeskommunalt vedtak, FT-sak PS 5/20, 3.03.2020:

1. Vestland fylkeskommune sluttar seg til dei grunnleggjande målsettingane i kulturmeldinga og regionreforma om å overføre budsjettmidlar og ansvar frå Kulturdepartementet til fylkeskommunen. FT støtter det kulturpolitiske målet som er å styrke kulturen og heve statusen for kultur som politikk-område på alle forvaltningsnivå.
2. FT sluttar seg til det statlege framlegget om oppgave og ansvarsoverføring til VLFK slik det kjem fram i saka. Fylkeskommunane som no utgjer Vestland har lang tradisjon som fødselshjelpar og medfinansior innanfor kulturområdet, både til faste kulturinstitusjonar og frie aktørar, og er fullt i stand til å ta på seg utvida oppgaver på dette området til beste for kulturlivet i Vestland.
3. FT strekar under at overføring av ansvar og oppgaver på det kunst- og kulturpolitiske området er avgjerande for at regionreforma skal lukkast.
4. FT føreset at overføring av oppgaver og ansvar til fylkeskommunen medfører full økonomisk kompensasjon på 2021-nivå, og at nivået på løyvingane til kunst- og kulturinstitusjonane vert oppretthalde.
5. FT presiserer og strekar under at fylkeskommunane treng gode økonomiske overføringer for å styrke kulturlivet i heile Noreg. Vestland er eit stort kulturfylke som forvaltar lokal, regional og nasjonal kulturarv. For å trygge og vidareutvikle kulturlivet i Vestland er det avgjerande at fylkeskommunen får meir midlar frå statsbudsjettet til kultur, i tillegg til dei overføringane som kjem med oppgaveoverføringa. Staten må også bidra med dei store investeringane som Vestland treng for å trygge og vidareutvikle våre store kulturinstitusjonar. Oppgaveoverføringa kan ikkje vere ei kvilepute for den statlege kulturpolitikken og finansieringa.
6. FT legg til grunn at staten framleis skal ha ansvar for overordna oppgaver som krev eit nasjonalt overblikk. Staten skal vidare, gjennom oppfølging og revisjon av kulturlova og nasjonale forventningar til planlegging, leggja grunnlaget for ein sterk nasjonal kulturpolitikk. FT støttar tilrådinga frå Norsk Kulturråd om utvikling av ein struktur av regionale ressurs- og kompetansesentra for profesjonell kunst innanfor ulike uttrykk og sjangrar. Det er viktig at regionalpolitisk planlegging og regionale behov vert lagt til grunn for denne utviklinga.
7. FT føreset at det vert lagt opp til forpliktande, formalisert dialog mellom forvaltningsnivåa på kulturområdet, både politisk og administrativt, for å styrka den nasjonale kulturpolitikken og å samordna arbeidet til beste for institusjonane.
8. Likebehandling: Vestland FT føreset at samanliknbare institusjonar på Vestland og i andre fylke blir behandla likt, og får ein lik finansieringsmodell.

KUD – pressemelding 5.05.2020:

«Staten beholder hovedansvaret for kulturinstitusjonene.

På grunnlag av god og grundig dialog det siste året har regjeringen besluttet at vi ikke går videre med forslaget om å overføre et større ansvar på kulturområdet til fylkeskommunene som ledd i regionreformen, sier kultur- og likestillingsminister Abid Q. Raja. En rekke aktører i kultursektoren har vært skeptiske til overføring av oppgaver, også blant fylkene har det vært uenighet om hva som er den beste løsningen. Det var i kulturmeldingen som ble lagt frem 23. november 2018 at det ble foreslått å endre ansvarsområdene i kulturlivet. Regjeringen har hatt som ambisjon å overføre et større ansvar på kulturområdet til fylkeskommunene, men har tatt hensyn til innspillene som har kommet frem i prosessen. Jeg velger å gå ut med dette budskapet nå for å dempe bekymringen blant aktører i kultursektoren som etterlyser en avklaring, sier kultur- og likestillingsministeren.» Dette ble fulgt opp i KP 2021 en uke senere:

Kommuneproposisjon 2021 (mai 2020) - utdrag:

Som ledd i regionreformen har KUDs portefølje på kunst- og kulturområdet blitt gjennomgått med sikte på overføring av et større ansvar til fylkeskommunene. Kulturmeldingen angir prinsipper for oppgave- og ansvarsdeling mellom staten og fylkeskommunene, og varsler at det skal gjøres faglige og skjønnsmessige vurderinger av hvilke oppgaver som kan overføres, og at dette skal gjøres i dialog med fylkeskommunene, kommuner og de aktuelle institusjonene. Stortinget forutsatte i sin behandling av kulturmeldingen at alle «oppgaveoverføringer skal være kulturpolitisk begrunnet og bidra til å nå nasjonale kulturpolitiske mål», og at «fylkeskommunene må få reelle oppgaver, ikke bare økt finansielt ansvar». I KP 2020 ble det varslet at det tas sikte på at overføringene skal tre i kraft fra 1. januar 2021.

De tre forvaltningsnivåene har et delt ansvar for de samme oppgavene iht. kulturlova, men selvstendig myndighet til å utforme politikken på området. Ansvarer innebærer å sørge for økonomiske, organisatoriske, informerende og andre virkemidler og tiltak for å fremme og legge til rette for et bredt spekter av kulturvirksomhet. Fylkeskommunenes og kommunenes ansvar begrenser seg til lokal og regional kulturvirksomhet, mens staten skal legge til rette for et bredt spekter av kulturvirksomhet i hele landet. Stat, fylkeskommuner og kommuner finansierer i utstrakt grad de samme virksomhetene og aktivitetene. Delt finansiering er et viktig virkemiddel i en helhetlig nasjonal kulturpolitikk. De statlige virkemidlene er i stor grad tilskuddsmidler til kulturvirksomheter over hele landet og nasjonale ordninger, som skal bidra til å oppfylle statens ansvar og til å nå de nasjonale kulturpolitiske målene.

Kulturmeldingen slo fast at den nasjonale kulturpolitikken er summen av kommunale, fylkeskommunale og statlige tiltak og virkemidler. Ved å styrke dialogen mellom forvaltningsnivåene og se virkemidler og tiltak både på statlig, fylkeskommunalt og kommunalt nivå i sammenheng, kan måloppnåelsen i den nasjonale kulturpolitikken bli høyere. Formålet med en ev. overføring av tilskudd fra staten til fylkeskommunene var å utvide det regionale handlingsrommet og spre beslutningsmakt, og gjennom dette heve statusen og engasjementet for kultur som politikkområde på regionalt nivå.

KUD har fra mai 2019 til januar 2020 gjennomført en omfattende møterekke med fylkeskommuner, kommuner, kulturvirksomheter, interesseorganisasjoner, KS og Sametinget på politisk og administrativt nivå. I møtene har KUD informert om prosessen, aktørene har fremmet sine innspill og det har vært dialog om konkrete forslag. Møtene med fylkeskommunene har vært innrettet med sikte på å komme til enighet om en modell for hensiktsmessig oppgavedeling.

I Stortingets behandling av kulturmeldingen ble det påpekt at «flertallet mener det er viktig å definere kriterier som peker på kvalitet, relevans og internasjonal anerkjennelse for institusjoner hvor det er aktuelt. Videre mener flertallet at institusjoner som skal forbli nasjonale, skal ha en god regional forankring.» Kulturdepartementet mener at det ville vært uheldig å legge kriterier knyttet til kvalitet og relevans til grunn for oppgavefordelingen mellom forvaltningsnivåene. For det første er forståelsen av kvalitet og relevans avhengig av ståsted og den vil endre seg over tid. For det andre vil det skape en uheldig klassifisering eller rangering dersom vurderinger av kvalitet og relevans skal ligge til grunn for forvaltningsmessig tilknytning. Det ville forsterke statusen forbundet med å motta statlig finansiering, og diskreditere fylkeskommunenes kvalitetsvurderinger. Det samme gjelder forholdet mellom relevans, internasjonal anerkjennelse og forvaltningsmessig tilknytning.

Kulturdepartementets forslag overfor fylkeskommunene var basert på skjønnsmessige vurderinger med utgangspunkt i kulturmeldingen og de faglige vurderingene i Utredning av oppgave- og ansvarsfordelingen mellom forvaltningsnivåene på kulturområdet (KUD-rapport V-1006 B, 2018), lagt fram i tilknytning til kulturmeldingen. Følgende alternativer til overføring ble presentert i møter i hver enkelt fylkeskommune i perioden oktober–desember 2019:

- a. Gi fylkeskommunene et større ansvar for finansieringen av museene i det nasjonale museumsnettverket og et nasjonalt nettverk av profesjonelle musikk- og scenekunstinstitusjoner. Forslaget innebar å tilpasse finansieringsansvaret for museene, orkestrene, programmerende scener og ett teater i hvert fylke, slik at fylkeskommunen skulle ta hovedandelen av finansieringen av de fleste av disse.
- b. Overføre tilskuddsmidler til kulturvirksomhet med sterk regional forankring. Forslaget innebar å overføre i sin helhet statlige tilskuddsmidler til regionale kompetansesentra for musikk, distriktsoperaer, litteraturhus, skværriggere, regionteatre (ut over ett teater pr. fylke) og en rekke enkeltstående tiltak som etter KUD sin vurdering antas å ha en særlig sterk regional forankring.
- c. Overføre tilskuddsmidler til regional bransjeutvikling innen kulturelle og kreative næringer. Forslaget innebar overføring av tilskuddsmidler til regional bransjeutvikling innen kulturell og kreativ næring fra Norsk kulturråd til fylkeskommunene, totalt 11 mill. 2020-kroner. Dette forslaget kan ses i sammenheng med allerede overførte oppgaver på næringsområdet.

Fylkeskommunene har i utgangspunktet stilt seg positive til å overta mer ansvar gjennom økte finansieringsandeler. I drøftingene ble det imidlertid tydelig at det er til dels store ulikheter mellom de ulike fylkeskommunenes ståsted og holdning til de konkrete alternativene. Det er enighet om at det er ønskelig med like løsninger for alle fylkeskommuner, men betydelig uenighet om hva de beste løsningene vil være. Dette gjenspeiles i uttalelser og vedtak som har blitt fattet i 2020 fra fylkesting/fylkesråd i Troms og Finnmark, Møre og Romsdal, Vestland og Viken. Med få unntak er de berørte aktørene i kultursektoren svært skeptiske til overføring av tilskuddsmidler til fylkeskommunene, og de har støtte i bransjeorganisasjonene. Aktørene etterlyser kulturfaglige begrunnelser for å gjøre endringer i dagens ansvarsdeling, og er bekymret for at budsjettmidler til kulturformål kan bli omprioritert til andre formål.

Flere fylkeskommuner har vært kritiske til KUD sine forslag i alternativ a og b, som sett under ett gir ulike finansieringsmodeller for «like» type virksomheter. Dette gjelder særlig forslaget på scenekunstmrådet, som innebærer at regionteatrene behandles ulikt. Kulturdepartementets forslag innebar å overføre hele tilskuddsansvaret for noen av disse virksomhetene (alternativ b), og beholde delansvar for andre (alternativ a). Fylkeskommunene mener, i likhet med sektoren selv, at dette skaper «a- og b-lag» og en uheldig forskjellsbehandling.

Videre er det fra fylkeskommunenes side problematisert at virksomheter innen orkesterfeltet er finansiert ulikt i ulike regioner. Noen fylkeskommuner tar til orde for utjevning av forskjellen, mens andre ønsker departementets alternativ a. Flere fylkeskommuner og kulturinstitusjoner har i dialogen og i politiske vedtak forutsatt at det som del av reformen ryddes opp i historisk betinget ulikt tilskuddsnivå til «like» kulturinstitusjoner. Fylkeskommunene har problematisert ulikhetene i statens finansieringsandel av museer i ulike regioner og innad i regioner, og har ønsket en økonomisk utjevning gjennom prosessen. Museumssektoren er svært mangfoldig og det ble stilt spørsmålstegn ved om ikke det framtidige forvaltningsansvaret på museumssektoren burde avvete kommende museumsmelding, slik at sektoren kunne behandles mer helhetlig og systematisk i lys av sektorens egne framtid utfordringer og muligheter. Også på museumsområdet har aktørene vært gjennomgående skeptiske til å endre dagens ansvarsfordeling mellom forvaltningsnivåene og er særlig redd for å minske statens økonomiske ansvar.

KUD sitt alternativ b omfatter overføring av en rekke enkelttilskudd til kulturvirksomhet som antas å ha en sterk regional forankring. Flere fylkeskommuner støtter dette alternativet, men også her har det kommet mange innvendinger. Dette gjelder særlig ansvaret for distriktsoperaer, skværriggerne og produserende teatre. Flere fylkeskommuner argumenterer for fortsatt statlig medfinansiering og også hovedansvar for flere av disse virksomhetene. Dette er dels begrunnet i bekymring for egne økonomiske muligheter til videre utvikling og prioritering, dels i argumenter om virksomhetenes status og betydning i en nasjonal sammenheng.

Alternativ c, med forslag om å overføre tilskuddsmidler til bransjeutvikling for kulturelle og kreative næringer, har blitt godt mottatt av alle fylkeskommunene. Flere fylkeskommuner har allerede satsinger på dette området som kan forsterkes, og tilskuddsmidlene vil gi et større regionalt handlingsrom.

Den statlige politikken har gjennom flere tiår bidratt til å bygge opp den nasjonale infrastrukturen på kulturområdet i samarbeid med lokale/regionale myndigheter. KUD vurderer det som lite hensiktsmessig å overføre et større finansieringsansvar til fylkeskommuner som motsetter seg forslagene. Det ville medført en risiko for økte forskjeller mellom regionene og et svekket kulturtilbud for deler av befolkningen.

Ved overføring av oppgaver til fylkeskommunene skal rammestyring legges til grunn. En innlemming av tilskuddsmidlene i alternativ a og b og fordeling etter ordinære kriterier i inntektssystemet, ville medført omfordeling som ikke er kulturpolitisk ønskelig. Særskilt fordeling i inntektssystemet er kun en midlertidig løsning. Øremerking av tilskuddsmidlene vil i liten grad øke det regionale handlingsrommet eller bidra til maktspredning, og er derfor heller ikke tilrådelig.

Det har fra KUD sin side vært lagt som premiss at alle endringer skal kunne gjennomføres innenfor gjeldende kostnadsramme. Kulturdepartementets forslag til overføringer har omhandlet en ny fordeling av ansvaret for offentlige tilskuddsmidler til kultur innenfor hvert enkelt fylke. Ev. omfordeling mellom fylkene må vurderes i de årlige budsjettene og har ikke vært ett av handlingsalternativene.

KUD sin vurdering er at de ulike synspunktene ikke lar seg forene i en enhetlig modell for ny ansvarsdeling i alle fylkeskommuner, som kan forsvares kulturpolitisk og samtidig gjennomføres innenfor en samlet uendret kostnadsramme. På bakgrunn av dette mener KUD at det ikke er grunnlag for å gå videre med å overføre et større ansvar ved endringer i finansiering eller overføring av enkelttilskudd til navngitte tilskuddsmottakere (alt. a og b). KUD vektlegger at fylkeskommunene framstår som svært delte i spørsmålet, motsetter seg ulike deler av

KUD sine forslag eller forutsetter budsjettøkning eller omfordeling mellom fylkeskommunene før overføring. Det er også av betydning at det er betydelig motstand i kultursektoren mot forslagene.

Statens eierskap i scenekunstselskapene Den Nationale Scene, Carte Blanche, Trøndelag Teater og Rogaland Teater har vært tatt opp i dialogen med hhv. Vestland, Trøndelag og Rogaland i forbindelse med arbeidet med regionreformen. Det ble enighet om å komme tilbake til dette spørsmålet. Departementet vil komme tilbake til dette på egnet måte på et senere tidspunkt.

Tilskuddene til regional bransjeutvikling innen kulturelle/kreative næringer er det enighet om at vil gi et økt regionalt handlingsrom og kan ses i sammenheng med andre overførte oppgaver på næringsområdet. Det tas derfor sikte på å innlemme disse tilskuddsmidlene i rammetilskuddet til fylkeskommunene fra 1. januar 2021.

Regjeringen har hatt som ambisjon å overføre et større ansvar på kulturområdet til fylkeskommunene, men har tatt hensyn til innspillene som har kommet fram i prosessen. KUD vil i fortsettelsen bygge videre på dialogen som er etablert, og legge til rette for årlig dialog mellom forvaltningsnivåene om oppgaver med delt ansvar. Fylkeskommunen har et overordnet samordningsansvar gjennom regional planlegging. En styrket regional planlegging på kulturområdet kan gi en mer samordnet oppgaveløsning både mellom sektor regionalt og mellom regionalt nivå og nasjonalt nivå.

I kulturmeldingen og kommuneproposisjonen for 2020 ble det varslet en gjennomgang av kulturloven. KUD trakk i kulturmeldingen fram to hovedtemaer for revisjonen. Det første var muligheten for å styrke bestemmelsene som pålegger kommuner og fylkeskommuner et ansvar for å fremme og legge til rette for et bredt spekter av kulturvirksomhet. Det andre var om en lovfesting av armlengdeprinsippet kan bidra til å sikre at prinsippet blir lagt til grunn av offentlige myndigheter. KUD tar sikte på å sende et høringsnotat med utkast til revidert kulturlov på alminnelig høring i løpet av 2020.

Regjeringa sitt forslag til statsbudsjett 2021:

Her ligg ikkje noko vesentleg nytt om fylkeskommunen sitt forhold til kultur. Regjeringa (KMD) skriv om «*Tilskudd til regional bransjeutvikling*»: Som ledd i oppfølgingen av regionreformen ble det varslet i KP 2021 at det skal overføres tilskuddsmidler fra ordningen Regional bransjeutvikling, kreativ næring under Norsk kulturråd til fylkeskommunene. Det overføres derfor 11,5 mill. kroner fra Kulturdepartementets budsjett til rammetilskuddet i 2021.»

Nemnde midlar (11,5 mill. kr) er i budsjettforslaget innlemma og fordelt ihht ordinært rammetilskot. Det inneber at VLFK får ca. 1,7 mill. kr.

Vurdering:

Regjeringa sin konklusjon i kommuneproposisjon 2021 står i sterk motstrid til grunnlaget for Regionreforma.

Kultur har heile vegen vore eit av dei områda som skulle verkeleggjere reforma.

Kulturfeltet er ikkje så spesielt som KP 2021 gjev uttrykk for. På andre og store saksfelt, som kjøp av innanlandske flyruter og overføring av fiskerihamneanlegg, har fylkeskommunane ikkje vore samde. Likevel vert oppgåvene overførte. Slike oppgåver som her er nemnd bidrar dessutan ikkje til å gje regionane likearta oppgåver (generalistprinsippet). Det viser at staten opptrer svært ulikt på ulike sektorområde.

KUD skriv at alle endringar skulle skje innanfor gjeldande rammer. Ein ser då bort frå at ei heilt ny arbeidsdeling innan kulturfeltet burde gitt færre ressursar sentralt (departement, kulturråd) og tilsvarande fleire i regionane. Dette kan tolkast i retning av at KUD har ein for sterk eigeninteresse i at det ikkje vert gjennomført endringar.

På dette området er det påfallande at regjeringa er lite oppteken av å fylle regionreforma med innhald.

Kunnskapsdepartementet (KD):

Overføring av oppgaver frå IMDi

Historikk:

Hagenutvalet, februar 2018:

Ansvar for store deler av oppgavene mot kommunene til IMDi overføres; veiledning, tilskudd, kompetansetiltak og bosetting. IMDi nedlegges. Gjenværende oppgaver av nasjonal karakter overføres til ansvarlig departement. Fylkeskommunene får ansvar for tilskudds- og prosjektmidler for oppgaver som foreslås overført, og nå ligger til departementer, direktorater og fylkesmannen.

Oppgåvemeldinga, oktober 2018:

Det utredes hvordan ressurser og kompetanse overføres fra staten til fylkene. Fylkene får ansvaret for bosetting internt i regionene og regional samordning av integreringspolitikken. De nasjonale oppgavene lagt til regionskontorer skal bli værende i IMDi. IMDi beholder et nasjonalt ansvar for bosetting, samt ordningen med et bosettingsutvalg. IMDi forblir et nasjonalt fagorgan for integrering.

Kommuneproposisjon 2020, mai 2019:

Ei viss utdjuving.

Statsbudsjett 2020, Kunnskapsdepartementet, desember 2019:

Stortinget har vedteke at fylkeskommunane skal få større ansvar på integreringsfeltet. IMDi held fram som nasjonalt fagdirektorat, medan fylkeskommunane overtek ansvaret for det regionale integreringsarbeidet. Ei prioritering på feltet for 2020 er difor å sikre god overføring av oppgaver og kompetanse og god samhandling. Endringane gir moglegheiter for feltet. Ved at fleire aktørar arbeider for det same målet, kan ein oppnå betre resultat i busetjings-/kvalifiseringsarbeidet.

Ny integreringslov (forslag april 2020):

KD fremmet 24. april 2020 forslag til Stortinget om en ny lov om integrering gjennom opplæring, utdanning og arbeid (integreringsloven), jf. Prop. 89 L (2019–2020) *Lov om integrering gjennom opplæring, utdanning og arbeid (integreringsloven)*. Denne skal erstatte lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven) fra 2003. Ny lov skal bidra til mer målrettet kvalifisering. Introduksjonsprogrammets varighet skal i større grad differensieres, og det legges til rette for at flere skal kunne gjennomføre videregående opplæring innenfor rammene av programmet. Kravet om å ha gjennomført et visst antall timer opplæring i norsk og samfunnskunnskap erstattes med et krav om at den enkelte skal oppnå et minimumsnivå i norsk. Videre foreslås det blant annet å regulere fylkeskommunens ansvar på integreringsfeltet, å innføre et krav om at kommunens opplæring og tjenester skal være forsvarlige og å innføre et kompetansekrav for lærere som skal undervise i norsk og samfunnskunnskap etter loven.

Det er (juni 2020) ikkje oppgitt tidspunkt for handsaming og vedtak i Stortinget.

VLFK: Integrering, nye oppgaver for fylkeskommunen, strategi og vidare arbeid, PS 47/2020, 09.06.2020, FT-vedtak:

1. Fylkestinget tek orienteringa om dei nye oppgavene på integreringsfeltet til vitande.
2. Fylkestinget meiner at Vestland fylke skal vere eit godt integreringsfylke. Fylkeskommunen vil arbeide vidare med å utvikle og ta i bruk gode modellar

- for integreringsarbeidet. Arbeidet vert utvikla i samarbeid med stat, kommunar, andre regionale aktørar og frivillig sektor.
3. FN sine berekraftsmål står sentralt i integreringsarbeidet, og fylkestinget viser til arbeidet med utviklingsplan for Vestland og den plass berekraftsmåla har fått der. Fylkestinget legg til grunn at integreringsfeltet vert del av regional planlegging som skjer i etterkant av vedtak om utviklingsplan for Vestland.
  4. Fylkesutvalet får fullmakt til å gi uttale i sak om busetjing. Før fylkesutvalet gir uttale, skal hovudutval for kultur, idrett og integrering gi innstilling til fylkesutvalet i saka.
  5. Fylkestinget ber fylkesrådmannen legge utfordringane i denne saka til grunn for vidare arbeid i 2020, og innarbeide tiltak i forslag til budsjett og handlingsplan 2021/økonomiplan 2021-2024.
  6. Fylkestinget ber administrasjonen innarbeide eit punkt om barn som lever i fattige familiar, med særleg fokus på utdanningsmolegheit for barn med innvandrarbakgrunn.
  7. Vestland Fylkesting erkjenner at mange menneske i Noreg og Vestland enno blir utsett for strukturell rasisme og diskriminering. Ein sterkare og tydelegare kamp mot rasisme - på alle nivå - er ein føresetnad for å nå målet om å bli eit godt integreringsfylke. Avdekking av strukturell rasisme og kamp mot rasisme må inngå i alt vidare arbeid med integrering og samfunnsplanlegging i Vestland fylke.

Tekst frå saka:

«Fylkeskommunen har overtatt seks område på integreringsfeltet frå Integrerings- og mangfaldsdirektoratet (IMDi) frå 1. januar 2020, jf. Meld. St. 6 (2018-2019). Dette gjeld følgjande oppgåver:

- busetting av flyktningar,
- kvalifiseringsarbeidet,
- førebygging av negativ sosial kontroll,
- tvangsekteskap og kjønnslemlesting,
- samarbeid med regionale sektorstyresmakter og fylkeskommunar,
- frivilligheit og samfunnsdeltaking og
- tre tilskotsordningar - Jobbsjansen del B, mentor- og traineeordninga, og etableraropplæring for innvandrarar.

Det overordna målet i den nasjonale integreringspolitikken er rask kvalifisering av flyktningar gjennom arbeid og utdanning. Oppgaveoverføringa og innhaldet i oppgåvene utfordrar oss på tverrsektorielt samarbeid, og gir handlingsrom for utforming av regional politikk, men og klåre forventingar om resultat. I saka vert det gjort greie for kva som vil vere nokre av utfordringane og føresetnadane for å lukkast med integrering i Vestland.»

Oppgaveomtale:

Oppgavemeldinga, oktober 2018:

Fylkeskommunene får ansvaret for bosetting i regionene + regional samordning, innen rammen av nasjonal politikk. Nasjonale oppgaver forblir hos IMDi.

Statsbudsjett 2020:

Fylkeskommunane skal vurdere/tilrå kor mange flyktningar som bør busetjast i kvar kommune, basert på nasjonale føringar, samarbeid med kommunane, planar for kvalifisering, samt eigen kunnskap. Kommunane gjer framleis vedtak, ut frå oppmoding frå IMDi, om kor mange dei ønsker å busetje. Fylkeskommunen skal ta utgangspunkt i oppmodingstal frå Nasjonalt utval for busetjing. Fylkeskommunen skal leggje stor vekt på om kommunen kan tilby relevant kompetanseutvikling. Anbefalinga til fylkeskommunen skal vege tungt ved IMDi si oppmoding om busetjing i den einskilde kommunen.

Frå forslaget til ny integreringslov, § 4:.

- Fylkeskommunen er ansvarlig for det regionale integreringsarbeidet.
- Fylkeskommunen skal utarbeide planer for kvalifisering av innvandrere.
- Fylkeskommunen skal anbefale hvor mange flyktninger som bør bosettes i den enkelte kommune i fylket.
- Fylkeskommunen skal sørge for tilbud om karriereveiledning etter § 11 og opplæring i norsk og samfunnskunnskap for deltagere som går fulltid i vg opplæring etter § 30.
- Departementet kan gi forskrift om fylkeskommunens ansvar for det regionale integreringsarbeidet.

Det er pr. dato ikkje komen noko forskrift.

Finansiering:

Statsbudsjett 2020:

29,073 mill. kr blir tilført fylkeskommunane. Beløpet blir innlemma i og fordelt som rammetilskotet. VLFK får 15% av samla rammetilskot, dvs. 4,4 mill. kr.

Av dette er ca. 2,8 mill. kr ført over til ansvarleg sektor og eit tilsvarende beløp er lagt inn i VLFK sitt B-20.

Statsbudsjett 2021:

Midlane i budsjettet for 2020 er vidareførte innafør ordinært rammetilskot, dvs. oppjustert med 2,7%.

Vurdering:

29,1 mill. kr svarar til 33 årsverk (staten sine tal). KS: Lønn synes undervurdert.

Administrativ organisering:

I VLFK ligg oppgåva administrativt til avdeling for kultur, idrett og inkludering.

Minoritetsrådgjevarordninga (ikkje ferdig utgreidd)

Historikk:

Hagenutvalet (februar 2018):

Oppgåvemeldinga (oktober 2018):

KD vil vurdere å flytte ordninga med minoritetsrådgivere til fylkeskommunen. Minoritetsrådgiverne skal være en ressurs som styrker flerkulturell kunnskap og kompetanse i skolesektoren, med et særskilt oppdrag knyttet til negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse. *Minoritetsrådgivere er i dag i hovudsak tilsatt i IMDi og tilknyttet ungdoms- og videregående skoler med høy andel minoritetsspråklige elever.*

KD mener ordninga bør vidareutvikles før ev. overføring finner sted, og vil derfor komme tilbake til Stortinget med forslag om en ev. overføring på et senere tidspunkt. KD vil vurdere nærmere innretning og hvordan forannevnte oppgaver skal overføres til fylkeskommunene, herunder om midlene skal innlemmes og om det er behov for lov- eller forskriftsfesting.

Kommuneproposisjon 2020 og 2021:

I KP 2020 står at minoritetsrådgjevarordninga er ei av oppgåvene «som ikkje er ferdig utgreidde/krev noko meir tid.»

I KP 2021 er oppgåva ikkje omtalt.

Statsbudsjett 2021:

Oppgåva er heller ikkje omtalt her.

Oppgåveomtale:

Ikkje klårgjort.

Finansiering:

Ikkje klårgjort.

Vurdering:

Vi legg til grunn at regjeringa framleis vurderer denne oppgåva, jf. tekst henta frå oppgåvemeldinga og KP 2020 over.

Oppgåva bør over til fylkeskommunane, jf. alt gjennomført overføring frå IMDi. Ei av oppgåvene som er overførde frå IMDi heiter «Førebygging av negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlesting». Minoritetsrådgjevarordninga heng naturleg saman med denne.

Ordningar (tre) som gjeld innvandrara:

Tre ordningar:

- 1. Overføring av tilskotsmidlar til jobbsjansen del B**
- 2. Overføring av tilskotsmidlar til etableropplæring for innvandrara**
- 3. Overføring av tilskotsmidlar til mentor- og traineeordningar**

Historikk:

Hagenutvalet, april 2018:

Ansvar for store deler av kommunale oppgaver som ligger til IMDi overføres; veiledning, tilskudd, kompetansetiltak, bosetting. IMDi nedlegges. Gjenværende oppgaver av nasjonal karakter bør overføres til ansvarlig departement.

Seinare prosess (innsnevra):

Oppgåvemeldinga, oktober 2018, omtalar noko. Fekk tilslutning i Stortinget. Og vart utdjupa i kommuneproposisjon 2020 og i statsbudsjett 2020.

VLFK, vedtak om Jobbsjansen del B, FU-sak 18/2020 (14.02.2020):

1. FU løyver 9,7 mill. kr til avdeling for opplæring og kompetanse til gjennomføring av ordninga Jobbsjansen del b etter dei vilkår og retningslinjer som ligg i saka.
2. For FU er det viktig at tiltaka i Jobbsjansen del b vert gjennomført etter ein plan. Ein ber om at ein slik plan vert referatsak i juni-20 til hovudutval for kultur, idrett og integrering og hovudutval for opplæring og kompetanse.
3. FU forventar at planen viser heilskap kring ordninga og kva mål som vert sett, både kvalitativt og kvantitativt, for tilbod til målgruppa.

Moment frå saka: Jobbsjansen del b skal sikre meir grunnskuleopplæring for ungdom 16-24 år, slik at dei betre kan fullføre vg opplæring. Tiltaket høyrer til nye integreringsoppgåver, og har gått frå å vere frivillig til å bli obligatorisk. VLFK har fått 9,7 mill. kr basert på tal på innvandrara i fylket. Vilkår og retningslinjer (fylkeskommunale) for ordninga vert presentert i saka. Forskrift er varsla, men ikkje kome.

(I saka står at tilførte midlar er «øyremerka». Dette er feil. Midlane (9,6 mill. kr) kjem i rammetilskotet, tabell C).

Presisering i høve «Jobbsjansen»:

- Jobbsjansen del A skal auke sysselsetjinga blant heimeverande innvandrarkvinner som står langt frå arbeidslivet.
- Jobbsjansen del B skal gje tilskot til grunnskuleopplæring til innvandrарungdom med for lite fagleg grunnlag til å starte/gjennomføre vg opplæring.
- Jobbsjansen del C skal kunne gje kommunane prosjektmidlar til å prøve ut lengre kvalifiseringsløp med eit 4. år i introduksjonsprogrammet. Gjeld dei som har hatt 3 år og enno ikkje er klare for arbeid eller vidare utdanning.

VLFK, Tilskot til etableropplæring for innvandrara, PS 08/20 (HKII 13.02.2020) og PS 49/20 (HKII 21.04.2020). To vedtak:

1. Hovudutval for Kultur, idrett og inkludering vedtek dei vedlagte retningslinjene for etableropplæring for innvandrara.
2. Tilskotet vert ein viktig del av det regionale integreringsarbeidet som fremmar innvandrara sine moglegheita til å etablere egne verksemder.

-----

1. Utval for kultur, idrett og integrering vedtek å løyve 618 000 kr frå budsjettpost 402100 fordelt slik: ... (sjå protokoll).

Moment frå sakene: Etter overføring frå IMDi har VLFK løyvd 618 000 kr som tilskot til etablereropplæring for innvandrara. Målet er å styrke den moglegheita innvandrara har til å etablere eiga verksemd. Søkjarar er offentlege og private verksemdar som kan tilby opplæring i samsvar med overordna mål. VLFK har fått inn 5 søknader. Søknadane er vurderte og bør imøtekomast.

VLFK, vedtak om Tilskot til mentor-/traineeordningar PS 07/20 (HKII 13.02.2020) og PS 53/20, HKII 21.04.2020. To vedtak:

1. Hovudutval for Kultur, idrett og integrering vedtek forslag til retningslinjer for tilskot til mentor- og traineeordningar slik dei ligg føre i saka.
2. Tilskotet er eit viktig verkemiddel for å få synleggjere og utnytte den fagkunnskapen som fagutdanna og høgt kvalifiserte innvandrara har.
3. Hovudutval for Kultur, idrett og integrering meiner at det for etablerte og vellukka prosjekt kan vurderast støtte til toårige prosjekt, men tek atterhald om FT si løyving for komande budsjettår.

-----

1. HKII vedtek i sak PS 53/20 av 21.04.2020 å løyve nemnde beløp (1 mill. kr) over budsjettpost 402200, til tre ulike tiltak/mottakarar ...

Moment frå sakene: Tilskot til mentor- og traineeordning blei etablert av IMDi i 2014. IMDi har forvalta tilskotsordninga t.o.m. 2019, då ho vart overført til fylkeskommunane. Føremålet er betre inkludering av fagutdanna og høgt kvalifiserte innvandrara i arbeidslivet, slik at dei kan bruke kvalifikasjonane sine. Tilskotet er på 1 mill. kr (VLFK). Private og offentlege verksemdar kan nytte tilskot til eit mentor- og traineeprogram som styrkjer eige mangfald slik at ein får tilført ny kompetanse og nye erfaringar. Fylkeskommunen sitt ansvar for integrering skal styrkast der ein har ei rolle, særleg innan kompetansopolitikken. Fylkeskommunen skal bidra til at flyktingar og innvandrara blir kvalifiserte til å møte regionale behov for arbeidskraft. Ordninga er overført til fylkeskommunane mvf. 2020. Tilskotsramma for i fjor var 9,7 mill. kr (nasjonalt) og av dette fekk HFK 1,2 mill. kr. Sogn og Fjordane søkte då ikkje.

Oppgaveomtale (felles for dei tre):

Frå kommuneproposisjon 2020:

Målet med «Jobbsjansen» er å tilby grunnskoleopplæring til unge innvandrere som ellers ikkje kan ta vg opplæring. I tillegg skal «etablereropplæring for innvandrere» og «mentor- og traineeordningar» overføres fra IMDi.

Finansiering:

Statsbudsjett 2020:

Jobbsjansen del B: 95 mill. kr, innlemma i rammetilskotet, særskild fordeling; tabell C. Fordelt etter tal innvandrara i fylka. VLFK får 9,633 mill. kr (10,1%).

Etablereropplæring for innvandrara 6,370 mill. kr og mentor-/traineeordningar 9,741 mill. kr, begge innlemma i og fordelt som rammetilskot.

Dette gjev VLFK 1,0 mill. kr (etablereropplæring) og 1,5 mill. kr (mentor/trainee). I FT sitt B-20 er det avsett 0,6 og 1,0 mill. kr til dei respektive føremål.

Statsbudsjett 2021:

Jobbsjansen del B er her vidareført med 97,565 mill. kr (2,7%). Midlane er framleis fordelte «særskild». Av dette får VLFK 9,704 mill. kr, dvs. 9,9% mot 9,633 mill. kr (10,1%) i 2020. Om dette skriv regjeringa:

«Fordelinga mellom fylkeskommunane er oppdatert med talet på innvandrarak i dei ulike fylka per 1. januar 2020.»

Dei to andre ordningane ligg i ordinært rammetilskot og blir vidareført som ein del av dette.

Vurdering:

Ordningane må sjåast i samanheng med overføringa av oppgåver frå IMDi (over).

I forslag til ny lov om integrering, § 4, står at KD kan gi forskrift om fylkeskommunane sitt ansvar for det regionale integreringsarbeidet. I merknadane til lovteksten står at dette også kan gjelde for dei tilskotsordningane som er overført til fylkeskommunane.

Det kan synast fornuftig med forskrift knytt til ordninga Jobbsjansen del B, men ikkje for dei to andre og langt mindre tilskotsordningane.

Administrativ organisering:

I VLFK er Jobbsjansen del B administrativt lagt til avdeling for opplæring og kompetanse.

I VLFK er vidare Etablereropplæring og Mentor- og traineeordningar administrativt lagt til avdeling for kultur, idrett og inkludering.

Tilskot til fylkesvise partnerskap for karriererettleiing

Historikk:

Hagenutvalet (februar 2018):

Ansvar for oppgavene og virkemidlene knyttet til karriereveiledning som ligger til Kompetanse Norge og NAV overføres.

Oppgavemeldingen (oktober 2018):

Tilskudd til karriereveiledning som nå forvaltes av Kompetanse Norge blir overført. Samarbeidet regionalt med NAV opprettholdes som nå.

Kommuneproposisjon 2020 (mai 2019):

KD ønsker å styrke kvaliteten på karriereveiledning ved digitale tjenester. Det er fra 2014 gitt tilskudd til fylkesvise partnerskap for karriereveiledning, som skal kunne inkl. alle voksne. Partnerskapene er mellom fylkeskommunen, NAV og ev. flere (kommuner mv). KD vil vurdere lovfesting (sjå under).

Prop. 96 L (2019 – 2020) - forslag til lovvedtak (april 2020):

KD foreslår at det i opplæringsloven ligger en plikt for fylkeskommunene til å tilby karriereveiledning for innbyggerne. Tilbudet skal være gratis og åpent for alle. I et annet lovforslag ligger krav om å gi alle flyktninger karriererettleiing.

Oppgåveomtale:

Det blir etablert karrieresenter for alle voksne, i alle fylka. Obligatorisk.

Finansiering:

Statsbudsjett 2020

Tilskotet til partnerskapar har gått til fylkesvise karrieresenter (frå 2014). Ein vil no overføre tilskota til dei fylkeskommunale rammetilskota. Midlane, 35,630 mill. kr, vert tildelt ved særskild fordeling, tab. C. I Grønt hefte står at alle fylka har fått 1,875 mill. kr (fast beløp) etter fylkesinndelinga i 2017.

VLFK får i 2020 3,750 mill. kr (10,5% av totalen).

Storleiken på overføringa er som før 2020. Løyvinga gjekk då via Kompetanse Norge. No går ho direkte til fylkeskommunane (rammetilskot, grønt hefte).

I KMD sin budsjettproposisjon for 2020 står følgjande (s. 206):

«Innlemming av tilskudd til fylkesvise partnerskap for karriereveiledning

Tilskudd til etablering av fylkesvise partnerskap for karriereveiledning har som formål at unge og voksne i alle livsfaser får et likeverdig tilbud om karriereveiledning i hele landet. Tilskuddet har blant annet gått til etablering og utvikling av karrieresentre i fylkene. Høsten 2019 har alle fylkene minst ett karrieresenter. Som en del av regionreformen skal fylkeskommunene bli en sterkere kompetansepolitisk aktør i sin region. Karriereveiledning er et viktig virkemiddel i kompetansepolitikken. For å underbygge dette innlemmes tilskuddet i rammetilskuddet, og 35,6 mill. kroner overføres fra kap. 258, post 60. Midlene fordeles særskilt (tabell C) som en overgangsordning i 2020. Fra 2021 vil midlene bli fordelt etter ordinære kriterier i inntektssystemet. I sammenheng med innlemmingen av tilskuddet har Kunnskapsdepartementet sendt ut på høring et forslag om å lovfeste at alle fylkeskommuner skal ha et tilbud om karriereveiledning.» (understreking her).

Statsbudsjett 2021:

Det som er understreka i omtalen av statsbudsjettet for 2020 er ikkje følgd opp i budsjettet for 2021. Her ligg det inne 36,592 mill. kr totalt, men midlane er framleis særskild fordelte (Grønt hefte, tabell C). Her står:

«Tilskot til etablering av fylkesvise partnerskap for karriererettleiing blei innlemma i rammetilskotet i 2020. Føremålet med tilskotet har vore at unge og vaksne i alle livsfasar skal få eit likeverdig tilbod om karriererettleiing i heile landet. Dei fylkesvise partnerskapa er eit samarbeid mellom fylkeskommunen og NAV sitt fylkesledd, og inkluderer ofte fleire aktørar, som kommunar. Tilskotet har mellom anna gått til etablering og utvikling av karrieresenter i fylka. Midlane blei i 2020 fordelt med eit likt beløp på om lag 1,875 mill. kroner per fylkeskommune etter fylkesinndelinga i 2017. 2021-beløpet er justert med anslått pris-/kostnadsvekst i kommunesektoren i 2021.»

Då midlane framleis er tekne med i «tabell C», betyr det at ein på statleg side ikkje har gått over til fordelingsreglane i det ordinære rammetilskotet. VLFK er følgjeleg tildelt 3,852 mill. kr. Dersom ein hadde følgd opp statsbudsjettet for 2020, ville VLFK sitt rammetilskot ha auka.

Vurdering:

Det er ikkje overført årsverk som staten (Kompetanse Norge) har nytta til tiltaket. er urimeleg.

Ovannemnde tekniske feil – som vi reknar som ein inkurie - er teken opp med KMD i brevs form.

Administrativ organisering:

I VLFK er oppgåva administrativt lagt til avdeling for innovasjon og næringsutvikling.

Regionale forskingsfond (RFF)

Historikk:

Hagenutvalet (februar 2018):

Ein stør regjeringa sitt forslag om å etablere eit RFF for kvar av dei nye fylkeskommunane. I tillegg bør ordninga styrkast ved at store delar av den statlege løyvinga til næringsretta forskning overførast (til RFF). I 2018 er det løyvd 210,5 mill. kr over KD sitt budsjett til dagens RFF (7).

Oppgåvemeldinga (oktober 2018):

Regjeringen vil gjennomføre en helhetlig gjennomgang av det næringsrettede virkemiddelapparatet. Størrelsen av andelen RFF skal styrkes med, avklares etter en gjennomgang av de ulike nasjonale næringsrettede virkemidlene.

Kommuneproposisjon 2020 (mai 2019):

Det er 7 RFF i dag, men fra 2020 utvides det til 11, slik at hver fylkeskommune får et eget fond. Dette vil gjøre det enklere for fylkeskommunene å realisere egne FoU-strategier mv. KD vil, i samråd med fylkeskommunene, Forskningsrådet og KMD, revidere retningslinjene for RFF våren 2019. Deretter høring.

Statsbudsjettet (desember 2019):

KD viser til at vi har hatt 7 RFF siden 2009. Ved overgangen til ny fylkesstruktur blir midlene fordelt på 11 fylke.

Kunnskapsdepartementet – forskrift mv:

KD fastsette 18.12.19 ny forskrift for RFF, som trede i kraft 1.01.2020. Hovudutval for næring, naturressursar og innovasjon (VLFK) gav i forkant uttale til denne forskrifta (12.11.19). Det skal vere ein felles samarbeidsavtale mellom fylkeskommunane og Norges Forskningsråd om RFF. Denne skal omhandle samarbeidet, prosedyrar for utlysingar, søknadsbehandling og prosjektoppfølging, samt rapportering og utvikling av læringsarenaer og erfaringsutveksling (<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2019-12-18-2110>).

Hovudutvalet vedtok slik bestilling til RFF Vestland 2020, 13.02.20, PS 10/20:

1. Styret for Regionalt forskingsfond Vestland skal arbeide etter dei føringar som kjem fram i saksframlegget.
2. RFF Vestland skal med utgangspunkt i sentrale utfordringar og prioriterte innsatsområde for Vestlandet mobilisere til og finansiere forskning innan desse tema:
  - Ny teknologi og prosessar som medverkar til klimaomstilling og til eit grønt skifte.
  - Berekraftig matproduksjon, bioøkonomi og sirkulær økonomi.
  - Kommunal tenesteproduksjon og samfunnsutvikling.
  - Drivkrefter for utvikling og innovasjon i Vestland fylke.
  - Reiseliv som styrkar lokalsamfunna og gir lågt klimaavtrykk.
3. RFF Vestland skal som hovudsak lyse ut midlar med bedrifter og kommunar som målgruppe, men kan også, jf. pkt. c i forskrifta om RFF, opne opp for at forskings- og utdanningsinstitusjonar kan stå som prosjektansvarlege søkjar.
4. Fondsstyret er ansvarleg for at RFF Vestland bidreg til å nå Kunnskapsdepartementet sine føremål med ordninga og at fondet vert retta inn mot dei regionale føringane i fylkeskommunen si bestilling.

Oppgaveomtale:

Statsbudsjettet (desember 2019):

RFF skal styrke forskningsevna gjennom tilskot til forskning og innovasjon, og gjennom mobilisering til auka FoU-innsats. Fonda skal m.a. medverke til at bedrifter og offentlege verksemder aukar sin kompetanse, innovasjonsevne, verdiskaping og konkurransekraft ved å initiere forskning og ta i bruk resultat.

Finansiering:

Statsbudsjett 2020:

Staten løyvde 189,1 mill. kr til regionale forskingsfond i 2020, mot 183,3 mill. kr i 2019 (210,5 mill. kr i 2018). KD foreslår å vidareføre modellen for fordeling av mellom fonda, men justert frå 50 - 60 % fordelt likt mellom fylkeskommunane. Då får fylka med minst folketal relativt mest. Modell: 5% til Troms og Finnmark og Nordland, 60 % likt mellom fylkeskommunane, resten ut frå folketalet.

Basert på denne fordelinga får VLFK 18,355 mill. kr (9,7 %). Denne kjem som ei øymerka løyving, med tilhøyrande rapporteringsplikt. Rapporteringsplikta er nedfelt i ovannemnde forskrift, fastsett av KD.

Nemnde beløp (øymerka inntekt) er teke inn i VLFK sitt B-20 som løyving til RFF (utgift).

Statsbudsjett 2021:

Dei regionale forskingsfonda skal styrke forskningsevna i regionane gjennom tilskot til forskning og innovasjon og gjennom mobilisering til auka FoU-innsats. Dei regionale forskingsfonda skal styrke forskning for regional innovasjon og utvikling gjennom å medverke til at bedrifter og offentlege verksemder oppnår auka kompetanse, innovasjonsevne og verdiskaping. Fonda skal vidare mobilisere bedrifter og offentlege verksemder til å delta i nasjonal og internasjonal forskning. Departementet foreslår å løyve 195 mill. kr på posten.

Av dette tilrår ein i framlegget til statsbudsjett at VLFK får 18,890 mill.kr. Dette er framleis ein øymerka løyving, og er 2,9% meir enn for 2020.

Vurdering:

Dette er ingen ny oppgave, men ei vidareføring/justering av ordninga med 7 RFF (2009-2019). Rapporteringsplikta blir styrt av ovannemnde forskrift/retningslinjer og koplinga til Norges Forskingsråd.

I oppgavemeldinga (oktober 2018) står (sjå over):

«Regjeringen vil gjennomføre en helhetlig gjennomgang av det næringsrettede virkemiddelapparatet. Størrelsen av andelen RFF skal styrkes med, avklares etter en gjennomgang av de ulike nasjonale næringsrettede virkemidlene.»

Det ligg ikkje noko slik avklaring i statsbudsjettet for 2021. Heller ikkje den «helhetlige gjennomgangen av det næringsrettede virkemiddelapparatet» er lagt fram saman med statsbudsjettet for 2021. Jf. eige punkt under NFD lenger bak.

Administrativ organisering:

I VLFK ligg oppgåva administrativt til Avdeling for Innovasjon og næringsutvikling.

Ei sterkere kompetansepolitisk rolle

Historikk:

Hagenutvalget (februar 2018):

Ansvar for å legge til rette, for samt finansiere, opplæring og utdanningstiltak som ikke er finansiert over ordinære bevilgninger til universiteter og høyskoler eller over fylkeskommunenes budsjetter til videregående opplæring og fagskoler. Det omfatter blant annet ansvar for ulike tilskudd som i dag ligger til Kompetanse Norge. Nasjonale oppgaver overføres til Utdanningsdirektoratet, Kompetanse Norge nedlegges.

Oppgåvemeldinga (oktober 2018):

De nye fylkeskommunene skal gis et større ansvar for kompetansepolitikken fra 2020. Målet er at dette vil bidra til økt sysselsetting og lavere arbeidsledighet. Dette samsvarer godt med Hagenutvalgets forslag om å gi fylkeskommunene en sterkere kompetansepolitisk rolle.

Kommuneproposisjon 2020 (mai 2019):

Fylkeskommunene skal få større strategisk ansvar for den regionale kompetansepolitikken. Fylkeskommunene har ansvar for videregående skoler og fagskoler. Ved å ta en aktiv rolle overfor øvrige tilbydere av utdanning i fylket, fra universitet og høyskoler til private fagskoler og andre kompetansetilbydere i fylket, kan de bidra til en bedre tilgang på kompetent, kvalifisert og relevant arbeidskraft i det regionale arbeidsmarkedet. Målet er bedre samsvar mellom etterspørsel etter arbeidskraft regionalt og den enkeltes bruk av egen kompetanse.

Fylkeskommunene er strategiske planleggere for den samfunnsmessige utviklingen i sin region. Kompetanse- og utdanningspolitikken henger nært sammen med næringspolitikk, regional planlegging og integrering, som fylkeskommunene også har ansvar for. Det er gode eksempler på fylkeskommuner som gjennom etablering av nye møteplasser og utarbeidelse av regionale kompetansestrategier, har kommet langt i arbeidet med å kartlegge arbeidslivets kompetansebehov og formidle dette behovet til ulike utdanningstilbydere.

Kommuneproposisjon 2021 (mai 2020):

I førre KP (2020) stod det at denne oppgava ikkje var ferdig utgreidd og krev noko meir tid. I KP 2021 står dette:

«Meld. St. 14 (2019–2020) *Kompetansereformen – Lære hele livet* som ble lagt fram 22.04.2020, omtaler fylkeskommunenes forsterkede kompetansepolitiske rolle. De kompetansepolitiske utfordringene Norge står overfor, er ikke like i hele landet. Fylkeskommunene har derfor fått et forsterket ansvar for den regionale kompetansepolitikken, og bidrar til at det regionale arbeidslivet har tilgang til den kompetanse det trenger. Fylkeskommunene kjenner det lokale arbeidslivet og det regionale utdanningstilbudet godt. De har de beste forutsetninger for å ta på seg de nye oppgavene som regionale kompetansepolitiske aktører. Fylkeskommunene har ansvar for å sørge for at tilbudet innen videregående opplæring og fagskolesektoren er tilpasset behovene regionalt. Fylkeskommunene har også en viktig rolle i å koble sammen universiteter, høyskoler og andre tilbydere av kompetanseutvikling med det regionale arbeidslivet. KD vil styrke fylkeskommunenes ansvar for karriereveiledning, bl. a. gjennom lovfesting av en plikt til å tilby karriereveiledning for innbyggerne, jf. endringer i opplæringsloven som er foreslått i vår. Fylkeskommunene skal også få et utvidet og mer helhetlig ansvar for unge 16-24 år slik at opplæring og utdanning blir hovedveien for denne gruppen. KD utreder hvordan dette skal skje, og vil komme tilbake til dette i en melding til Stortinget om videregående opplæring, som etter planen skal legges fram våren 2021.»

FT-sak 53/2020, 09.06.20: Regional kompetansepolitikk i Vestland fylke. Vedtak:

1. For Vestland fylkeskommune er den regionale kompetansepolitikken eit prioritert satsingsområde. Denne omfattar fleire politikkområde; Utdanningspolitikk, nærings- og arbeidsmarknadspolitikk, integrerings-/inkluderingspolitikk og klima-, miljø- og ressurspolitikk.
2. Vestland fylkeskommune skal utvikle ein aktiv regional kompetansepolitikk for heile fylket. Avdeling for opplæring og kompetanse har den koordinerande rolla.
3. Arbeidet med regional kompetansepolitikk må samordnast med arbeidet som er i gang med eit mål- og strategidokument for vidaregåande utdanning i Vestland fylke.
4. Det kompetansepolitiske arbeidet skal forankrast i forpliktande partnerskap, der Kompetanseforum Vestland og lokale kompetanseforum er berebjelkane.
5. Vestland fylkeskommune skal sikre at det blir etablert struktur og utvikla tilbod på kompetansefeltet som dekkjer alle delar av Vestland fylke i tråd med saksframstillinga.
6. Det vert viktig å arbeide vidare med å påverke nasjonale myndigheiter til å overføre forvaltinga av stønadsmidlar til kompetanseutvikling regionalt til fylkeskommunane.
7. Vestland fylkesting understrekar den store verdien til Kompetanseforum Vestland og ynskjer at ein skal supplere med éin studentrepresentant og éin elev-/lærlingrepresentant. Studentane og elevane har ein svært viktig nøkkelrolle i kompetansesarbeidet til Vestland.
8. Samstundes ber ein administrasjonen fortløpande melde tilbake til fylkestinget om progresjonen og resultatene av arbeidet som vert gjort i Kompetanseforum Vestland.

Moment frå fylkesrådmannen si sak:

Gjennom regionreforma har fylkeskommunane fått eit større strategisk ansvar for den regionale kompetansepolitikken. Saka gjev ein gjennomgang av korleis Hordaland og Sogn og Fjordane har arbeida med dette feltet fram til saman-slåinga. Dei tre hovudområda for det regionalpolitiske arbeidet er plan/strategi-arbeid, partnerskapsarbeid og kunnskapsgrunnlag. Til sist i saka vert det gjeve ei skildring av vegen vidare for Vestland fylke på dei ulike områda innanfor kompetansepolitikken, der også integrerings- og inkluderingsperspektivet vert innarbeidd.

Oppgaveomtale:

Jf. KP 2021 over.

Finansiering:

Statsbudsjett 2020 og 2021:

Det er ikkje lagt inn eigne midlar til kompetansereforma som «ny oppgave». I det ligg at vi ikkje reknar vidaregåande opplæring, opplæring i fagskular og karriererettleiing som «nye oppgaver». For sistnemnde vert det likevel vist til omtalen under «Tilskot til fylkesvise partnerskap for karriererettleiing».

Vurdering:

Meld. St. 14 (2019–2020) Kompetansereforma - Lære hele livet (22.04.2020) og Prop. 105 S (2019 – 2020) Kommuneproposisjonen 2021 gir visse haldepunkt for å definere «Kompetansereforma» som ei eiga oppgave. Dette kan også sjåast på som ei «overbygging» utleia av det totalansvaret som ligg i regional planlegging, vidaregåande opplæring, fagskuleopplæring, karriererettleiing og eit utvida og meir heilskapleg ansvar for unge 16-24 år.

Denne «oppgåva» er ikkje avslutta. Når det gjeld siste punktet (16-24 år) vil KD, i ei eiga melding til Stortinget om vidaregåande opplæring våren 2021, utgreie korleis dette skal skje (jf. sitat frå KP 2021 over).

Eit utvida og meir heilskapleg fylkeskommunalt ansvar for tilrettelegging/forsterka opplæring for alle (16-24 år).

Jf. «Sterkare kompetansepolitisk rolle» over.

Historikk:

Hagenutvalget (februar 2018):

Utvalget ser dette som ansvar for å legge til rette for, samt finansiere, opplæring og utdanningstiltak som ikke er finansiert over bevilgninger til universiteter og høyskoler eller fylkeskommunenes budsjett til vg. opplæring og fagskoler. Det omfatter bl.a. ansvar for ulike tilskudd som nå ligger til Kompetanse Norge. Nasjonale oppgaver i Kompetanse Norge kan overføres til Utdanningsdirektoratet. Kompetanse Norge bør nedlegges.

Oppgåvemeldinga (oktober 2018):

KD vil utrede om fylkeskommunene skal få et utvidet og mer helhetlig ansvar for å tilrettelegge og forsterke opplæringen for alle 16-24 år. Formålet er å gi elever med svak grunnskolekompetanse en mer reell mulighet til å gjennomføre vg. opplæring. Grunnskoleopplæring er et kommunalt ansvar, men en del av elevene som begynner i vg. opplæring har et svakt utgangspunkt fra grunnskolen. Det kan bl.a. være aktuelt å tilby forkurs og egne opplegg for elever som trenger det. KD mener det er viktig å vurdere flere virkemidler for økt gjennomføring i vg opplæring, selv om gjennomføringen stadig blir bedre.

I meldingen står også: «Det er ikke en del av Hagenutvalgets tilrådninger».

Kommuneproposisjon 2020 (mai 2019):

KD skal utrede et utvidet og mer helhetlig fylkeskommunalt ansvar for tilrettelegging og forsterket opplæring for alle 16-24 år. Målet er å gi elever med svak kompetanse fra grunnskolen bedre forutsetninger til å fullføre og bestå vg. opplæring. Fortsatt faller for mange ut av vg. opplæring. Om lag 70 % av dem med karaktersnitt under tre fra grunnskolen gjennomfører ikke i løpet av fem år. Et poeng med å legge ansvaret til fylkeskommunene er at elevene bør komme inn i et løp sammen med sine jevnaldrende i videregående og ikke «henge igjen» i grunnskolen eller kommunal norskopplæring.

I proposisjonen står også: Oppgaven er ikke ferdig utredet og krever noe mer tid.

Statsbudsjett 2020:

Gjev ingen nærare klårgjering.

Kommuneproposisjon 2021 (mai 2020):

Fylkeskommunene skal (også) få et utvidet og mer helhetlig ansvar for unge 16-24 år slik at opplæring/utdanning blir hovedveien for denne gruppen. KD utreder hvordan dette skal skje, og vil komme tilbake til dette i en melding til Stortinget om videregående opplæring, som etter planen skal legges fram våren 2021.»

Oppgaveomtale:

Ikkje klårgjort. Ovannemnde melding til Stortinget er varsla først våren 2021.

Finansiering:

Ikkje klårgjort. Status på dette området som for «kompetansepolitikken».

Vurdering:

Saka er ikkje avslutta, jf. KP 2021 omtalt over.

Spesialpedagogisk støtte til barn

Historikk:

Hagenutvalget (februar 2018):

Ansvar for pedagogiske-psykologiske støttetjenester (PPT) som ligger til Statped, inkl. veiledning/støttetjenester mot kommunene. Ansvar for statens spesialskole i Skådalen til Oslo, men må være landsdekkende. Øvrige oppgaver i Statped går til Utdanningsdirektoratet. Statped nedlegges.

Oppgåvemeldinga (oktober 2018):

Kunnskapsdepartementet (KD) vil høsten 2019 legge fram en stortingsmelding om tidlig innsats/inkluderende fellesskap. Denne skal bl.a. følge opp *Inkluderende fellesskap for barn og unge* (Nordahl-rapporten). Denne har relativt likelydende forslag som Hagenutvalget vedr. organiseringen av Statped sine oppgaver.

Kommuneproposisjon 2020 (mai 2019):

KD vil høsten 2019 legge fram en stortingsmelding om tidlig innsats/inkluderende fellesskap. Denne skal bl.a. følge opp ekspertgrupperapporten *Inkluderende fellesskap for barn og unge* (Nordahl-rapporten). Denne har langt på vei likelydende forslag som Hagen-utvalget vedr. organiseringen av Statped sine oppgaver. KD vil følge opp Hagenutvalget sine forslag og høringsuttalelsene om disse i arbeidet med stortingsmeldingen om tidlig innsats og inkluderende fellesskap. I arbeidet med meldingen har KD dialog med mange aktører, bl.a. KS, enkelte kommuner og fylkeskommuner, brukerorganisasjoner og Statped. Gjennom dette har KD fått mange innspill som har betydning for vurderingene som gjelder Statped. KD skriv at oppgåva ikkje er ferdig utgreidd.

Meld. St. 6 (2019-2020) Tidleg innsats og inkluderande fellesskap (haust 2019):

Både Hagen-utvalget og Nordahl-gruppen foreslår store endringer for Statped. Disse foreslår å flytte ansvaret for veilednings- og støttetjenestene til fylkeskommunene og å overføre Statped sine andre oppgaver, primært forskning og utvikling av læremidler, til Utdanningsdirektoratet. Nordahl-gruppen støtter forslaget og foreslår i tillegg at 300 av stillingene overføres til kommuner og fylkeskommuner. Regjeringen vil beholde Statped som statlig støttesystem som kan bistå kommunene og fylkeskommunene der vi ikke kan forvente at kommunene har kompetanse selv. Det er nødvendig for å ivareta fagmiljøene på de mest spesialiserte områdene. Regjeringen vil gjøre det tydelig at Statped er en virksomhet som gir tjenester på områder hvor det er behov for særlig spesialisert kompetanse som vi ikke kan forvente at kommuner og fylkeskommuner har selv. Samtidig vil vi ha en stor satsing på å bygge kompetanse i kommuner og fylkeskommuner slik at de blir i stand til å fange opp og følge opp alle barn.

Kommuneproposisjon 2021 (mai 2020) - utdrag:

KD har vurdert forslagene fra Hagen-utvalget (og Nordahl-gruppen) om å overføre oppgaver fra Statped til fylkeskommunene og høringsuttalelsene knyttet til disse. Mange fagområder er for små til at fagmiljøene kan fordeles på flere enheter enn dagens fire regioner i Statped. På noen områder har Statped landsdekkende tjenester fordi fagmiljøene og brukergruppene er små. KD mener det ikke er tilrådelig å overføre ansvaret for små og spesialiserte fagområder til fylkeskommunene. Det er likevel nødvendig å gjøre endringer i Statped som bygger opp under målet om å bringe kompetansen nærmere barna og elevene. KD vil avgrense Statped sitt mandat til å gjelde tjenester/kompetansespredning på små og særlig spesialiserte fagområder og i svært komplekse saker. Dette er kompetanse vi ikke kan forvente at kommuner/fylkeskommuner selv har.

Samtidig vil det settes i gang et stort kompetanseløft i spesialpedagogikk og inkluderende praksis for kommuner og fylkeskommuner slik at de blir bedre i stand til å fange opp og følge opp alle barn og elever, særlig de som trenger særskilt tilrettelegging. KD har dialog med KS og Utdanningsdirektoratet om å utvikle kompetanseløftet. I tiden framover vil det være viktig at kommuner og fylkeskommuner kartlegger kompetansebehov og bruker kompetanseløftet aktivt. Målet er at det skal bygges opp nok kompetanse tett på barn og elever slik at alle blir sett og fulgt opp på en god måte i barnehager og skoler.

Statsbudsjett 2021 – utdrag:

Det statlege spesialpedagogiske støttesystemet Statped er eit verkemiddel for å støtte kommunar og fylkeskommunar i arbeidet med å nå sektormåla og realisere samfunnsmandatet for grunnopplæringa for barn, unge og vaksne med særskilde behov. Statped har som verksemd vore underlagd Utdanningsdirektoratet t.o.m. 2019. Frå 1. januar 2020 er Statped underlagd Kunnskapsdepartementet direkte. Frå 2020-24 er Statped i ein omstillingsprosess for å følgje opp endringane varsla i Meld. St. 6 (2019–2020) *Tett på, tidleg innsats og inkluderendefelleskap i barnehage, skole og SFO*. I oppfølginga av meldinga og i omstillingsperioden blir det arbeidd med å avgrense og ramme inn verksemda til Statped. Målet er at det skal bli tydelegare kva for tenester kommunar og fylkeskommunar kan få bistand til frå Statped.

Statped skal yte tenester til kommunar og fylkeskommuner på små og spesialiserte fagområde og i særleg komplekse saker. Verksemda skal gjennom tenestene sine bidra til å spreie kunnskap og kompetanse til kommunar og fylkeskommunar, slik at dei blir i stand til å gi eit tilpassa og inkluderande opplæringstilbod som omfattar alle barn, unge og vaksne uavhengig av føresetnader. I tillegg har Statped særlege oppgåver overfor samiskspråklege barn, unge og vaksne som har behov for særskild tilrettelegging i barnehage og opplæring.

KD foreslår å løyve 692,4 mill. kr på kapittelet i 2021. Fordi mandatet til Statped skal bli avgrensa er løyvinga på post 01 redusert med 25 mill. kr som skal gå til kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderande praksis. Vidare er løyvinga på post 01 redusert med 5 mill. kr på bakgrunn av at Statped skal avvike arbeidet med forskning og forskingsretta utviklingsarbeid. I tillegg er løyvinga på post 01 redusert med 1,3 mill. kr knytt til avvikling av Bestillingstorget.

Vurdering:

Innafor Statped er det ca. 745 årsverk. Dette er den største statlege verksemda, etter Barnevernet (Bufetat), som Hagenutvalet (2018) tilrådde overført til fylkeskommunane. Same tilråding er komen frå den meir spesialiserte Nordahl-gruppa.

11 fylkeskommunar burde ha gode føresetnader for å overta den oppgåva Statped no har. Statped har i dag fire – 4 – regionkontor.

Det er vanskeleg å seie om statsbudsjett 2021 vil gje endringar for kommune-sektoren, og særleg fylkeskommunane. Det er ikkje lagt inn overføring av oppgåver.

Ny tilskotsordning til fagopplæring

Historikk/omtale:

KD sin budsjettproposisjon, s. 256, uttaler følgjande:

Under «Integreringsløftet» opprettar staten ei ny tilskotsordning for fagopplæring, 15 mill. kr. Ordninga skal rettast mot fylkeskommunar som etablerer og gjennomfører tilrettelagde tilbod om fag- og yrkesopplæring for vaksne innvandrarak. Målet er å gi deltakarane den formelle kompetansen arbeidslivet etterspør.

KD opprettar med dette ei ny tilskotsordning som fylkeskommunar kan søke på.

Ordninga skal i følgje statsbudsjett 2020, bidra til:

- etablering av nye tilbod om tilrettelagd fag- og yrkesopplæring
- utvikling av nye og eksisterande tilbod om tilrettelagd fag- og yrkesopplæring
- vidareutvikling av beste praksis frå eksisterande modellar.

Tilskotsordninga skal bidra til kunnskaps- og metodeutvikling av nasjonal interesse. Kunnskapen og metodane skal ha overføringsverdi til andre fylkeskommunar. KD vil sørge for at ordninga blir evaluert ved behov, for å sikre god dokumentasjon av og kunnskap om tilrettelagd fag- og yrkesopplæring.

KD vil utarbeide retningslinjer med nærare informasjon om kriterium for tildeling av midlane. Ordninga vil bli forvalta av IMDi.

Statsbudsjett 2021, s. 239 (KD sin budsjettproposisjon):

Ovannemnde tilskotsordning (15 mill. kr) vil bli vidareført i 2021.

Vurdering:

Det er vanskeleg å sjå at denne tilskotsordninga er sett i samanheng med regionreforma sin ide om overføring av oppgåver frå stat til fylkeskommune, eller med dei overføringsformene som no vert valde; generelt rammetilskot eller overføring basert på særskild fordeling.

Administrativ organisering:

Må avklarast, sjå under.

Søknad frå VLFK:

I FT-saka 47/2020, om integrering, står m.a. følgjande:

Vestland fylkeskommune søker også på utlyste nasjonale midlar på integreringsfeltet, t.d. «Tilskuddsordning for tilrettelegging av fagopplæring for voksne innvandrere» - ei ordning som ideelt sett burde vore lagt til fylkeskommunen i utgangspunktet.

Landbruks- og matdepartementet (LMD):

Tre ordningar:

1. Forvaltning av tilskot til utrednings-/tilretteleggingstiltak i landbruket (L.U.)
2. Forvaltning av prosjektmidlar til kystskogbruket (L.U.)
3. Utarbeiding av regionalt næringsprogram for landbruket (FM)

Historikk:

Prop 84S (2016-17), april 2017:

I Meld. St. 22 (2015–2016) konkluderte LMD med at det ikkje burde overførast oppgåver frå fylkesmannen. I Stortinget gav komitéfleirtalet uttrykk for at nokre tilskot burde overførast; «midlane til kystskogbruket, midlane til foregangsfylke for økologisk jordbruk og utrednings- og tilretteleggingsmidlane». Ein kunne og vurdere midlane til skogbruksplanlegging med miljøregistrering. Stortinget støtta eit framlegg frå LMD om ei forsøksordning der ein fylkeskommune (Trøndelag) fekk ansvaret for det regionale næringsprogrammet i landbruket.

Ut frå dette gjorde LMD slike vurderingar i proposisjonen:

Forsøket kystskogbruket femnar om ti fylke og er fylkesoverskridande. Det er sett av 4,5 mill. kr til fylka som deltek (jordbruksavtalen). Forsøket er politisk initiert og forankra i fylkeskommunane. Fylkesmennene medverkar skogfagleg. Foregangsfylke for økologisk jordbruk; tidsavgrensa og finansiert via jordbruksavtalen. Denne skisserer kor store utviklingsmidlar som skal gå til foregangsfylka. Landbruksdirektoratet tildeler midlar og informerer fylkesmennene. 14 mill. kr i 2017. Oftast er det prosjektleiarar hos fylkesmennene, innan jordkultur, frukt og bær, grønnsaker, mjølk og storfekjøtt, korn og forbruk/storhushald. Midlane til kystskogbruket og økologiske foregangsfylke er tidsavgrensa og varer ut 2017. Under føresetnad av vidareføring og ca. ti fylkeskommunar, vil ansvaret for prosjekta bli overførte. Når det gjeld foregangsfylke for økologisk landbruk, blir ei evaluering ferdig våren 2017, og det må takast atterhald om ev. endringar.

Fylkesmannen forvaltar midlar til utgreiings- og tilretteleggingstiltak fastsette i jordbruksavtalen, i 2017 48 mill. kr over Landbrukets utviklingsfond. Midlane blir brukte i ein tidleg fase til mobilisering/nettverksbygging kring produksjonar med vekt på primærproduksjon og tilhøyrande FoU-prosjekt. Dersom ein flyttar delar av oppgåvene, vil fylkesmennene si rolle kunne bli svekt. Det kan derfor vere tilhøve som talar for at utgreiings- og tilretteleggingsmidlane ikkje bør overførast. Samstundes føreset Stortinget at fylkeskommunane skal ha ei forsterka rolle. Ei overføring av utgreiings-/tilretteleggingsmidlar vil såleis kunne gje desse høve til å sjå desse midlane i samanheng med dei regionale utviklingsmidlane. Under føresetnad av om lag ti fylkeskommunar, vil ansvaret for forvaltninga av midlane til utgreiings- og tilretteleggingstiltak bli overførte frå fylkesmannen.

(Saman med kommunane og næringsorganisasjonane utarbeider fylkesmennene 10-årige planar for skogbruksplanlegging. Desse er forankra i forskrift om tilskot til skogbruksplanlegging med miljøregistreringer og inneber kartlegging av skogressursane medrekna miljøomsyn. For 2017; 23 mill. kr retta mot skogeigarane. Dette er ei forvaltningsoppgåve som ikkje er eigna for overføring).

Hagenutvalet:

Ansvar for Regionalt næringsprogram (fylkesmannen) og midler til investeringar og bedriftsutvikling i landbruket (IBU-midlane) overføres fra departementet til fylkeskommunane som gir oppdrag til Innovasjon Norge.

Oppgåvemeldinga (oktober 2018):

LMD: Regionalt næringsprogram overføres. Overføringen forutsetter at det samarbeides i regionalt partnerskap, der bl.a. faglagene, fylkesmannen og IN deltar. Overføringen får begrenset økonomiske og administrativ konsekvens. IBU-midlene kan ikke overføres. Disse forvaltes etter nasjonal forskrift. Føringerne er avtalt i jordbruksoppgjørene og kan ikke settes til side i regionalt.

Oppgåvemeldinga – Stortinget (fleirtalet i komiteen, ikkje fleirtal i plenum):

Stortinget ber regjeringen utrede ytterligere overføring av oppgaver fra Fylkesmannen til fylkeskommunene på landbruksområdet. En forutsetning for overføring er at landbruksavtalen med nasjonale føringer ikke svekkes.

Kommuneproposisjon 2020 (mai 2019) – konklusjon:

Fylkeskommunene overtar forvaltningen av utrednings- og tilretteleggingstiltak i landbruket, regionalt næringsprogram (begge fra fylkesmannen) og forvaltning av prosjektmidler til kystskogbruket (fra Landbruksdirektoratet).

Oppgåveomtale:

Fylkeskommunene får forvaltningen av tilskudd til utrednings-/tilretteleggingstiltak i landbruket, prosjektmidler til kystskogbruket og regionalt næringsprogram (landbruket); det siste et strategisk dokument som gir retning for arbeidet med landbasert næringsutvikling, inkl. regionale føringer for midlene til investering/bedriftsutvikling i landbruket og midlene til utrednings- og tilretteleggingstiltak.

Føring: LMD har under utarbeidelse forskrift for fylkeskommunenes ansvar for midlene til utrednings- og tilretteleggingstiltak (kjem 2019). Bestemmelser om prosjektmidler til kystskogbruket vil komme i tilskuddsbrev.

Finansiering:

Jordbruksavtalen: Tilskuddene til utrednings- og tilretteleggingstiltak i landbruket og forvaltning av prosjektmidler til kystskogbruket finansieres over Landbrukets utviklingsfond under jordbruksavtalen (1150/50) og utgjør 53 mill.kr. i 2019. Av nemnde beløp har VLFK (tildelingsbrevet) fått 6,740 mill.kr, dvs. knapt 13%. LMD kallar no dette «regionale tilretteleggingstilskudd». I tildelinga, og VLFK si utlysning, står: «Midlane til regionale tilretteleggingstiltak i landbruket skal bidra til auka matproduksjon, utvikling og modernisering av tradisjonelt og økologisk landbruk og utvikling av andre landbruksbaserte næringer som lokal mat og drikke, reiselivstilbod, verdiskaping basert på utmarksressursane og Inn på tunet»

Statsbudsjett 2020: Fylkesmannen sin oppgåve (regionalt næringsprogram) utgjør ti årsverk (Grønt hefte). Fordeling som nå. Det blir i alt overført 8 mill. kr. via rammetilskotet, med særskild fordeling; tab. C. Vestland får 0,8 mill. kr (10%).

Statsbudsjett 2021: Vidarefører ordninga over, no omrekna til 8,216 mill. kr.

Vurdering:

KS sin vurdering ad næringsprogrammet: 10 årsverk (nasjonalt) er en klar undervurdering av behovet.

Administrativ organisering:

I VLFK er oppgåva lagt til avdeling for innovasjon og næringsutvikling.

Nærings- og fiskeridepartementet (NFD):

Oppdragsgjevaransvar mot Siva og Innovasjon N. (fem ordninger)

Inkluderer fem ordninger:

- **Siva; Næringshageprogrammet**
- **Siva; Inkubatorprogrammet**
- **IN; Delar av etablerertilskot knytt til gruppe 1**
- **IN; Mentorprogram**
- **IN; Bedriftsnettverk.**

Dessuten skal regjeringa utrede om reiselivssatsingen bør overføres.

Historikk;

Hagenutvalet (februar 2018):

Fylkeskommunene får oppdragsgiveransvaret for minst 50% av det offentlige midler som forvaltes av IN + en eierandel i IN på 50-66%. Dessuten virkemidlene som ligger til Siva. Siva nedlegges. Videre halvparten av det offentlige innsats for næringsrettet forskning som ligger til Forskningsrådet. Midlene forvaltes av RFF.

Oppgåvemeldinga (oktober 2018):

Oppdragsgiveransvar for virkemidler forvalta av SIVA (næringshageprogram og inkubatorprogram) og IN (deler av etablerertilskudd knytt til gruppe 1, mentorprogram og bedriftsnettverk) overføres. Utrede om reiselivssatsingen bør overføres. I en videre gjennomgang kan flere oppgaver bli overført (2021). Det skal særlig ses på *oppdragsgiveransvaret* mot småbedrifter og lokale/regionale formål.

I Stortinget, Kommunal- og forvaltningskomiteen (Ap, Sp, SV, dvs. flertallet), ber:

- regjeringen foreslå økte midler til regional utvikling.
- regjeringen styrke de regionale forskingsfondene.
- om at regionale utviklingsmidler ikke legges ikke inn i rammetilskuddet.

Vedtak i Stortinget (plenum):

- Oppgavemeldingen vedlegges protokoll. Forslagene med flertall i komiteen, fikk ikke flertall i Stortinget («Omvendt flertall»).

Kommuneproposisjon 2020 (mai 2019):

Regjeringen vil gå gjennom næringsrettede virkemiddel innen utgangen av 2020. Det vurderes overføring av ytterligere virkemiddel vedk. småbedrifter og lokale og regionale forhold, herunder reiseliv (IN). KMD, NFD og fylkeskommunene vil vurdere hvordan forutsigbarhet kan ivaretas for SIVA og IN.

Oppgåveomtale:

Kommuneproposisjon 2020 (mai 2019):

Fylkeskommunene får oppdragsgiveransvar for Næringshage- og Inkubatorprogram (Siva) og Mentorprogram, Bedriftsnettverk og deler av Etablerertilskudd (IN), fra NFD og KMD. Staten har ansvar for nasjonale og internasjonale saker.

Overføringen betyr at fylkeskommunene får ansvaret for oppdragene til IN og Siva, i tråd med regionale prioriteringer. Fylkeskommunene prioriterer fordelingen mellom virkemidlene. IN og Siva skal fremdeles være operatører for virkemidlene

og forvalte midler som tildeles. Det er ikke anledning for fylkeskommunene å forvalte midlene selv, og det er bare IN og Siva som skal motta oppdrag.

Finansiering:

KMD sin budsjettproposisjon 2020:

Ordningene samles, én øremerket post (KMD 553.61 Mobiliserende/kvalifiserende næringsutvikling, statsbudsjett 2020: 763,307 mill. kr. Fylkeskommunene har til nå hatt ansvaret for oppdrag til IN gjennom ordningen Bedriftsrettede lån/tilskudd i distriktene (550.62). Disse midlene inngår i den nye posten.

Den nye posten består av en distrikts- og en regionaldel. Distriktsdelen (70%) skal utjevne geografiske forskjeller ved å kompensere for ulemper i distriktene og fordeles etter folketall innenfor virkeområdet for distriktsrettet investeringsstøtte. Regionaldelen (30%) fordeles ut fra tilskuddsprofilen for Inkubasjonsprogrammet (2018), gjennomsnittlig forbruksprofil for Bedriftsnettverket (2017-18), Mentor-tjenesten og etablerertilskuddet. Fylkesfordelingen blir gitt noe senere.

Utdrag; Oppdragsgiveransvaret mot IN og Siva (763,3 mill. kr) er spesifisert slik:

- Næringshageprogrammet: 76,3 mill. kr.
- Inkubasjonsprogrammet: 49,0 + 73,8 mill. kr.
- Bedriftsnettverk: 26,1 + 10,8 + 4,1 mill. kr.
- Mentortjenesten: 12,0 + 5,3 mill. kr.
- Deler av det landsdekkende etablerertilskuddet: 38,3 mill. kr.
- Dessuten virkemidlene under tidligere kap. 550, post 62, 467,6 mill. kr.

VLFK sitt budsjett 2020:

Frå den nye nasjonale potten på 763,3 mill.kr budsjetterte VLFK med 99,4 mill.kr. VLFK fekk dette beløpet (tildelingsbrevet), øremerka. Beløpet utgjer 13% av nasjonal pott. Inntekta er i B-20 ført på ein felles inntektspost, medan tilhøyrande utgift er ført på sektoren innovasjon og næringsutvikling. Tildelingsbrevet er ikkje meir spesifisert enn at det er høve til å vekte prioriteringa mellom IN og SIVA.

Regjeringa sitt framlegg til statsbudsjett 2021:

I 2021 er samla statleg løyving auka frå 763,3 mill. kr til 780,8 mill. kr, dvs. med 2,3% - altså under påreknna pris- og lønsvekst. Framlegget fordeler ikkje beløpet på fylka. Framlegget gir slik oversikt over kva desse midlane kan nyttast til:

Innenfor virkeområdet for distriktsrettet investeringsstøtte kan ein yte:

- *Distriktsrettede risikolån*
- *Distriktsrettede garantier*
- *Bedriftsutviklingstilskudd*
- *Distriktsrettet etablerertilskudd*

Følgende virkemidler kan brukes over hele landet:

- *Landsdekkende etablerertilskudd*
- *Næringshageprogrammet*
- *Inkubasjonsprogrammet*
- *Mentortjenesten for gründere*
- *Bedriftsnettverk*

Disponering 2020:

VLFK, Oppdragsbrev til Siva Vestland 2020, Hovudutval for næring, naturressursar og innovasjon, PS 07/20, 13.02.20, vedtak:

1. Utval for næring, naturressursar og innovasjon vedtek ramma som ligg i oppdragsbrevet frå Vestland fylkeskommune til SIVA for 2020.
2. Vestland fylkeskommune overfører totalt kr 23 800 000 til Siva, Selskapet for industrivekst SF, for 2020. Overføringa vert utbetalt i to omgangar, og vert fordelt på den einskilde næringshage og inkubator på følgjande måte: ... (sjå protokoll).
3. Vestland fylkeskommune vidarefører satsinga på Inunet-nettverket for næringshagane og inkubatorane i heile Vestland fylke. De vert avsett ei årleg ramme på kr 400 000 til eit toårig prosjekt for «Inunet».
4. Vestland fylkeskommune forventar at Siva skal bruke sin mangeårige erfaring og kompetanse til å vere ein strategisk partner og støtte for næringshage- og inkubatormiljøa i fylket. Det vert forventa at Siva deltek i den regionale partnerskapen mellom Vestland fylkeskommune, Innovasjon Norge Vestland og Forskningsrådet.

VLFK, Oppdragsbrev til IN Vestland 2020, Hovudutval for næring, naturressursar og innovasjon, PS 08/20, 13.02.2020, vedtak:

1. Utval for næring, naturressursar og innovasjon vedtek ramma som ligg i oppdragsbrevet frå Vestland fylkeskommune til IN Vestland for 2020.
2. Vestland fylkeskommune innvilgar kr 75 477 000 til IN Vestland for 2020.
3. Innanfor denne øyremerka ramma rår utval for næring, naturressursar og innovasjon til slik fordeling knytt til KMD sin budsjettpost kap. 553, p. 61:
  - Bedriftsnettverk kr 4 000 000
  - Mentortjenesta kr 1 500 000
  - Etablerertilskot marknadsavklaring kr 5 000 000
  - Bedriftsretta låne- og tilskotsordningar i distrikta kr 64 977 000.
4. Beløp knytt til administrasjons- og gjennomføringskostnader er ikkje fastsett i dette oppdragsbrevet. Fylkeskommunen skal ha kvartalsvise rapportar om faktiske kostnader knytt til administrasjons- og gjennomføringskostnader.
5. Vestland fylkeskommune forventar at IN Vestland skal bruke sin mangeårige erfaring og kompetanse til å vere ein samarbeidspartner, og delta aktivt på dei arenaene som bidreg til å utløyse moglegheiter og møte utfordringane i regionen. Blant anna i den regionale partnerskapen mellom Vestland fylkeskommune, Siva og Forskningsrådet.
6. Fylkesdirektør får fullmakt til å justere vedtaket i tråd med sak 09/20.

VLFK, Midlar til investering/bedriftsutvikling i landbruket, føringar til IN, H-utval for næring, naturressursar og innovasjon, PS 11/20, 13.02.20, vedtak:

1. Vestland fylkeskommune gjev føringar for bruken av midlar til investering og bedriftsutvikling innan landbruket i 2020 slik det går fram av denne saka og framlegg til oppdragsbrev.
2. Fylkesdirektøren får fullmakt til å rekne om %-satsane til kronesummar, når den regionale IBU-ramma for Vestland er fastsett av Landbruks- og matdepartementet.

Moment frå saka:

I tråd med regionreforma har fylkeskommunane fått ansvaret for Regionalt næringsprogram for landbruket og skal også gje strategiske føringar til IN for bruken av IBU-midlane. Nasjonale føringar seier at strategiske føringar frå regional partnerskap er avgrensa til prioritering mellom produksjonar og geografiske område. Fylkeskommunen har samla partnerskapen, inkl. faglaga, og drøfta prioriteringa for 2020. På dette grunnlag gjev fylkesdirektøren framlegg om slik prosentvise fordelinga av dei regionale midlane: Mjølkeproduksjon 60%, sau 15%, andre husdyr og gjødsellager 15%, grøntsektoren 15% (frå nasjonal pott) og andre næringar 15%. Den regionale IBU-ramma for Vestland er i skrivande stund ikkje fastsett.

Oppdragsbrev frå LMD 7.01.20 seier at fylkeskommunane har ansvaret for regionalt næringsprogram, og leiar den regionale partnerskapen. Næringsprogrammet er det strategiske dokumentet som skal gje føringar for regionalt arbeid med næringsutvikling i landbruket, inkl. gje føringar for bruken av IBU-midlane, forvalta av IN.

IBU-midlane blir løyvd over jordbruksavtalen, og forvalta av IN på oppdrag frå LMD. Oppdraget spesifiserer ei fylkesvis ramme for tilskotet. Ei nasjonal forskrift og det årlege jordbruksoppgjeret legg føringar for forvaltninga av midlane. Innafor ramma av dei nasjonale retningslinjene kan den regionale partnerskapen legge føringar for IN regionalt. Under jordbruksoppgjeret i 2019 vart partane einige om at bevillinga til IBU for 2020 er 634,5 mill. kr nasjonalt. Fylkesvis ramme for 2020 er i skrivande stund ikkje fastsett.

Vurdering (endringar frå 2020):

Det blir ikke overført årsverk for å ivareta de nye oppgavene. Det er urimelig.

Endringene begrenser fylkeskommunenes mulighet for reell styring. Fylkeskommunene skal ikke selv være virkemiddelaktør. Det er definert hvilke ordninger midlene skal brukes til, alle ordningene skal videreføres. Fylkeskommunene kan ikke utforme oppdrag til andre enn IN og SIVA og kan ikke selv forvalte virkemidlene. Dette vil frata fylkeskommunene et sterkt virkemiddel. Disse vil bare til en viss grad kunne prioritere mellom de ulike ordningene.

Siden 2013 er rammene til regionale utviklingsvirkemidler trappet sterkt ned, og fra 2020 vil ikke fylkeskommunene ha som oppdrag å drive næringsutvikling i egen regi. Dette er et klart brudd på en svært lang praksis og vil kraftig redusere mulighetene til å drive regional næringsutvikling i samarbeid med andre.

Ei utfordring med det nye bestillersystemet kan vere å gjere ev. omprioriteringar mellom IN og Siva. Dersom det skal kunne gjerast (i særleg grad), vil det kunne krevje svært grundig grunngeving, då dei fleste av desse ordningane er etablerte program med klare sine forventningar.

Administrativ organisering:

I VLFK er oppgåva lagt til avdeling for innovasjon og næringsutvikling.

Ytterlegare næringspolitiske oppgåver (2021):

Historikk:

Overordna:

I kommuneproposisjon 2020 (mai 2019) står at regjeringa vil utgreie «Ytterlegare næringspolitiske oppgåver», men at desse ikkje er ferdige/krev noko meir tid. Desse oppgåvene vart det arbeid vidare med frå sommaren 2019, dels på konsulentbasis og i noko grad saman med fylkeskommunane. Det var venta at den endelege oppfølginga ville kome i kommuneproposisjon 2021 (mai 2020), så i statsbudsjett 2021. Prosessen var forseinka i mai-20, jf. Kommuneproposisjon-21.

Meir konkret:

I november 2019 (08.11.2019) bad Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) om «innspill til oppfølgingen av delrapport fra fase 3 i områdegjennomgangen av det næringsrettede virkemiddelapparatet», utarbeidet av Deloitte, Menon Economics, Oxford Research samt danske Struensee. Frist: 20.12.2019.

I omtalte delrapport står det m.a. (samandraget):

«Prosjektets oppdrag er å etablere et kunnskapsgrunnlag for hvordan det næringsrettede virkemiddelapparatet kan legge til rette for mest mulig verdiskaping og lønnsomme arbeidsplasser innenfor bærekraftige rammer. Områdegjennomgangen skal synliggjøre hvor det er mulig å effektivisere ressursbruken uten at måloppnåelsen reduseres. Områdegjennomgangen skal også bidra med kunnskap om hvordan vi kan oppnå en klarere ansvars- og oppgavedeling mellom staten og fylkeskommunene.

Kartleggingen demonstrerer at virkemiddelapparatet er for komplekst, og at forenkling er viktig for kostnadseffektivitet, kvalitet og styrbarhet. Forenkling er også nødvendig for å gjøre virkemiddelapparatet mer brukervennlig. I forenklingsarbeidet er det også viktig å reflektere behovet for mangfold til å kunne dekke et spekter av formål, fra å kunne bistå lokale gründerbedrifter i hele landet til internasjonalt forankret forskningsdrevet innovasjon samt å kunne håndtere alt fra store finansielle garantier via egenkapitalinvesteringer til bistand til klynger og nettverk.

Total sammenslåing av virkemiddelapparatet vil ikke være hensiktsmessig fordi oppgavene er så mange, og fordi det er behov for institusjoner som ser utfordringene fra ulike vinkler og fokuserer på ulike brukergrupper. Samtidig gir dagens fragmenterte struktur med 20 uavhengige aktører et sett av styrings- og koordineringsutfordringer som gjør at dagens løsning ikke oppfyller kravene om å være effektivt, treffsikkert, enkelt og ubyråkratisk.

Vi anbefaler en modell som vil balansere mangfold og fokus ved å etablere fire distinkte grupperinger av virkemidler innen:

- Eksportfinansiering, der vi anbefaler en samling av kompetanse, roller og ansvar for større lån og garantier. Kompetansen ved å forvalte disse ordningene spesielt med tanke på risikodisponeringen dette medfører for den norske stat, tilsier at disse bør håndteres samlet.
- Forretningsdrevet innovasjon og vekst, der vi anbefaler en sterk regional struktur som forvalter et bredt spekter av virkemidler med nærhet til brukerne i et nært samarbeid mellom fylkeskommunene og de nasjonale virkemiddelaktørene.

- Forskningsdrevet innovasjon, der vi anbefale en større grad av åpne program. Det er ikke et entydig skille mellom forskningsdrevet innovasjon og forretningsdrevet innovasjon. Det er derfor nødvendig å tydeliggjøre roller og grenseflater mellom disse områdene.
- Egenkapitalinvesteringer, der vi anbefaler vi at virkemidler bør innrettes mot å utløse vesentlig større private investeringer fra miljøer med dyp relevant domenekompetanse.

Av rapporten sine konkrete anbefalinger kan nevnes:

- Etablere et nasjonalt program for reisemålsutvikling som forvaltes av samhandlingsdivisjonen i Innovasjon Norge (dagens Siva). Formålet med programmet vil være å etablere tydelige kvalitetskriterier for reisemålsutvikling, spre god praksis, samt oppnå kritisk masse (hensiktsmessig størrelse) og forutsigbar finansiering for reisemålselskaper.
- Økt oppdragsgiveransvar til fylkeskommunene. Innebærer bl.a. å overføre oppdragsgiveransvaret for Arenaprojektene i klyngeprogrammet, FORREGION, MABIT-ordningen, inkubasjonsprogrammet og Næringshageprogrammet.
- Opprettelse av regional divisjon med delt eierskap mellom fylkeskommunene og Innovasjon Norge. Denne vil ha ansvar for Innovasjon Norges distriktskontorer, og fylkeskommunene vil ha rett til å oppnevne styreleder. Dette vil erstatte fylkeskommunenes minoritetseierskap i Innovasjon Norge som i praksis gir liten innflytelse, med et kollektivt eierskap med reell innflytelse på den regionale divisjonen i Innovasjon Norge.
- Avvikling av fylkeskommunene minoritetseierskap i Innovasjon Norge. Fylkeskommunene har i dag med sitt 49 % eierskap liten reell påvirkning av Innovasjon Norge. For å tydeliggjøre og rydde opp i eierskapsstrukturen anbefaler vi derfor at fylkeskommunenes eierskap overføres til NFD.

Fylkeskommunane kom med relativt likelydande uttaler. Her FU i SFFK, 25.11.19:

1. Fylkeskommunane stør ein heilskapleg gjennomgang av verkemiddelapparatet.
2. Fylkeskommunane legg til grunn at endringane vil støtte opp under måla med regionreforma og stø fylkeskommunane si regionale samfunnsutviklarrolle.
3. Fylkeskommunane sin eigardel i Innovasjon Norge bør behaldast, ev. styrkast.
4. Fylkeskommunane gjer framlegg om ein alternativ modell, basert på dagens arbeidsmåtar (jf. kap. 5 i saksframstillinga).
5. Fylkeskommunane sitt høve til å påverke utforminga av nasjonale verkemiddel må styrkast gjennom utforming av nasjonale programstyre, der fylka vert gjevne reell påverknad.
6. Fylkeskommunane må få høve til å disponere næringsretta økonomiske verkemiddel frå staten til bruk i aktivitetar som stør fylkeskommunane sine oppgåver relatert til strategisk retning, mobilisering og koordinering.
7. Fylkeskommunane stør at Siva vert lagt inn i Innovasjon Norge.
8. Fylkeskommunane stør at den nasjonale reiselivsprofileringa vert utgreidd med mål om å skilje denne ut i eiga eining.
9. Fylkeskommunane meiner mandatet i områdegjennomgangen er for snevert og ber om at også andre ordningar og virkemiddel vert vurderte, t.d. ordningar under Enova og kompetansevirkemiddel.

10. Fylkeskommunane finn det naturleg å ta ei rolle i utviklinga av nye kunnskaps- og innovasjonssenter gjennom å overta delar av eigedomsdivisjonen i Siva.
11. Fylkeskommunane vil også understreke betydninga kommunane har for gründarar og næringslivet elles.
12. Fylkeskommunen forventar å bli direkte involvert i den vidare prosessen.

Kommuneproposisjon 2021 (mai 2020):

I kommuneproposisjon 2020 står at regjeringen har igangsatt en gjennomgang av det næringsrettede virkemiddelapparatet som vil gjennomføres og følges opp innen utgangen av 2020. I den sammenheng vil det blant annet vurderes om ytterligere virkemidler knyttet til småbedrifter og lokale og regionale forhold, herunder reiselivssatsingen forvaltet av Innovasjon Norge, kan overføres til fylkeskommunene.

Videre står det:

«Behandlingen av områdegjennomgangen er midlertidig utsatt som følge av situasjonen knyttet til covid-19. Det gjelder også behandlingen av en eventuell overføring av virkemidler til fylkeskommunene. Regjeringen vil komme tilbake til saken.»

Statsbudsjett 2021:

Ovannemnde sak, jf. KP 2021 og statsbudsjett 2021, har ikkje følgd opp dette.

Vurdering:

På dette området har det vore venta at fylkeskommunane vil kunne tilførast vesentlege verkemiddel. Som Kommuneproposisjonen over viser vil regjeringa måtte kome tilbake til dette.

Fylkesrådmannen har - pr. oktober 2020 - grunn til å tru at Stortinget vil få seg førelagt eit forslag til avklaring på dette området hausten 2020.

Samferdsledepartementet (SD):

Overføring av tilskot; ikkje-statlege lufthavner (frå 2020-21)

Historikk/oppgåveomtale:

Meld. St. 22 (2015-16), april 2016:

Fem lufthavner med rutetrafikk, deriblant Stord, eies ikke av staten/Avinor. Til 2016 mottok Stord statlig driftstilskudd og tilskudd til informasjonstjenesten AFIS. Fra 2016 ble det innført ny ordning for ikke-statlige lufthavner «som sikrer likebehandling». For 2016-20 har staten hatt avtale med Stord om kompensasjon for kostnader ved drift.

SD ser flere argumenter for å overføre ansvaret for tilskuddsordningen for ikke-statlige lufthavner til de nye regionene (med slike lufthavner) og å overføre midlene til deres rammetilskudd. Gjeldende tilskudd blir da avvirket og regionene må behandle nye søknader. Det vil være opp til regionene å prioritere slike.

Prop. 84 S (2016-17), april 2017:

Ordninga blir overført til fylkeskommunane og midlane til rammetilskotet, først med ei særskilt fordeling til aktuelle fylkeskommunar. Fylkeskommunane vil ikkje ha plikt til å gje tilskot til dei ikkje-statlege flyplassane, difor ingen lovendringar.

Då gjeldande kontraktar går ut etter at den nye fylkesstrukturen trer i kraft, vil midlane i utgangspunktet bli overførte etter gjeldande kontaktperiode.

Hagenutvalet (februar 2018):

Ingen omtale.

Oppgåvemeldinga (oktober 2018):

Tilskudd til ikke-statlige lufthavner som i dag forvaltes av staten føres over.

Kommuneproposisjon 2020 (mai 2019):

Oppgåvemeldinga er følgd opp.

Statsbudsjett 2020 (desember 2019):

Midler som gjelder Notodden overføres til Vestfold og Telemark. De andre fikk tilbud om å tre inn i avtalene i 2020 (Vestland, Trøndelag) men ønsker at staten forvalter avtalene og midlene ut 2020.

Kommuneproposisjon 2021 (mai 2020):

Stortinget sluttet seg ved behandlingen av Prop. 84 S (2016–2017), jf. Innst. 385 S (2016–2017) til at ansvaret for tilskudd til ikke-statlige lufthavner overføres til fylkeskommunene som en del av regionreformen. Dagens tilskuddsordning til ikke-statlige lufthavner ble etablert 1.01.2016 og gjelder Stord, Ørland og Notodden. Avtalene gjelder ut 2020. SD inviterte de berørte fylkeskommunene til å overta ansvaret for kontraktene fra 2020. Vestfold og Telemark fylkeskommune overtok avtalen med Notodden, og budsjettmidlene ble overført i 2020, jf. Prop. 1 S (2019–2020) for KMD. De øvrige ønsket at SD forvalter avtalene ut 2020. Vestland og Trøndelag vil overta ansvaret for tilskuddet når gjeldende periode utløper. Regjeringen vil i statsbudsjettet for 2021 foreslå at midlene overføres til respektive fylkeskommuners rammetilskudd. Når overføringen er gjennomført, vil det være opp til fylkeskommunene om de ønsker å prioritere midler til tilskudd til ikke-statlige lufthavner.

FU-sak 92/20: Søknad frå Sunnhordland lufthavn AS om konvertering av lån til aksjekapital – vedtak: «Saka vert utsett».

Fylkesrådmannen si tilråding:

Fylkesutvalet avslår søknad om at lån på kr 636.000 til Sunnhordland lufthavn AS vert omgjort til aksjekapital i selskapet.

Moment frå fylkesrådmannen si sak:

Fylkesrådmannen rår til å avslå søknad frå Sunnhordland lufthavn AS om at lån på kr 636.000 til selskapet vert omgjort til aksjekapital. Bakgrunnen er at ein nyleg har fått nytt lån frå fylkeskommunen og fylkesrådmannen meiner det er uheldig at vilkåra for gamle lån vert omgjort. Fylkesrådmannen viser til annan søknad frå selskapet om tilskotsavtale. Bakgrunnen er at selskapet sin avtale med SD går ut ved komande årsskifte. Ansvaret for slike avtalar vert overført til fylkeskommunane frå 2021. Fylkesrådmannen kjem attende til denne søknaden i eiga sak til hausten i samband med eigarskapsmeldinga.

Finansiering:

Statsbudsjettet 2020:

Det er overført 16,223 mill. kr (rammetilskotet) til Vestfold/Telemark. Særskild fordeling; tabell C.

Vestland og Trøndelag kjem frå 2021 (dagens kontraktar utløpar i 2020). I statsbudsjett 2020 er det avsett 29,8 mill. kr til dei private flyplassane i desse to fylka.

Regjeringa sitt forslag til statsbudsjett for 2021:

Tilskot til ikkje-statlege lufthamner blir overført til fylkeskommunane som ein del av regionreforma. I 2020 blei 16,2 mill. kr overført til drift av Notodden lufthavn i Vestfold/Telemark. 2021-beløpet er justert med anslått pris- og kostnadsvekst til 16,661 mill. kr i 2021. I statsbudsjettet (grønt hefte) står det vidare:

«I 2021 blir 30,605 mill. kr overført til drift av Stord lufthavn i Vestland fk og Ørland lufthavn i Trøndelag fk.» Tilhøyrande tabell viser at 22,683 mill. kr blir overført Vestland fk, 5,672 mill. kr går til Trøndelag fk og 2,249 mill. kr går til Agder fk.

Sistnemnde beløp/overføring er ikkje nærare forklart.

Vurdering:

SD skriv at midlane vil bli lagt i rammetilskotet, «først» med ei særskilt fordeling til aktuelle fylkeskommunar. Det er urimeleg om dette ikkje vert permanent, då berre tre fylke har slike flyplassar.

Administrativ organisering:

I VLFK vil oppgåva bli tillagt ei av avdelingane.

Kjøp av innanlandske flyruter. Gradvis frå 2021

Historikk;

Meld. St. 22 (2015-16), april 2016:

Flyrutetilbudet er styrt av markedet. Alle flyselskap som hører hjemme i EØS-området kan etablere ruter og bestemme billettprisen. Men på en rekke ruter er det ikke mulig å etablere lønnsomme tilbud. For å sikre tilfredsstillende tilbud også der, kjøper staten flyruter (anbud). Selskap som vinner et anbud får enerett til å trafikere aktuell rute, ev. rutepakke. Maksimalkoster fastsettes av staten, som også stiller krav til hvordan tilbudet skal utformes.

Ordningen gjelder utvalgte flyruter på Vestlandet og i Nord-Norge. Staten har kontrakter for flyruter i Sør-Norge for 1. april 2016–31. mars 2020. Statens kjøp av bl.a. Florø – Oslo/Bergen avvikles fordi det er grunnlag for kommersiell drift.

Ordninga med forpliktingar til offentleg tenesteyting (FOT) er eit unntak frå regelen om fri marknadstilgang til flyruter i Noreg og mellom Noreg og EØS-land.

Fylkeskommunene er i dag koordinerande høyringsinstans ved flyrutekjøp.

SD meiner fordelane ved å overføre ansvaret til regionalt nivå truleg er større enn ulempene. Hensiktsmessige avveiningar (ulike transporttiltak) er størst hvis kjøpet legges regionalt. SD vil derfor utrede ev. overføring.

Oslo Economics (OE):

OE utredet overføring. I følge SD ville utredningen inngå i grunnlaget for arbeidet med en proposisjon for Stortinget våren 2017. OE sin rapport ble sendt på høring, frist 17.10.2016.

Fylkesutvalet (FU) i SFFK, høyringsuttale av okt.-16:

1. FU i Sogn og Fjordane viser til at ingen fylke har bedt om å få overført ansvaret for kjøp av regionale flyruter frå staten.
2. FU viser også til at spørsmålet om overføring av dette ansvaret stort sett gjeld Nord-Norge-fylka og Sogn og Fjordane. KS har trekt fram generalist-prinsippet som viktig når oppgåver til nye folkevalde regionar skal vurderast. Overføring av ansvaret for kjøp av regionale flyruter bryt med dette prinsippet.
3. FU meiner vi er best tente med at Samferdsledepartementet gjennomfører kjøp av regionale flyruter som i dag, og ønskjer difor ikkje at denne oppgåva vert overført til nye folkevalde regionar.

Prop. 84 S (2016-17), april 2017:

OE konkluderer med at ei overføring vil føre til auka prioriteringseffektivitet, dvs. at midlane staten i dag bruker på flyrutekjøp vil kunne prioriterast meir effektivt. Samstundes kan prioritering etter nasjonale interesser bli noko svekte, og dei administrative kostnadene ved anskaffing auke med ca. 6 mill. kr/år. Vidare kan produksjonskostnadene til flyselskapa auke om ikkje fylkeskommunane får henta ut stordriftsfordelar/samordningsgevinstar.

Rapporten har vore på høyring. Finnmark, Troms, Nordland, Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag stiller seg positive til å overta, viss tilstrekkeleg med ressursar. Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal ønskjer at dagens ordning blir vidareført. Det same ønskjer Widerøe, NHO Luftfart, LO, Parat/Norsk Pilotforbund og Posten. Avinor og Luftfartstilsynet har peikt på nokre utfordringar utan å konkludere.

SD meiner at ei overføring vil leggje til rette for auka prioriteringseffektivitet. Pårekna administrativ kostnadsauke er liten. Samla kostnader til flyrutekjøpet er i 2017 anslått til 765,4 mill. kr (2017). Dei pårekna administrative meirutgiftene må dekkjast innanfor rammene til fylkeskommunane.

SD gjer framlegg om at ordninga med kjøp av innanlandske flyruter blir overført. Det er ikkje tenkt at ordninga skal vere lovpålagd. Det vil truleg vere nødvendig med endringar i gjeldande forskrift om lufttransporttenester i EØS, som i dag regulerer kjøp av flyruter, for å opne for at denne ordninga kan bli overført.

Oppgåvemeldinga (oktober 2018):

Kjøp av innenlandske flyruter som i dag gjøres av SD overføres.

Kommuneproposisjon 2020 (mai 2019):

Ordningen overføres. Staten vil i 2019 gå i dialog med fylkeskommunene om kompetanse- og informasjonsoverføringen knyttet til flyttingen av kjøpsansvaret.

Fylkeskommunalt vedtak, FU-sak 20/2020 (14.02.2020):

1. Vestland fylkeskommune vil ikkje ta over kontraktsansvar for eksisterande kontraktar på flyruter på kortbanenettet i perioden 01.04.20 – 31.03.24.
2. Flyrutene er viktig for utviklinga i Vestland. Overtaking av dette ansvaret bør skje gjennom førebuing og utlysing av neste anbudsrunde.
3. Vestland fylkeskommune ber om at KMD utarbeider og offentleggjer ny kostnadsnøkkel i inntektssystemet seinast 1.1.2021
4. Vestland fylkeskommune går i dialog med Møre og Romsdal fylkeskommune for å avklare samarbeid om neste anbudsutlysing av flyruter på kortbanenettet.

Kommuneproposisjon 2021 (mai 2020):

Stortinget har sluttet seg til at ordningen med kjøp av innenlandske flyruter overføres til fylkeskommunene som en del av regionreformen. Kjøp av innenlandske flyruter vil ikke bli en lovpålagt oppgave, men skal finansieres innenfor fylkeskommunenes rammetilskudd. Når overføringen av midler er gjennomført, vil det være opp til fylkeskommunene om de ønsker å prioritere midler til kjøp av innenlandske flyruter. Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget i de årlige budsjettene med forslag om å overføre midler til de berørte fylkeskommunene etter hvert som de inneværende kontraktene mellom SD og flyselskapene går ut. Som følge av at flere av disse kontraktene utløper etter 1.januar 2020 har SD invitert berørte fylkeskommuner til å overta ansvaret for disse. Med unntak av kontrakten for helikopterruten Værøy–Bodø, som gjelder perioden 1.august 2019–31.juli 2024, har fylkeskommunene takket nei til kontraktoverdragelse. Dette medfører at de aktuelle fylkeskommunene vil overta ansvaret ved utgangen av inneværende avtaleperiode, som for flyrutene i Nord-Norge er 31.mars 2022 og for flyrutene i Sør-Norge er 31.mars 2024. Regjeringen vil i statsbudsjettet for 2021 komme tilbake med forslag om at budsjettmidler for helikopterruten Værøy–Bodø overføres til rammetilskuddet for Nordland fylkeskommune. SD er i dialog med fylkeskommunene for å sikre kompetanse- og informasjonsoverføring knyttet til overføring av kjøpsansvaret.

Oppgåveomtale - status Vestland fylkeskommune:

Jf. tekst henta frå KP 2021 over. SD har altså inngått avtale om FOT-ruter fram t.o.m. 31 mars 2024. I denne perioden vil oppgåva til VLFK avgrense seg til å

følge opp og kontrollere at gjeldende avtale vert gjennomført. Etter dette vil fylkeskommunen vere ansvarleg for å lyse ut nye anbod.

Arbeidet med nytt anbod må truleg ta til tidleg i 2021.

Finansiering:

Kommuneproposisjon 2020 (mai 2019):

Midler vil bli overført til rammetilskudd når dagens kontrakter går ut, dvs. i 2022/2024. En gradvis prosess vil derfor starte f.o.m. statsbudsjettet for 2021.

I statsbudsjett 2020 er det avsett 718,1 mill. kr til kjøp av regionale, innanlandske flyruter dette året (FOT-rutene).

Føring: Kjøp av regionale flyruter blir ingen lovpålagt oppgave. Når overføringen av midler er gjennomført, vil det være opp til fylkeskommunene om de ønsker å prioritere midler til kjøp av innenlandske flyruter.

Regjeringa sitt forslag til statsbudsjett 2021:

«Ordninga med kjøp av flyruter innanlands blir overført til fylkeskommunane som ein del av regionreforma. Slike kjøp vil ikkje bli ei lovpålagt oppgave, men skal finansierast innanfor rammetilskotet til fylkeskommunane. Når overføringa av midlar er gjennomført, vil det vere opp til fylkeskommunane om dei ønskjer å prioritere midlar til kjøp av flyruter innanlands. Midlar vil bli overført til dei fylkeskommunane det gjeld etter kvart som dei inneverande kontraktane mellom Samferdselsdepartementet og flyselskapa går ut. I 2021 blir det overført 40,2 mill. kroner til Nordland fylkeskommune for helikopterruta Værøy-Bodø. Midlane vert fordelt ut frå «særskild fordeling».

Dette betyr at øvrige fylkeskommunar vil overta ansvaret for flyrutekjøpet etter dagens avtaleperiodar - som for Nord-Norge sin del utløper 31.mars 2022 og for flyrutene i Sør-Norge utløper 31.mars 2024.

Vurdering:

Gjeld i hovudsak berre fire fylke (tidlegare fylkesstruktur), tre fylke frå 2020. Bidrar slik sett ikkje til å styrke generalistprisnippet. Urimeleg om tilhøyrande midlar ikkje blir tildelt i samsvar med «særskild fordeling»

Administrativ organisering:

I VLFK vert oppgåva lagt til avdeling for Avdeling for mobilitet og kollektiv.

Overføring av fiskerihamneanlegg (gradvis frå 2020)

Historikk;

Meld. St. 22 (2015-16), april 2016:

Fiskerihavnene (ca. 750) skal dekke fiskerinæringens behov. Havnene er oftest kommunale, der staten eier tilhørende infrastruktur (moloer, kaier). Staten har en tilskuddsordning for å delfinansiere kommunale fiskerihavner.

Stortinget har anmodet regjeringen vurdere tilskudds- og finansieringsordningene og foreslå en ordning som sikrer en mer målrettet utbygging av fiskerihavnene.

Regjeringen vurderer alternativene:

- Staten v/NFD overtar,
- Nye regioner overtar,
- Kommunene eier og forvaltningen av tilskuddsmidler går til nye regioner,
- Kommunene eier og staten v/NFD forvalter tilskuddene.

I dag ligger midler til utbygging i NTP. Tilskuddene bevilges årlig. Vurderinger av ev. endringer må samkjøres med utformingen av NTP for 2018–2021.

Prop. 84S (2016-17), april 2017:

Stortinget sa at tilrettelegging/prioritering av næringsretta infrastruktur ligg i samfunnsutviklarrolla til dei folkevalde regionane.

Regjeringa konkluderte med at regionane bør overta eigarskapet til hamnene og ansvaret for kommunetilskota. Eigarskap og forvaltning, drift og vidare utbygging blir overført frå 2020 (fylkesvise avtaler). Statens tinglyste rettar og eigarskap går til regionane. Ein vil samstundes overføre midlane til statlege fiskerihavner (p 30) og tilskotsmidlane til kommunane (p 60) til fylkeskommunane som frie inntekter. Fylkeskommunane bør samarbeide med kommunane og næringa, t.d. gjennom regionale planprosessar. Det blir opp til fylka å prioritere tiltak og om ein skal heilfinansiere nye tiltak eller opprette tilskot for kommunane. Fordelen med tilskot er at ein legg grunnlag for lokal medverknad. Fylkeskommunane får ansvaret for at ev. tilskotsordningar blir forvalta i samsvar med EØS-regelverket.

Hagenutvalet (februar 2018):

Ikkje omtalt.

Oppgåvemeldinga (oktober 2018):

Ansvaret for de statlige fiskerihavnene som i dag ligger hos Kystverket overføres.

Kommuneproposisjon 2020 (mai 2019):

Statens eierskap og forvaltningsansvar overføres. Fylkesvise avtaler. Kystverket styrer avtaleprosessen mv. Avtalene inngås sommer/høst 2019. Ikke en lovpålagt oppgave. Årlige bevilgninger. Kystverket har flere tinglyste grunnrettigheter. Disse vil overføres, og staten vil håndterer de administrative/budsjettmessige sidene.

Kommuneproposisjon 2021 (mai 2020):

Stortinget har sluttet seg til at statens eierskap og forvaltningsansvar for fiskerihavner skal overføres til fylkeskommunene, gjennom fylkesvise avtaler. Midler overføres til fylkenes rammetilskudd når avtalene er inngått.

Kystverket har fått i oppdrag å gjennomføre avtaleprosessen. Det er gjort avtaler med Vestland, Rogaland, Agder, Vestfold/Telemark og Viken. Troms/Finnmark,

Nordland, Trøndelag og Møre og Romsdal gjenstår. I dette ligger at 34,3 mill. kr av i alt 154,8 mill. kr ble overført til fylkeskommunene i 2020-budsjettet.

Kystverket vil ivareta vedlikeholdsansvaret for anlegg i fortsatt statlig eie, men vil ikke foreta statlige utbygginger eller gi statlige tilskudd til kommunale anlegg fra 2020. Prosessen med avtaleinngåelser med fylkeskommunene er ikke fullført.

Oppgåveomtale:

Oppgåvemeldinga (oktober 2018):

Ansvar for de statlige fiskerihavnene som i dag ligger hos Kystverket overføres.

Kommuneproposisjon 2020 (mai 2019):

Statens eierskap og forvaltningsansvar for fiskerihavneanlegg overføres til fylkeskommunene (2020). Det samme med midlene til statlige fiskerihavneanlegg (1360.30) og tilskuddene til kommunale anlegg (1360.60). Ingen lovregulering.

Finansiering:

Prop. 84S (2016-17), april 2017:

Kystverket held vedlike, utbetrar og byggjar statlege fiskerihamner finansierte over kap. 13.60, post 30. Ein gjev òg tilskot til infrastruktur i kommunale hamner finansierte same stad. For 2017: 110 mill. kr over post 30 + 60,5 mill. kr over post 60 til kommunale anlegg. I NTP 2018–2023 ligg 374 mill. kr til fiskerihamner. KMD vil i budsjett 2020 kome tilbake til korleis midlane skal fordelast. Prosjekt som er sett i gang før overføringa, blir slutført av Kystverket. I neste rulleringar av NTP vil midlar til fiskerihamner og tilskot til kommunale anlegg ikkje inngå.

Statsbudsjettet for 2020:

34,252 mill. kr er innlemma i rammetilskotet frå 2020, med særskild fordeling. Vestland får 23,725 mill. kr. Frå grønt hefte 2020: Tilskotet er fordelt ut frå tidlegare tilskot, NTP 2018-29, vedlikehaldsetterslep og tal hamnar. Avtalen med VLFK vart signert 13.08.2019, jf. vedtak i Fellesnemnda i juni 2019.

Av tilførte midlar til VLFK (23,725 mill. kr) er 10 mill. kr tilført fiskerihavnene, 2 mill. kr til drift og 8 mill. kr til investering – jf. VLFK sitt budsjett for 2020.

Fire andre fylke er tildelt midlar gjennom Statsbudsjettet for 2020. Resterande 120,5 mill. kr vil bli tildelt resterande fylke, og ligg førebels ikkje i rammetilskotet.

Statsbudsjettet for 2021:

Den fylkesfordelte ramma for 2020 (34,252 mill. kr) er her prisjustert til 35,177 mill. kr (2,7%). Statsbudsjettet viser at ein ikkje har inngått tilsvarande avtaler med Møre og Romsdal, Trøndelag, Nordland og Troms og Finnmark. Statsbudsjett 2020 indikerer at desse fire fylka vil få vel 120 mill. kr. Det er ikkje nærare forklart kvifor dette ikkje vert følgd opp i 2021.

Vurdering:

Bare fem fylkeskommuner har (2019) inngått avtale. Innlagt beløp er vel 34 mill. kr av en total på om lag 155 mill. kr. Ingen årsverk overføres fra staten. Troms og Finnmark har antydnet et behov for 5-6 stillinger, samt et behov for 90-100 mill. kr per år for et akseptabelt minimumsnivå. Overføringsnivået synest urimeleg lågt.

Administrativ organisering:

I VLFK er oppgåva lagt til Avdeling for Organisasjon og økonomi.

Forvaltning av tilskot til breiband

Historikk;

Meld. St. 22 (2015-16), april 2016:

SD vil vurdere å gi nye regioner et koordineringsansvar for utbygging av digital infrastruktur. En ny nasjonal ordning med tilskudd til bredbånd skal bidra til å nå nasjonale mål og ikke være en del av oppgavene til regionene.

Prop. 84S (2016-17), april 2017:

Regjeringa har som mål at 90 prosent av husstandene innen 2020 skal ha tilbud om 100 Mbit/s breiband basert på kommersiell utbygging i markedet.

Hagenutvalet (februar 2018):

Fylkeskommunene bør få ansvaret for forvaltning av tilskudd til utbygging av bredbånd som i dag ligger til Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (Nkom).

Oppgåvemeldinga (oktober 2018):

Det tas sikte på å overføre støtteordningen for bredbåndsutbygging som i dag forvaltes av Nkom. Nkoms faglige rolle knyttet til tilskuddsordningen vurderes.

Kommuneproposisjonen (KP), mai 2019:

Forvaltninga av ordninga vert overført frå Nkom til fylkeskommunane.

Oppgåveomtale:

Prop. 84S (2016-17), april 2017:

Fylkeskommunane får vurdere og prioritere søknader og støtte kommunar med informasjon, samt eit koordineringsansvar for digital infrastruktur. Dette er ei forlenging av rolla som regional planstyresmakt med ansvar for heilskapleg samfunnsutvikling. Fylkeskommunane vil kunne sjå ekom-utbygginga saman med sitt ansvar for fylkesvegar, arealplanlegging, busetjing og næringsutvikling.

Kommuneproposisjon 2020 (mai 2019):

Tilskuddsordningen til utbygging av bredbånd overføres fra Nkom. Gjennom denne gir det offentlige bidrag til utbygging av bredbånd der det ikke er et godt tilbud pga. manglende kommersielle investeringer. Ansvaret ligger i dag til KMD/Nkom. Midlene fordeles etter en nøkkel fastsatt av KMD/Nkom, bygd på bl.a. fylkesvis dekning. KMD/Nkom vil fastsette vilkår. Nkom vil videreføre faglig veiledning.

Finansiering:

Statsbudsjett 2020:

256,1 mill. kr, øyremarka. VLFK fekk 20,7 mill. kr. Stortinget auka 31.03.20 nasjonal løyving til 406,3 mill. kr (Covid-19). VLFK auka då til 32,5 mill. kr.

Statsbudsjett 2021:

264,1 mill. kr, no over KMD sitt budsjett. Framleis øyremarka. VLFK sitt nivå kjem seinare.

Vurdering:

Det er ikkje lagt opp til overføring av ressursar frå Nkom (160 tilsette pr. 2019). Fylkeskommunane kan neppe rekne med løyvingar på nivå 2020 for seinare år.

Administrativ organisering:

I VLFK er oppgåva lagt til avdeling for Innovasjon og næringsutvikling.

Utvida TT-ordning for brukarar med særskilde behov.

Historikk:

Hagenutvalet (februar 2018):

Som del av ansvaret for den lokale kollektivtransporten har fylkeskommunen også ansvar for tilrettelagt transport for funksjonshemmede (TT-ordningen). Ordningen omfatter fritidsreiser. SD har i tillegg etablert en statlig tilskuddsordning som en utvidet TT-ordning (kapittel 1330, post 60). Formålet er å tilby brukere med særlege behov (rullestolbrukere/blinde/svaksynte) flere TT-reiser enn de ellers ville fått. Sammen med fylkeskommunens TT-tilbud er målsettingen å sikre disse brukerne et reisetilbud på til sammen 200 enkeltreiser/år. I statsbudsjettet for 2018 er ordninga på om lag 113 mill.kr. Tilskudd utbetales for ett år av gangen. Fylkeskommunene/Oslo kommune kan søke om tilskudd fra ordningen. Forslag: Statlige tilskuddsordning for et utvidet TT-tilbud overføres fylkeskommunene gjennom rammetilskuddet.

Oppgåvemeldinga (oktober 2018):

Den statlige tilskuddsordningen for et utvidet TT-tilbud innlemmes. Ansvaret overføres etter at ordningen har blitt finansiert som en nasjonal ordning.

Kommuneproposisjon 2020 (mai 2019):

Fylkeskommunene og Oslo kommune har ansvar for å gi et transporttilbud til personer som ikke kan bruke ordinær kollektivtransport (TT-ordningen). I tillegg gis statlig tilskudd til brukere med særskilte behov for et utvidet transporttilbud, ut over det fylkeskommunene gir i dag. Regjeringen vurderer innretningen av den utvidede TT-ordningen nærmere, med sikte på innlemming i rammetilskuddet når ordningen er blitt finansiert som en nasjonal ordning.

FU-sak 106/20, 28.05.2020, Særskild dekning av arbeidsreiser for TT-brukarar som har varig tilrettelagt arbeidsplass. Vedtak:

1. Gjeldande ordning i Hordaland, som gjev godkjente TT-brukarar særskild tilrettelagt skyss til varig tilrettelagt arbeidsplass (VTA), vert avslutta seinast 15. juli 2020
2. Brukarar som har særlege utfordringar, som rullestolbrukarar og blinde/sterkt svaksynte, har fått ein utvida brukarkvote gjennom den statlege tilskotsordninga som m.a. kan nyttast til arbeidskøyning.

Vedtaket var i tråd med innstillinga. Utdrag frå saka:

I samband med budsjetthandsaminga for 2020 vedtok FT å redusera løyvinga til arbeidskøyning for TT-brukarar med 8 mill.kr. Dette gav eit restbudsjett til dette tiltaket på 3 mill.kr, og dermed midlar til normal drift i om lag 3 månader. I budsjettvedtaket vert det peika på at arbeidskøyninga kan finansierast gjennom dei statlege midlane til utvida TT-ordning. Etter fylkesrådmannen si vurdering er det ikkje utan vidare opna for å nytta dei statlege midlane til denne type transport. Då det ikkje er budsjettdekning for vidare drift, rår ein difor til at ordninga med dekning av arbeidsreiser for TT-brukarar vert avvikla så raskt som mogeleg. For å sikra ei rimeleg avviklingstid for brukarane, rår fylkesrådmannen til at sluttidspunktet vert sett til 15. juli 2020.

FT-sak 53/2020 09.06.2020, Vestland fylke, samkøyring av TT-ordning frå 2021, vedtak:

1. Transportordninga for funksjonshemma i VLFK skal regulerast gjennom eit felles reglement gjeldande frå 01.01.2021.
2. Rett nivå for handsaming av søknader og klagehandsaming skal takast opp med KS, og vere ein del av høyringa.
3. Brukarkvotane vert fastlagt gjennom den årlege budsjetthandsaminga.

Tekst frå fylkesrådmannen sin sak:

Ved samanslåing av Sogn og Fjordane og Hordaland til Vestland fylkeskommune må det leggjast til rette for ei felles organisering av TT-ordninga i Vestland. I tidlegare Sogn og Fjordane fylkeskommune vert TT-søknader handsama i kvar kommune, medan i Hordaland er all sakshandsaminga samla i fylkeskommunen. Det er fylkeskommunen som løyver midlar til TT-ordninga. Fylkesrådmannen vil rå til at all sakshandsaming av søknader og klagehandsaming vert lagt til fylkeskommunen. Dette for å sikra lik handsaming i heile fylke, samt at det vert lagt til rette for å ta i bruk digitale løysingar i sakshandsaminga som vil effektivisera arbeidsprosessane. Samla sett vil dette gje betre kontroll med fylkeskommunale midlar og meir effektiv sakshandsaming.

Oppgåveomtale/status Vestland fylkeskommune:

Jf. tekst over. Tiltaket er enno ikkje overført (nasjonalt) då alle fylkeskommunane ikkje er kome med i ordninga med statleg utvida kvote til tunge brukarar. VLFK er med i ordninga og får difor tildelt statlege midlar til ordninga.

Finansiering:

Statsbudsjett 2019, 2020 og 2021 – økonomisk nivå:

Dei statlege løyvingane har auka frå 101 mill. kr (rekneskap-19), til 250 mill. kr (saldert budsjett-20) og til 271 mill. kr (budsjettforslag-21).

I oppgåvemeldinga (2018) står: Den utvida TT-ordninga skal over til fylkeskommunane når den er finansiert som ei statleg ordning.

Statsbudsjett 2021:

Bevilgningsforslaget for 2021 viderefører ordningen for de fylkeskommunene som nå er omfattet. Områdene som i dag ikke er omfattet av den utvidede ordningen er tidligere Vest-Agder, tidligere Akershus, Oslo, Rogaland, kommunene Drammen og Ringerike og 150 brukere i Møre og Romsdal. Bevilgningen til den utvidede TT-ordningen skal innlemmes i det fylkeskommunale rammetilskuddet, men først når ordningen er finansiert som en nasjonal ordning.

Vurdering:

Ein har hatt problem med å finne ei god styringsordning. I 2019 var t.d. det fylkeskommunale mindreforbruket på heile 51 mill.kr, dvs. 1/3 av opphøveleg løyving.

Staten og fylkeskommunane bør no få landa ei felles nasjonal ordning og få midlane over i rammetilskotet.

Fylkesdelen av sams vegadministrasjon

Historikk/oppgåveomtale:

Meld. St. 22 (2015-16), april 2016:

Ved behandlingen av Meld. St. 14 (2014–2015) Kommunereformen, ba Stortinget om en vurdering av fylkesvegane etter forvaltningsreformen (2010). Det meste av «øvrige riksveger» ble då omklassifisert til fylkesveg. Riksvegferjesambandene, som var del av det omklassifiserte riksvegnettet, ble samtidig fylkeskommunale.

Prop. 84 S (2016-17), april 2017:

Ved handsaminga av Meld. St. 22 (2015–2016) gjorde Stortinget slikt oppmodingsvedtak (nr. 822, jf. Innst. 377 S (2015–2016)):

«Stortinget ber regjeringen i regionreformen sørge for at administrasjonen av fylkesvegnettet (deler av sams vegadministrasjon) blir underlagt nye folkevalgte regioner.»

Kommunal- og forvaltningskomiteen uttalte samtidig at:

«når de som planlegger vegutbygging er den samme organisasjonen som finansierer den, vil dette gi en mer optimalisert vegutbygging i regionene».

Regjeringa ser oppmodingsvedtaket i lys av målet om ca. ti fylkeskommunar med fleire oppgåver og ei forsterka rolla som samfunnsutviklar. Styringsrett over eigen fagadministrasjon vil kunne styrkje den folkevalde innverknaden. Ei ev. overføring av oppgåver vil være i tråd med det finansielle ansvarsprinsippet. Samstundes er det stordriftsfordelar ved dagens felles nytting av fagressursane. Fleire oppgåver blir administrerte og utførte i fellesskap for fylkes- og riksveg, t.d. driftskontraktar for vegnettet. Oppsplitting av fagmiljø i fleire parallelle organisasjonar vil kunne føre til meir ressursar til administrasjon. Det kan derfor vere både fordelar og ulemper ved eit slikt grep. Konsekvensar og implikasjonar av ei ev. overføring av felles vegadministrasjon til fylkeskommunane er ikkje greidde ut. Konsekvensane ved større omorganiseringar bør greiast ut. Regjeringa tek som følgje av dette ikkje endeleg stilling til ei administrativ overføring før ei utgreiing er gjennomført.

Hagenutvalet, februar 2018:

Denne overføringa var unntatt frå utvalet sitt mandat.

Oppgåvemeldinga, oktober 2018:

Ved handsaminga av Prop. 84 S (2016–2017) gjorde Stortinget nytt oppmodingsvedtak (nr. 838):

«Stortinget ber regjeringen sørge for at regional vegadministrasjon, som har ansvar for planlegging og drift av fylkesveiene, overføres fra Statens vegvesen til regionalt folkevalgt nivå» (vedtak 838/2017).

SD ga høsten 2017 Statens vegvesen (SVV) i oppdrag å utrede overføring av ansvaret for sams vegadministrasjon knyttet til fylkesvegane til nye fylkeskommuner. Departementet mottok 15. mai 2018 rapporten:

«Fra sams og samling – Konsekvenser ved overføring av fylkesvegadministrasjon fra Statens vegvesen til fylkeskommunene fra 1.1.2020.»

SVV konkluderer prinsipalt med at sams vegadministrasjon bør videreføres, men dernest med at en skal vurderer hvordan en overføring fra 1.1.2020 kan skje. SD sendte rapporten på høring i mai 2018.

SD har, i en avveining mellom ulike hensyn, konkludert med at den delen av sams vegadministrasjon som gjelder fylkesvegene, i sin helhet overføres i tråd med Stortingets anmodningsvedtak. Det må likevel utredes hvordan overføring bør gjøres. For løpende kontrakter vil det måtte etableres overgangsordninger. En forutsetning for overføringen er at det blir 11 fylkeskommuner. Det tas sikte på at overføringen skal skje fra 2020 og senest fra 2021, men tidspunkt må fastsettes når opplegg/tidsplan for arbeidet med avtale om overføring av ansatte er klarlagt.

Forut for overføringen utreder SVV, med representasjon fra berørte parter, beste løsning for overføringen. SD legger til grunn at arbeidsmiljølovens bestemmelser om virksomhetsoverdragelse gjelder for ansatte i SVV som er organisert i enheter for fylkesvei som beholder sin identitet etter overføringen. En stor del av de øvrige ansatte i SVV som har utført fylkesveioppgaver, har også utført riksveioppgaver, og vil ikke være organisert i tilsvarende enheter. SD legger her opp til at overføringen kan søkes løst gjennom dialog og avtale.

Fylkeskommunene vil få overført budsjettmidler til lønnskostnader til ansatte som de overtar fra SVV, der staten dekker slike kostnader i dag. I avtaleforhandlingene vil det bli lagt til grunn at de ansatte fra SVV skal ha rettighetene som gjelder etter reglene om virksomhetsoverdragelse etter arbeidsmiljøloven kap. 16.

Kommuneproposisjon 2020, mai 2019:

Sams veiadministrasjon skal i sin helhet overføres. Oppdaterte beregninger fra 2018 viser at oppgavene SVV utfører for sams utgjør om lag 1 850 hele stillinger. Overføring av ansatte vil bli gjennomført gjennom dialog og avtaler med virkning fra 2020. Fylkeskommunene vil få over budsjettmidler til det antall ansatte som de faktisk får over fra SVV, og der SVV dekker lønnskostnader i dag. Forslag til lovendringer som følger opp beslutningen om å overføre fylkesveiadministrasjonen ble lagt fram for Stortinget 5. april 2019, jf. Prop. 79 L (2018–2019) Endringer i veglova. SD kommer tilbake i budsjettet for 2020 med forslag til overføring av midler, gitt at overføringen kan skje fra 2020. Det legges opp til at midlene skal fordeles med særskilt fordeling (tabell c) i 2020.

Statsbudsjett 2020, tilleggsproposisjon november 2019:

SD omtaler her status i arbeidet med å overføre fylkesveiadministrasjon fra SVV. Videre foreslås det å endre enkelte bevilgningsforslag (i statsbudsjettet lagt fram i oktober 2019) og en del andre forhold knyttet til overføringen.

SVV sin kartlegging viser at oppgavene SVV utførte under sams utgjorde om lag 1850 hele stillinger i 2018. I dialogen har fylkeskommunene signalisert at de vil bruke mer ressurser enn dette, om lag 2 050 hele stillinger. Tallene for hvor mange ansatte som går over til fylkeskommunene er fortsatt i endring, og det er usikkert hvor mange ansatte som faktisk går over før årsskiftet 2019/2020.

Regjeringen legger til grunn at overføringen av ressurser fra SVV til skal være basert på det SVV har beregnet at etaten brukte til oppgaver knyttet til fylkesvei i 2018, dvs. 1 850 hele stillinger. Fylkeskommunene har delvis finansiert disse stillingene ved at SVV har fakturert for fylkeskommunene for faktisk arbeid. Staten har finansiert de resterende stillingene knyttet til drift og vedlikehold mv. av fylkesvei over kap. 1320 Statens vegvesen, beregnet til 1 075 stillinger i 2018.

SD foreslår at fylkeskommunene i 2020 får overført midler tilsvarende 1 075 stillinger. Det tilsvarer 1 199 mill. 2020-kr. Midlene blir fordelt særskilt mellom fylkeskommunene, basert på tall for forvaltning, drift og vedlikehold under sams.

Fylkeskommunene fører regnskap etter anordningsprinsippet, SVV etter kontantprinsippet. Som følge av ulike regnskapsprinsipper i staten og fylkeskommunene oppstår det ved overføringen en engangseffekt tilsvarende ett års feriepenger. Det foreslås at påløpte feriepenger i 2019 som utbetales i 2020, dekkes ved å gi SVV en overskridelses-fullmakt. SVV har beregnet utgiften til inntil 150 mill. kr.

I uttrekket fra SVV er det lagt til grunn dagens pensjonspremie som en betaler til Statens pensjonskasse (SPK). Som omtalt i Prop. 79 L (2018–2019) er de ansattes pensjonsrettigheter ved skifte av arbeidsgiver innenfor offentlig sektor ellers regulert av en egen avtale mellom SPK og leverandører av offentlige tjenestepensjonsordninger til fylkeskommunene.

Regjeringen foreslår å redusere bevilgningen på 1 199 mill. kr. knyttet til overføringen av årsverk, mot en tilsvarende økning av bevilgningen på kap. 572 Rammetilskudd til fylkeskommuner, post 60 Innbyggertilskudd.

Det er viktig at fremkommeligheten og trafikksikkerheten på fylkesveiene opprettholdes når fylkesveiadministrasjonen overføres til fylkeskommunene. SVV og fylkeskommunene må derfor samarbeide, særlig i overgangsfasen.

Kommuneproposisjon 2021 (mai 2020):

SD har gitt SVV i oppdrag å utrede behovet for nasjonale føringer for planlegging, utbygging, forvaltning, drift- og vedlikehold av riks- og fylkesveinettet som følge av overføring av sams veiadministrasjon fra SVV. SVV har utarbeidet en rapport som redegjør for behovet for nasjonale føringer. Rapporten skal publiseres og sendes på høring, og er en del av utredningens første fase. Nærmere utforming av føringer, herunder utforming av vegnormalene, vil skje i fase 2. Økonomiske og administrative konsekvenser for fylkeskommunene må vurderes nærmere i tilknytning til eventuelle nye lov- eller forskriftsendringer.

Finansiering:

Statsbudsjett 2020 (SD og KMD), tilleggsproposisjon november 2019:

I Prop. 1 S (2019–2020) for KMD er det foreslått å bevilge 35,8 mrd. kr. under kap. 572, post 60. Regjeringen foreslår nå å endre bevilgningsforslaget på kap. 572, post 60 til 37,0 mrd. kr. Dvs. med 1 199 mill. 2020-kr, se tekst over.

Tillegget foreslås fordelt særskilt mellom fylkeskommunene ut fra ressursbruken til oppgaver knyttet forvaltning, drift og vedlikehold under sams vegadministrasjon i den enkelte fylkeskommune i 2018, jf. tabellutdrag:

Vestland fylkeskommune: 181,802 mill. kr.

Alle fylkeskommunane: 1199,000 mill. kr.

Statsbudsjett 2021:

Som følge av avviklinga av sams vegadministrasjon og overføring av oppgaver og ressursar til fylkeskommunane blei rammetilskotet til fylkeskommunane auka med 1 199 mill. kr i 2020. Midlane blei fordelte ut frå ressursbruken til oppgaver knytt til forvaltning, drift og vedlikehold under sams vegadministrasjon i kvar einskild fylkeskommune. Samferdselsdepartementet føreslår at tabell-C-fordelinga blir vidareført i 2021.

Den statlege rammeløyvinga med særskild fordeling er for 2021 foreslått auka til 1,241 mrd. kr og av dette får VLFK 186,711 mill. kr, dvs. vel 15%.

Vurdering:

Vestland fylkeskommune får 15,16 % av det samla tillegget (2020). Dette blir lagt inn i tabell C i rammetilskotet.

Signala frå regjeringa om ressursoverføringa endra seg i løpet av 2019. I mai (KP) var signalet at fylkeskommunane vil få over budsjettmidlar tilsvarande «det antall ansatte som de faktisk får over fra SVV». I statsbudsjettet (november) var dette endra til at overføringa av ressurser fra SVV til skal være basert på det SVV har beregnet at etaten brukte til oppgaver knyttet til fylkesvei.»

Det var i delar av 2018 og i 2019 mykje diskusjon mellom regjeringa/SD/SVV og KS/fylkeskommunane om storleiken på ressursoverføringa. I statsbudsjett 2020 (tilleggsproposisjonen, november 2019) skreiv regjeringa at:

«Regjeringen legger til grunn at overføringa av ressurser fra SVV til skal være basert på det SVV har beregnet at etaten brukte til oppgaver knyttet til fylkesvei i 2018, dvs. 1 850 hele stillinger. Fylkeskommunene har delvis finansiert disse stillingene ved at SVV har fakturert for fylkeskommunene for faktisk arbeid.»

Dette er ikkje heilt korrekt. Fylkeskommunen fekk aldri faktura for slikt arbeid. SVV la derimot det dei hadde i personalkostnader direkte inn i prosjektkostnadene der det vart utført arbeid for fylkeskommunane.

Administrativ organisering:

I VLFK er oppgåva lagt til Avdeling for Infrastruktur og veg.

Ny tilskotsordning til fylkesveier med stor næringstransport av nasjonal interesse (ajourført 10.07.2020)

Historikk/omtale:

Statsbudsjett 2020:

SD sin budsjettproposisjon, s. 84, seier følgjande:

«Det bevilges 100 mill. kr til fylkesveier med særlig stor næringstransport av nasjonal interesse. Start- og endepunkt for næringstransporter er ofte fylkesveier, og det er derfor viktig å se på helheten av transportkorridorene for næringstransport uavhengig av forvaltningsnivå. Det foreslås derfor å opprette en tilskuddsordning for fylkesveier som er viktige for næringstransport. SD ga i forbindelse med Nasjonal transportplan 2022–2033 sine underliggende virksomheter i oppdrag å bl.a. identifisere strekningene som er av størst betydning for næringslivets transport på riks- og fylkesveier, og at dette gjøres med utgangspunkt i transportvolum, varetyper, innenlands eller utenlands destinasjon og betydningen av framføringstid for varene. Denne kartleggingen vil danne grunnlaget for prioritering av fylkesveier i tilskuddsordningen.»

Tilskuddsordningen skal være basert på medfinansiering fra fylkeskommunene, og midler tildeles på grunnlag av søknad. Regjeringen vil komme tilbake til hvordan tilskuddsordningen skal administreres.»

Statsbudsjett 2021:

Tekst: «Tilskotsordninga til fylkesvegar som er viktige for næringstransport, blir foreslått vidareført med 100 mill. kr.»

Vurdering:

Det er vanskeleg å sjå at dette er sett i samanheng med korkje regionreforma sin ide om overføring av oppgåver frå stat til fylkeskommune eller med dei overføringsformene som no vert valde, generelt rammetilskot eller overføring basert på særskild fordeling.

Administrativ organisering:

I VLFK er oppgåva lagt til Avdeling for Infrastruktur og veg.

Søknad frå VLFK :

Basert på denne ordninga inviterte SD i brev av 10.07.2020 sju fylkeskommunar, deriblant Vestland, til å søke om midlar frå post 1320.65 Tilskot til fylkesvegar. SD legg her opp til at tilskota skal vere særlege viktige for næringslivet sine transportar. I brevet opplyser SD at det er løyvd 91,5 mill. kr til ordninga i 2020, samt at det er gjeve ei tilsegnfullmakt på ytterlegare 50 mill. kr (2021).

SD peikar i sitt invitasjonsbrev på 18 ulike fylkesvegar (særlege søkekode), og 5 av desse ligg i Vestland fk.

SD føreset at dei statlege tilskota vert på inntil 40 % av samla kostnadsoverslag (eksklusive mva).

Fylkesrådmannen arbeider for å få fram ein søknad frå Vestland fk til SAMO og FU medio september.

Utenriksdepartementet (UD) – gjeld Nord Norge

Inkluderer tre ordninger:

1. 40 % av tilskotsordninga Arktis 2030 til Troms og Finnmark
2. Sekretariat for Regionalt nordområdeforum lagt til Vadsø
3. Tilskotet til kvensk språk og kultur til Troms og Finnmark fk

Historikk;

Hagenutvalet, februar 2018:

Ansvar for om lag halvparten av midlene over tilskuddsordningen Arktis 2030 som involverer nordnorske aktører overføres til fylkeskommunene i Nord-Norge. Ansvar ligger i dag til Utenriksdepartementet. Utvalget mener staten bør vurdere å gi fylkeskommunene i Nord-Norge et mer aktivt og formelt ansvar for å delta og forberede møter i Arktisk Råd.

Oppgåvemeldinga, oktober 2018:

Om lag halvparten av midlene i tilskuddsordningen Arktis 2030 som forvaltes av Utenriksdepartementet overføres til fylkeskommunene i Nord-Norge. Forvaltning av tilskudd til kvensk språk og kultur overføres til Troms og Finnmark fylkeskommune. Fylkeskommunenenes involvering i planleggingen av gjennomføring av møter i Arktisk Råd styrkes og tydeliggjøres gjennom utarbeidelsen av mål, regler og rutiner for samarbeidet mellom aktørene. Det etableres et sekretariat for Regionalt nordområdeforum i Vadsø.

Kommuneproposisjon 2020, mai 2019:

Ovannemnde følgd opp og konkretisert.

Oppgåveomtale:

Konkretisert i KMD sitt budsjett.

Finansiering:

Statsbudsjettet (KMD) 2020:

Det er sett av 45,5 + 1,5 + 10,5 mill. kr til dei tre oppgåvene. Midlane er dels overførde frå UD til KMD og er øyremerka. Førstnemnde beløp skal forvaltast i lag med Nordland.

45,5 mill. kr av Arktis 2030 blir overført fra Utenriksdepartementet kap. 118, post 70 Nordområdetiltak, samarbeid med Russland og atomsikkerhet til kap. 553, post 63 Interreg og Arktis 2030. Ordningen skal forvaltes av Troms og Finnmark fk, i nært samarbeid med Nordland fk. Troms og Finnmark fk får fra 1. januar 2020 ansvar for et sekretariat for Regionalt nordområdeforum i Vadsø. Sekretariatet finansieres under kap. 553, post 63 Interreg og Arktis 2030.

Vurdering:

Ingen.

Vedlegg - 2020:

1. Oppgaver som er/blir overførte til fylkeskommunane med grunngjeving i regionreforma og der staten tilfører midlar ihht. såkalla særskild fordeling.
2. Endringar i fylkeskommunane sine rammevilkår frå 2019-2020 med preg av finansieringsendringar («innlemmingar»). Desse endringane følgjer dels fordelingsreglane i inntektssystemet og dels såkalla særskild fordeling.
3. Endringar som staten (regjeringa/Stortinget) ikkje vil ta inn i regionreforma.
4. Dokument/kjelder

Vedlegg 1 – alle tal og tabellar gjeld 2020:**Oppgaver som er/blir overførte til fylkeskommunane med grunngeving i regionreforma og der staten tilfører midlar ihht. såkalla særskild fordeling. Kjelde: KMD, Grønt hefte, tabell C.**

Dette dokumentet går gjennom endringar i fylkeskommunen sine oppgaver som følgje av regionreforma (2020). Desse endringane utløyser endringar i dei økonomiske rammene fylkeskommunen må tilpasse seg (stort sett rammetilskotet).

Tabellen under omfattar oppgaver med grunngeving i regionreforma der tilførte midlar er fordelte ihht. såkalla «særskild fordeling» (tabell C) i inntektssystemet.

Sak	Landet	VLFK, beløp	VLFK, %-del
1.Tilskot til ikkje-statlege lufthamner	16 223	0	-
2.Fiskerihamner	34 252	23 725	69,3
3.Distrikts- og regionalpolitiske tilskot	100 104	10 217	10,2
4.Forvaltning av tilskot på landbruksområdet	8 000	800	10,0
5.Tilskotsordninga Jobbsjansen del B	95 000	9 633	10,1
6.Fylkesvise partnerskap for karriererettleiing	35 630	3 751	10,5
7.Tilskot til barnevern, Oslo	647 531	0	-
8.Kompensasjon for endringar i inntektssystemet	335 000	0	0,0
9.Fylkesvegadministrasjonen til fylkeskommunane	1 199 000	181 802	15,2
Sum	5 246 613	1 074 458	20,5

1.000 kr

Kommentarar:

1. Førebels berre Vestfold/Telemark. Stord lufthamn (Vestland) kjem truleg frå 2021
2. Førebels berre tal for fem fylke, m.a. Vestland. Fordelt ut frå tidlegare tilskot, ramma i NTP 2018-29, vedlikehaldsetterslepet og tal hamner.
3. Fordeling som to spesifikke KMD-tilskot i 2019.
4. Fordelinga i samsvar med oppgitt ressursbruk hos fylkesmennene
5. Fordeling i samsvar med tal innvandrarar i fylka.
6. Fordeling med eit likt beløp (1,875 mill. kr) pr. fylkeskommune etter fylkesinndeling i 2017.
7. Gjeld berre Oslo og går tilbake til 2004. Staten tok då over det fylkeskommunale ansvaret for barnevernet – men ikkje i Oslo.
8. Ny kompensasjonsordning innlagt ved overgang til nytt inntektssystem (2020). Denne gjev vinst for seks fylke, medan fem fylke, deriblant Vestland, får ingenting.
9. Fordelinga mellom fylkeskommunane er basert på berekningar og vurderingar gjort av og hos Statens Vegvesen.

Vedlegg 2 - alle tal og tabellar gjeld 2020

Endringar i fylkeskommunane sine rammevilkår frå 2019-20 med preg av finansieringsendringar (innlemmingar). Desse følgjer dels fordelingsreglane i inntektssystemet og dels «særskild fordeling».

Dette dokumentet går gjennom endringar i fylkeskommunen sine oppgåver som følgje av regionreforma (2020). Desse endringane utløyser endringar i dei økonomiske rammene fylkeskommunen må tilpasse seg (stort sett rammetilskotet). Frå 2019-20 vart det også vedteke ein del endringar i rammetilskotet med preg av andre endringar (innlemmingar).

Første tabell viser slike innlemmingar, der tilførte midlar er fordelte ut frå fordelingsreglane i inntektssystemet. VLFK får 15% av desse midlane. Tal for alle fylkeskommunar.

Innlemming mv	Landet mill. kr	VLFK mill. kr	VLFK tildelt i %	VLFK teke inn i eige B-20 (mill.kr)
Private skular, auke i elevtal	13,957	2,1	15%	?
Ny gjennomføringsløyseing for prøver og eksamenar	1,290	0,2	15%	?
Innlemming av tilskot til gang- og sykkelveggar. Sjå fotnote ¹⁾	32,405	4,9	15%	1,6
Innlemming tilskot opplæring av lærlingar/lærekandidatar med særskilde behov. Sjå fotnote ¹⁾	64,880	9,7	15%	6,5
Innlemming tilskot, tidleg karriererettleiing, nye innvandrar. Sjå fotnote ¹⁾	5,200	0,8	15%	0,5
Vegbruksavgift naturgass	9,300	1,4	15%	0,9
Sum	127,032	19,1	15%	?

Neste tabell viser innlemmingar der tilførte midlar er fordelte «særskild» (tab. C). Alle beløp i 1.000 kr, tal for alle fylkeskommunane og for VLFK (beløp og %).

Innlemming	Landet 1.000 kr	VLFK 1.000 kr	VLFK %-tildelt	VLFK i eige B-20
1.Opprusting og fornying av fylkesvegnettet	1 538 777	291 845	19,0	
2.Kompensasjon forskrift tunnelsikkerheit	311 360	89 366	28,7	75 800
3.Innlemming rassikring fylkesveg Sjå fotnote ¹⁾	796 323	413 318	51,9	413 318
4.Vegadministrasjon, Oslo	9 418	-	-	-
5.Ferjeavløysing	119 995	50 003	41,7	
Sum	2 775 873	844 532	30,4	

Kommentarar, nedste tabell:

1. Fordeling etter SVV si kartlegging av vedlikehaldsetterslepet på fylkesvegnettet.
2. Fordeling av SVV ut frå oppdaterte berekningar av behovet for kompensasjon (føreliggjande forskrift).
3. Fordeling som i NTP 2018-29 (årleg gj.snittleg ramme). Innlemming frå 2020. I VLFK sitt B-20 er 400,4 mill. kr ført til investeringar, 12,9 mill. kr til drift. Sum: 413,3 mill. kr
4. Berre til Oslo, som ikkje har nytta «Sams».

¹⁾ Endringane (4) med kursivskrift er tekne med som «Innlemmingar frå 2020» i samandraget i dette dokumentet. Desse er blant dei tilrådde i rapporten frå Ekspertgruppa leia av Marianne Andreassen (des-17): «Områdegjennomgang av øremerkede tilskudd til kommunesektoren. Økt treffsikkerheit – bedre effekt – mindre byråkrati.»

5. Ferjeavløysingsmidlar tilbake til forvaltningsreforma (2010), eller seinare godkjende prosjekt.

Vedlegg 3:

Endringar som staten (regjeringa/Stortinget) ikkje vil ta inn i regionreforma

Dei fleste av dei her opplista oppgåvene er henta frå Hagenutvalet sin rapport.

- Tilskot til studieforbund. Kunnskapsdepartementet. Hagenutvalet foreslo å overføre dette frå Kompetanse Norge (direktorat) til fylkeskommunene. I kommuneproposisjon 2020 avviste regjeringa forslaget.
- Arbeidsmarknadstiltak i regi av NAV (Arbeids- og sosialdepartementet) vart også avvist i kommuneproposisjon 2020.
- Hagenutvalet foreslo at oppdragsgjevaransvaret for minst halvparten av det offentlege sine midlar forvalta av IN blir overført. Eigardelen i IN vart samtidig foreslått auka til 50-66 %. Nærings- og fiskeridepartementet. Avklaring først varsla i kommune-proposisjon 2021, men vart utsett pga. pandemien. Avklaring varsla ila hausten 2020.
- Hagenutvalget foreslo at ansvaret for om lag halvparten av det offentlege sin innsats for næringsretta forskning lagt til Forskningsrådet vert overført og at midlane vert forvalta etter modell av Regionale forskingsfond (RFF). Kunnskapsdepartementet. Budsjettsak. Er til no ikkje følgd opp.
- Hagenutvalget foreslo at midlane til investeringar og bedriftsutvikling i landbruket (IBU-midlane) skulle overførast. Landbruks- og matdepartementet. Regjeringa avviste dette i oppgåvemeldinga (oktober 2018). Viste til regionale næringsprogram skal over.
- Hagenutvalet foreslo at oppgåvene og verkemidlane som ligg til Distriktsenteret vert overførte. Avvist av regjeringa.
- Hagenutvalet foreslo at ein del oppgåver vedkomande kjøp av togtenester som ligg til Jernbanedirektoratet overførast. Avvist av regjeringa.
- Hagenutvalet foreslo at fylkeskommunane burde få mynde til å fatte vedtak om konsesjon til utbygging av vasskraft på 1-10 MW og vindkraft over 1 MW/fem turbinar. Ligg no til NVE. Er ikkje følgd opp.
- Hagenutvalet foreslår at klima- og miljøoppgåvene som ligg til fylkesmannen, med unntak av ureiningsområdet og oppgåver knytt til kontroll, tilsyn og klage vert overførte. Ein tilrår og at fylkeskommunene får et regionalt samordningsansvar på klimaområdet knytt til oppfølging av klimaloven. Dette vert avvist av regjeringa i oppgåvemeldinga, Meld. St. 6 (2018–2019).
- Hagenutvalet hadde ei rekke forslag relatert til kultursektoren. Desse vart vidare omtalte i Meld. St. 8 (2018–2019) Kulturens kraft, Kulturpolitikk for framtida. Alle forslaga vart avviste i Kommuneproposisjon 2021.
- Hagenutvalet foreslo å overføre ansvaret for pedagogiske-psykologiske støttetjenester (PPT) frå Statped. Parallele forslag kom frå Nordahl-utvalet. Desse vart i hovudsak avslått av regjeringa, jf. Kommuneproposisjon 2021.
- Hagenutvalet foreslo å overføre ansvaret for barnevernsinstitusjonar mv frå Buf-etat. Dette vart avslått av regjeringa, jf. Kommuneproposisjon 2021.

I tillegg tilrår Hagenutvalet følgjande:

- Det bør særleg utredes overføring av barnevernsoppgåvene som i dag ligger til kommunene, til fylkeskommunen.
- Staten bør kartlegge dagens tilsyns- og klagehjemler overfor fylkeskommunen med sikte på en reduksjon av antall hjemler og sterkere ansvarliggjøring av fylkeskommunen.
- Spørsmålet om organiseringen av sykehusene bør vurderes på nytt, der en fylkeskommunal modell inkluderes i utredningen.

Ingen av desse er følgde opp – så langt.

Vedlegg 4:

Dokument/kjelder:

Meld. St. 22 (2015–2016) Nye folkevalgte regioner, rolle, struktur og oppgaver. April-16.
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-22-20152016/id2481778/>

Prop. 84 S (2016–2017) Ny inndeling av regionalt folkevalgt nivå. April 2017.
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-84-s-20162017/id2546597/>

Rapport ekspertgruppe (Andreassen); Gjennomgang øremerkede tilskudd i kommunesektoren. Desember 2017.
https://www.regjeringen.no/contentassets/4c7c2f30e95141d0b15e276c78a6d365/omradegjennomgang_av_oremerkede_tilskudd_til_kommunesektoren.pdf

Rapport ekspertutvalg (Hagenutvalet): Regionreformen, desentralisering av oppgaver fra staten til fylkeskommunen. Februar 2018.
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/regionreformen-desentralisering-av-oppgaver-fra-staten-til-fylkeskommunene/id2588648/>

Meld. St. 6 (2018-2019) Oppgaver til nye regioner. Oktober 2018.
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-6-20182019/id2616180/>

Meld. St. 8 (2018-2019) Kulturens kraft – Kulturpolitikk for framtida. 23.11.2018.
<https://www.regjeringen.no/contentassets/9778c28ab1014b789bbb3de0e25e0d85/nn-no/pdfs/stm201820190008000dddpdfs.pdf>

Stortinget si behandling, Meld. St. 6 (2018-2019), Innst. 119 S (2018-2019). Des-18.
<https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Saker/Sak/?p=73624>

Prop. 113 S (2018–2019) Kommuneproposisjonen 2020. Mai 2019.
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-113-s-20182019/id2644837/>

Prop. 1 S (2019 – 2020) Statsbudsjett 2020, regjeringa. Oktober 2019.
<https://www.regjeringen.no/no/dokument/statsbudsjettet/statsbudsjettet-2020/id2668139/>

KS Konsekvensane av Statsbudsjettet for 2020. 14. oktober 2019.
<https://www.ks.no/fagomrader/okonomi/statsbudsjettet-2020/konsekvensene-av-statsbudsjettet-2020/>

KS Høyring om statsbudsjettet i kommunal- og forvaltningskomiteen. 24.10.2019.
<https://www.ks.no/fagomrader/okonomi/statsbudsjettet-2020/budsjetthoring-i-stortingets-kommunal--og-forvaltningskomite/>

Prop. 1 S Tillegg 1, Avvikling av Sams/fylkesvegadministrasjonen til fylkeskommunene. 8. november 2019.
<https://www.regjeringen.no/contentassets/d8d645a4a373417d955530e8830d5e87/no/pdfs/prp201920200001t01dddpdfs.pdf>

Meld. St. 6 (2019-2020) Tett på, tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO. (. November 2019.
<https://www.regjeringen.no/contentassets/3dacd48f7c94401ebefc91549a5d08cd/no/pdfs/stm20192020000600dddpdfs.pdf>

Finanskomiteen/Stortinget, 31. mars 2020, Innst. 216 S (2019-2020), Covid-19-løysingar.
<https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Innstillinger/Stortinget/2019-2020/inns-201920-216s/?all=true>

KMD, Prop. 105 S (2019 – 2020) Proposisjon til Stortinget, Kommuneproposisjonen 2021
<https://www.regjeringen.no/contentassets/b22c03dc383640169f396bd2fddca846/no/pdfs/prp20192020010500dddpdfs.pdf>

Prop. 1 S (2020 – 2021) Statsbudsjett 2021, regjeringa. Oktober 2020.
<https://www.regjeringen.no/no/statsbudsjett/2021/id2741050/>

